

Kadistawa ...

Geogr...

aned

Wypis

Stronu Z...

Włodzi...

Włodzi...
Włodzi...

Włodzi...

Włodzi...

27) Pamiątkowa karta
z okazji 100-lecia
Związku Radzieckiego
w dniu 15.03.1967
w Warszawie
Dziękuję bardzo
Dziękuję bardzo

Revizja
1967

REVIZIA

1967

№ 1
Dla 195
Cz. 19/60

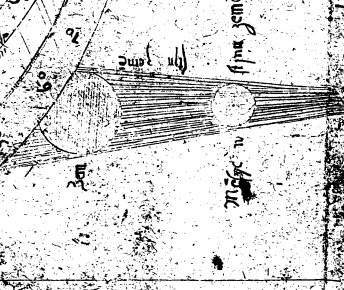
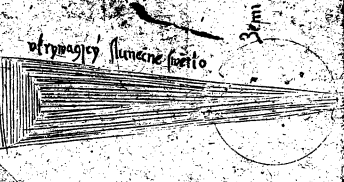
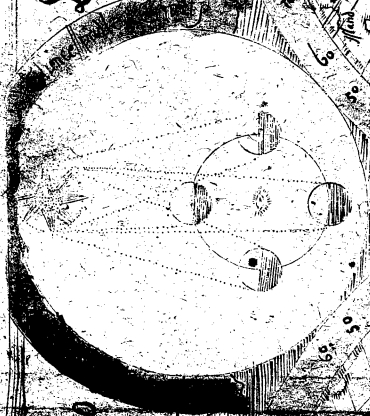
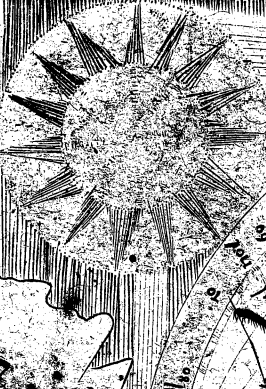
0 53(2)

Antým Měsíc

Středstapem, celého
na Móre a
1026

DRUGÝ
Suchau Zemi
leného.

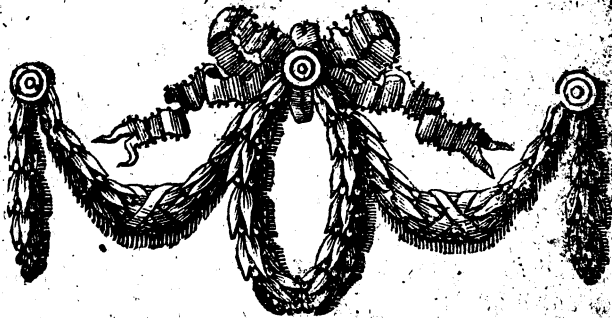
Antým Slunce

otrypaogy slunce poito

stine žeme

žemi

Geografía.

Kapitola I.

Wypisání Očrtnu zemského wáber.

S. 1.

Očrtnu zemský gest Njsto, nám to
nejšim přebhání wykáne. Y wáber
hugé nasseho plného Powáenj? Dmání
rež nám geg wypsuge, Geografía, fuge
ráto o geho přirozeném y městském neb w
Stawu, natolit znám gest, Spráwa dáwa

S. 2.

Zemé nasse očrauhá gest, a
nás gšan Wchomé a Dory toma
Powáwa se to ; gegiho Stina, N
ty, w čas Sammáj wády očrauhá

v 3 Cest, které po Vodě v po suchau konaný byly. Vreb půgdešli od Půlnocy na Poledne, vhlédáš, že Polednj Svězdý tobě vycházejt, a Půlnoční zapadati budau, pak gestli se od Poledne na Půlnoc obrátíš, čím bližje k Půlnocy přistaneš, tím vyšše Svězdý půlnoční nad sebau spatříš. Slunce také Východním Zemjm spíše, a Západním později vycházy; kteří pak po Vodě plowan, zda- leka nepřiv Vrch Hor a Řeží, a jen potom spo- dek vhlídají. A medle, kdyby Země naše otrau- blá nebyla, jakby Plavcy vůtol celé plaviti se mohli, gatových Cest, Krze Španielsy, Angliča- ny, Francauze, a Němce učiněných, již na tříd- cet se počítá?

S. 3.

Velikost Země aby nalezená a pochopená býti mohla, rozličnými Linjama a Stupni vz- tazenan a rozděenan považowati a w myslí sobě předklawowati máme. S těch, jenž od Východu k Západu gdu, nehlawnějšši gest Ekwator, kte- rý se dělí na dva Díly, totiž na Půlnoční a Po- lednj. Od Ekwátora na Půlnoc a na Poledne, v 3 Stupně a 30 Minut vzdálené, a rovně položené, pochopugi se Linje, při kterých Slunce w swém Půlnočním a Poledním běhu, tak vstáje, se zastawuge. W Kalendářch ona na Půlnoc gmenuge se Znamenjm Raka, ta pak na Poledne, Znamenjm Rozorožce sluge. Od téhož rase vo 43 Stupních gat k Půlnocy tak v k Poledni, pochopugi se Linje, jenž Obelnjmi naz- ywáme, pak na 90 Stupňů od Ekwátora k Po- ledni v k Půlnocy má býti ten Punkt, genuž Po- lednj, neb Obel Země rškáme, a přes to dva Punkty pochopuge se Wosa Země, vůtol které ona

ona se točí, protáhnutá. Podlé této Wosy od
Půlnocy k Poledne zase jiné křížné Linie se
myslí tahagi, botem k Wýchodu a Západu
cené, mezi nimiž čtyři z ohledu gednohotajděl
Miska hlawni glau, a Meridyany, to gest, Pole-
dni Linie, slugi. Každá z těch Linii na Štupně
gest rozdělená, kterých gedon 15 neměckých Mil
včini. Následowné velikost Země pod Škwáto-
rem 5400 Mil wynássi, pak celý Okrsek 9, 288, 000
čtwerhraných Mil veliký gest.

S. 4.

O Položení Země z Ohledu gimých neb
Tel, obzvláště Slunce, rozličná byla domně-
nědni praviti, že v prostřed celého Swěta nepo-
hnutá stoji, a Slunce, Měsyc, a Hwězdy wšle-
cky wúkol ni běži. Gini za to měli, že wšle
v prostřed Swěta nepohnutá stoji, a Slunce a
Měsycem wúkol ni gde: wšak je ostatní Plan-
ty, gedine okolo Slunce se hř. Nepochopne-
ssi a twiže nepodobněssi Namta gest, že Slun-
ce v prostřed gest, a wúkol něho Země a
hlawnimi Planétami gde, Měsycem a
šwých Planet běhagi, nám pak, geni wúkol
kau wúkol Slunce se twějme ono běžet, a
tak právě, jako pláwícím se po řece nedob-
Město neb Hora, k níž se sbližagi, wšle

S. 5.

Od tohoto Položení Země k Slunci
Křivkost Času, obzvláště dni. Wšak
Škwátorem bydlegi, mají Dny v
a dwačate w Roco o Poledni
Stina, a který v nich před

ten půl Kola k Poledni, a půl Kola k Půlnoci
obrácen bývá. Obyvatelé Vých. Země, mají půl-
roční Den, a půlroční Noc, proto že Slunce, když
gim gednau wzegde, za šest Měsíců nezapadá, a
tak dlouho, když zapadlo, se kryje. Prame-
nové mírny a studeny, to gest, Dil Okřistka k Půl-
noci mezi Znamením Raka a Linyan vbelni, k
Poledni mezi Znamením Kozorožce a Linyan vbel-
ni položene, Rozdílnoť Dni a Nocy nepřítěšši mají.

S. 6.

Obyvateľu Země některi nohama proti so-
bě, některý wic bočně neb méně k sobě stoji; od-
tud gedni Léto, druhý Zymu, gedni Poledne dru-
hý Půlnoc, zase jiný Východ, neb Západ Slun-
ce w tomihž Okřamženi mají.

S. 7.

Zemi naši wůkol Powětří otáči, w kterém
subtilné, wodni, y zemni Částěcky plo-
pročež se to Parjokřistek (Atmosphera)
gimenuge, gebožto Spodek hustějšši gest, než Swr-
štek, proto že tento toho tlačí. Z rozličnosti čá-
stek, které z Země do Powětří wstupuji, pocha-
ž. Rozličnost a Powaha gebo. Které odtud gest,
suché, wlhé, horké, teplé, studené, syrkowé,
olegné, vžitečné a w vhodnějšši pro nás Powětří,
to gest, které raděgi husté než řidké, suché než
vlhké, a ani studené, ale teplé býwá. Nej-
studějšši Powětří gest při Vblech Swěta, a nej-
horkějšši na západni Straně Afřykly, obzwlášt na
Ostrowě Gorea, a po Březích zeleného Předhoří.

Ten Pařiořstet Zemi otáče, mnohá Dobro-
dini nám prokazuje. Od něho pocházejí Dá-
lky, Déšť, Sněh, Rosa, Mráz, Bleskání, a
Přeměni, v siní mnohých nebeských Bláznové. On pa-
řstky slunečné k nám odráží, on způsobuje Ká-
ni v večerní Záře, a slunečné Světlo, před jeho
Východem nám přináší, v po Západu vřazuje,
pročež obzvláště v Línách vhelných bydegich
Národové v něm světlo mají, když samo Slun-
ce pod Horizontem gest.

§ 9.

Witr také od těchto Pár pochází, když Po-
větrí buště řidší tlačí, aneb tlačeré rozštruce.
Dějí se witr podle Míst z kterých vichorí, a ga-
lowá gsau ta, takowj se v Wětrové, suché neb
mokré, horké, teplé, neb studené, stáwagi. Sta-
oni Zdraví nassemu napomozú, a Pařiořstet od
Necistot oswobozují. Mořští Wětrové glau po-
řadnějši, ale v částějši a syli ějši než Zemské
gi pat na Gar a Podvimek horši, než v
Země bhwagi. Pod Ekwátorem witr wěge od
Východu na Západ bez přestání, gmuž Pěř-
řtági.

§ 10.

Počasy a Chwile Kragin, od mnohých Míst
činí wysegi. - Položení proti Sluncy, a Wětr-
nost neb Blížkost od Ekwátora, Wětrové, Wětr-
a způsob Země, na kterau slunečné Napřstky
dají, proměnitelné činí Počasy.

§. II.

Náš zemský Odkřitek, sám Bůh na Vodou a na suchou Zemi rozdělil. Suchá Země vůkol Vodou obkličena, totiž třetí Díl celého Odkřítu zangimagic, z Ostrowů a z pevné suché Země záleží.

§. 12.

Tuto Geografické na pět Částí rozdělili, totiž na Evropu, Asyu, Affryku, Ameryku, a Australiu, neb Polynesy. Dámeli na tuto Zemi vůbec pozor, velikou Rozličnost Půdy, Rozmanitost Otoli, a Nerovnost Hor a údolí vhlédáme. Sory a Wechy, gsau patrní, Dobrot a Maudrosti Boží Důvodové, Odkřítu našebo Ozdoby, Sklady všech Rovů a Bobatství; Všobcové Studnie a Pramenů, čistého Powětří, vzirečného Želzu a Stromů a. t. d. Obsahové. Negsau oni, gažby se někdo domníwal, po Zemi roztraceni, ať w Zemi, co w lidském Těle Kostí a Kůže, w Porád'ku stoji a ať w Celosti zdržugi. Největší Polovičky Odkřítu největší Brchové od Východu na Západ; na dolní pak od Poledne k Půlnoci jako řetěz se wztahugi. Největší Brchové a Hory na Odkřítu gsau w Ameryce Polední, kterým, Ande a Cordilleras, říkají, mezy nimiž Brch, Cymborasfo, největší jest. Z těchto Hor některé Obněm hoří, a Dým, Popel a Páří ze sebe wybaustěgi, též veliké Kameně do Powětří wyhazugi. Gsau takowě we všech Stranách Swěta, obzvláští na Ostrowích a při Morí. Z gegich Počtu známější gsau: Wesuw, Kina, a Scromboli we vlastné Zemi; Sella, Krabla a giné na Ostrowě Island. Azya také není bez nich, obzvláští na Kaméatec, Affryka na Ostro-

Ostrově Tuago, Ameryka w Peru, a Polynéjska
na Ostrowých mnohých. Rde Wrchy gfan, tam
y Audoli a Rominy býti musegi. Krom věch
gfan vo Ostřsku zemském Půstiny, které všem,
pro Písek, dílem, pro Močariny, neb Nevrodnost
a Sucho, nebydlitelně zůstávají, gatové ob-
zvoláše w Arabji a Affryce přemnohé se naležaji.

S. 13.

Obywatelů Země, Spitatele Přirození na tři
částky děli, a ty Říši neb Královstwjm nazý-
wagi, a w Bměni, genj Systorye o Přirozea-
nj sluge, o nich gednagt.

S. 14.

Lidské Potolenj na této Zemi stoji na nej-
vyšším Stupni, a s tom w Geografii násled-
dugich Wěcy zachowati sluffi.

- a.) Počet narozených gest téměř wždy wětší než
zemřelých, a tak je se lidské Potolenj
gestře rozmnožuge.
- b.) Mezy přetáčky Zrůtu Lidj, Mot, Slab,
a Bezženstwj na před přinálezi, za temj gnt
Města přitřj weliká.
- c.) Mohloby na Zemi spolu, aspoň 3000. Wě-
lionů Lidj žiwu býti, ale skutečně, jedné
ti Částka, to gest tisíc Millionů, žiwj gnt.
- d.) Počítajice gedey Wět na 33 Roku, (w
gedni wie žiwj gfan, to druhom oby-
nagdeme, je každých 33 Roku, tisíc.

nů Lidj se narodj, a tolik aneb něco méně žem-
 fe; následowně každý Rok wje než 30 Millio-
 nů, každý Den wje než 82,000; každau Hodi-
 nau wje než 3400; každau Minutau do 60;
 ano na každau Sekundu, geden narozený, a ge-
 den zemřelý počjsti se může.

e.) Wje se rodj Pacholiků než Děwčat, podo-
 bně y wje žemira. A každým sto Děwečkám,
 rodj se sto y pět Pacholiků.

f.) Známého Počtu zemřelých na některém Mj-
 stě, snadno Počet živého bydlicého Lidu po-
 znáš tímto Způsobem: Wezmi Počet naroz-
 ných neb zemřelých za šest neb více Roků spo-
 lu, a rozděl ge s Počtem wzatých Roků, tak
 nagdeš Počet Obywatelů Mjsta.

§. 15.

Lidé tito gsau zewnjtčně w Barwě Těla roz-
 dlni. Sednj gsau bily, druzj černj, a gini stře-
 dnj. Nejbělejši w mjrných a studených Prame-
 ních bydlegi, nejčervenějši pak w Affryce po Bře-
 zách zeleného Předhoří, a na Ostrowě Gorea.
 Obagi gsau pětnj a krásnj.

§. 16.

West také mezy Lidmi w Zwárnosti, Posta-
 wě, Welikosti, Způsobu Žiwota, w Mravách a
 Mocích Dusse Rozdílnost, gegjžto Přjčina ne w
 Wlhojstj, nýbrž w Přiležitosti hledati se; musj,
 každau k Cwicenj swému městi neb neměti.

§. 17.

Eidé, bydlegi na wětšim Dile w Společen-
stwi, a Towaryštwi, gišými Zákoný a Zprávau
swázaném a k napomoženi obecného Dobrého v-
stanoweném. Takové Towaryštwi gmenuge se
Obec, a býwá rozličné. Obec w které Zákoný
a Zpráwa, buď z cela, neb z částky, gsau w
Kufau gedné Osoby, gmenuge se Cýsarstwim,
Králowstwim neb Řiší, Knížetstwim a. t. d.
Osoba pak, genž Zprávau wede, Cýsařem, Krá-
lem, Knížetem a. t. d. slage. Opět tde Zpra-
wa Národu, a neb w předněgšich Staršich neb
Brožených, a neb w Mocy celeho Národu gest,
gmenuge se Swobodná Obec, neb Republika. U
ta, y tato opět rozličné Směny trpi. Neb gsau
Obce w nichž Králowé woleni býwagi, a gsau
také dědični Králowé, gsau, w nichž Zpráwa
Králi a Měšťanům společná gest; gsau také tde
Králowé vplně panugi, a roztažugi.

§. 18.

Každé Obce Ludowé mají Mista, na nichž
společně bydleti mohou. Někteří bydlí pospád
w Geslyných a Dirách pod Zemi, jako Čech-
landčané, Lapončané, a jiní; gsau též genž w Sta-
ných přebýwagi, a s těmi z Mista na Wáse
drugi, gat Arabčané a Tataři. Také gsau má-
gi gista, a stálá Mista přebýwóni, a Pšib-
ky wystawené. Taková gmenugi se Wsi, We-
snice, Městečka, Města, Permnosti, a t. d.
Wesnice, gest neobražené Misto na němž obyčej-
ně Kolnicy a Sedlácy přebýwagi. Městečko
gsau, která též neobražená býwagi, w nichž
y gsau Kunšty a Remesla krom Kolnic
tam. Město, nazývá se takové Misto
Bránami a ždi obradené, wšelitého Stawu.

inesta a Bmění Lidi má. Dbyvatelé Města, Mě-
 stané sluzi. Slavní Město, nazývá se, w
 němž se Zoráwz obecna nalezi a Spravedlnost
 wykonáwá. Sydelní Město, w němž Osoby
 Zpráwu wedauy přebýwagi. — Mořská Města,
 gsau w blízkosti Moře, a obyčegně při Přístawých
 ležej. — Rupecká Města, gmenagi se, gegichž
 Dbywatelé gsau Ruwey a Fabrikanti. — Báňská
 Města, w nichž Báne na wšeliké kowp se nale-
 zagi, a neb Kowp wyděláwáne býwagi. — De-
 wnosti a Zámky, gsau Mista, kochrané Kráginy
 proti Neprátelum slaužicy obhražená, a Wgštem
 osaděná.

§. 19.

Gato wá mezy sebau Zákony a obecnau Zprá-
 wau, tak s Bohem šerze Náboženstwí spojent
 gsau. Gest wá rozličné w Swětě Náboženstwí,
 aneb ten Způsob, kterým Lidé Boha poznáwagi
 a cti. Weliká Částka z nich, každu nepochopi-
 tedlnau, buď dobrau neb zlu, přiroze au neb
 kumstownanu Wěc za Boha drži, a tomu se mod-
 li. Toť gest neyblawpěgšší Díl Lidi, kterých pro-
 to Seticány, gegich wá Náboženstwí Setickým
 amenagi. — Druhý Díl Lidi, Zěla nebestá, gáto
 Slunce, Měsíc, a Hwězdy, za Boha má. a to-
 mu se klanj. — Třetí Díl těch gest, genž smrtes
 dlaním Lidem, swým Králům, Staršim, Wi-
 řejům a. t. d. Gest Božškau profazugi, a to w
 způsobě Dbrazu wšelikých, aneb mravné ducho-
 wny, dobré y zlé Wláknošti a Mocy, gáto nega-
 kowě osobní Stwoření sobě předstawugi a wy-
 wagi. — Naposledy gsau y Etitelé prawého Bo-
 ha, Tam Židé, Křesťané a Mahomedány, se
 wšemi swými Sektami přináležegi.

§. 20.

Woda na Ostržitku nášém dwogi gest, obec-
ná neb sladká, a kownj, neb mjnerálnj. Obec-
ná gmenuge se ta, genž žádně Chut, Wuni a
Barivy nemá, Rosa, Děsti, Snich gest takowá
Woda, obzwláštj pat studničná. Pramenowé stu-
dničnj nepochybne swúg Půwod od welikých Hor
magj, na které zemské a mořské Váry, Rosy, Děsti,
a Sněhy padagi, a do Žil pozjemních shromaž-
dené na Wrch se tisknau. Tito Pramenowé ysau
dilem státi, dilem proměnědlnj, a z těchto opět
někteřj gen gisť Čas Kola neb Dne se přjstj,
někteřj gisť Čas nezachowáwagi, ale gat Schwj-
le s sebau přinášj, Sucho, neb Mokro, a od-
tud pocházegicj Broda neb Kevroba, tekau.

§. 21.

Z Pramenů přjstet se Potůckowé, a z těch-
to, kdž se spolu sešstj, bývagi Potoky, pat z
těchto opět Řeky menšj, y wětšj, ano y Sežera,
genž též mezy sladké Wody se počitagi.

§. 22.

Minerálnj neb kownj Woda obyčegně wonj
neb smrdj, má swau Chut, a začastě y Barivy,
nemrzne a býwá někdy tepla y horká, někdy stu-
dená. Sem přináležj Woda kyslá, cemento-
wá, alkalicá, masťná a slaná, gat studničná,
tat y mořská.

§. 23.

Wšestj Wody do Moře tekau. Moře gest w
skutku gen gedno gediné na celém Ostržitku, ob-

Koli mu Lidé rozličná Gména, podle rozličných Kragin a Stoli dáwagi. Ono geho gest práwě takowě, gako Swrffel Země suché. Gsau na něm Horn, Brcho, Staly, Audoli, Gestyně, Rowiny, wísečná Mista, rozličné Powaby Půda, Pramene a Studnice sladkých Wod, Řeky, Zrosliny, Zwiřata. Nikde bez Dna není, a neywětší Hlubokost gednu Místi wynáší. Ostrowowé mořští nic negsau, než wysoké Horn, gegichž Brch, wen z Wody gest. — Moře wje má Dbywatelů žiwých, než suchá Země. Resčislně Množštwi Hmyza a Ryb w sobě thowá. Ono nepohnuté nestogi; pohybuge geg Dilem Wjtr, který na něm hrozné Wlny na Způsob Hor se pozdwižugichy y wadagichy činí, také geg onen wstawičny pod Ekwátorem wěgich Wjtr, Pasat, řečený, od Wýchodu na Západ žene. Krom toho gsau w Moři rozličné Řeky tekaučy, a Dbywatelé mořských Brchu každodenně wblědagi, kterak mořské Wodny, přes 24 Hodin, dwa krát na Brch wystupugi a rostaw, a dwa krát také wpadagi a odstapugi, co se Sewřenim Moře nazowá a od tlačeni Měsyce wcházeti má, proto je ná nowě a splni Měsyce neywětší gest. — Moře své Končiny má, ale ge měnj, začastě zde wjima a ginde přikládá a Brchy rozširuge y ztahuje.

S. 24.

Rozličné spogeni Moře s suchau Zemí, rozličná mjwá Gména, která zachowati slusí. — Wětší Díl Země z mnohých Kragin záležegich, ač Mořem otocený, gmenuge se, Suchau Dewnau Zemí. — Menší Díl Země y prostřed Wod, nazowá se Ostrowem. Gesli tento negak s suchau

thau Zemj syogeni býwá, sluge Půl = Estrow,
 a tento opět, gestli široký, ale dlabhý, Gazy-
 zem Země, Uzinau, Klauzau m. Kus Ze-
 mě neb Hory daleko do Moře podané, gmenug-
 me Předhořim. Wody mořské mezy dwogi-
 trogi suchau pewnau Zemí k. p. mezy Ewropau
 a Amerykau, slugi Ocean, neb Moře weliké.
 Mořské Wody negakau Uzinau daleko do su-
 ché Země wcházegich, gmenugi se mořskou Zá-
 pškou, která gestli gest neweliká a středně hlu-
 ská, wař suchau Zemj, a Horami z wic Stran
 do Wětru ochráněná, Lodem přistawitelná a
 kámená, nazývá se Příwozem, Přistawem,

Kapitola Druhá

W e r o

S. 25.

Ewropa leží od Uzní Kefau Donu, Klon-
 au Geyru, a od Mořem; od Afriky Wa-
 n Předhořim; od Západu Atlantického
 na Půlním Půlnocním neb Předhořim.
 sijní w wizeném Drament leží, a gest
 w ... Obsah geg 168,000 ...

S. 25. O

Gest ona wůkol Wodami obražena, které magi obwyláštují Sména. Moře západní a Atlantické tečené, gest mezy Evropau a Amerykau. Nazývá se také Hyspánským, Británským, Hollandským, Německým, Denemaršským, a Norweašským, kde Břehy těch Kragin swlažuge. Baltické Moře, gest Zátoka Moře západního mezy Německau, Pruskau, Ruskau, Šwedgskau, a Denemarškau Kraginau. Moře Půlnocní, též zmrzlým a ledovým nazwané, gest za Evropau i Půlnocnímu Břlu. Kasspičké neb Schwátrické Moře, gest Sezero 140 Mil dlanbé a 24 někde y wje široké, do něhož mnohé Řeky tetau, ale wen žádná negde. Černé Moře do něhož Dunag teče, má 3800 Mil w swém Okolku. Dil geho gest Azowské Moře, neb Zátoka. Proškedzemurj Moře mezy Afrikau a Evropau leži, a s Atlantickým, owau Kluzinau, které Giberaltar řítáme spogené gest.

Obywatelé Evropy gsau z Aziji a z Afriky wost. Gegich Počet na ten Čas na 150 Millionů wyházy, a bylby mnohém wětšši, kdyby s mnozý ginam nepřestěhowali. Gazyky gegich ma terinské gsau; Německý, Francouzský, Wlastný Španielský, Anglický, ale neobširněgšši, Škotský, Nábženský nacházy se Wětranské, Wětránské, Židowské a někde geyně Pohanské.

Evropa gest neymenšši, a neobširněgšši z Wětránské Části. Nebo y nepřelpe mezy wšemi geyně

obydlená a wydělaná, y neymocnějši gest, a
weliké Kraginy y w giných Částkách Swěta dr-
ži, y Kunsty a Remesla neywic w ni kwětan, y
neprawdivějši Náboženstwi má, a Známost
Boží také ginde rozšířige.

§. 29.

Powětrí Evropy gest wíc studené a mokré,
než suché a teple. Země záleži z Hor y z Rowin.
Nejwětšsi Hory gsau, Brennee, Alpes, a Ta-
try. Nejwětšsi Řeky, Dona, a Dunag. Půda
Země, t Poledni wíc urodná než t Půlnocy.
Má wšak wšeho, co t Wyživěni potřebné gest,
wšeliké Obilí a Osew, Hory a Lesy, Stromo-
wé Dwoce, Howada y Zwěřinu, též Kowy a
Sůl.

§. 30.

Denemark neb Dánia, gest Královstwi, z
dwoau wětšich a z mnohých menšich Ostrowů, též
z Půlnocowa Jutland, záležegich. Končiny ge-
ho gsau wd Poledne, Němcy; wd Západu, More
západni; od Půlnocy, Gdanská Bátola; na W-
chod, Baltické More. Gest wíc studené a mokré než
suché a teple. Země gest na wětšim Dále urodná a
urodná, přinášegich Obilí wšeliké a zabogich
Dwoce, w středni Míře. Chowa Dobytek h-
řinu, má také y Kowy, a w Rowách N-
nost. Gest w Královstwi tomto 23 wětšich
menšich Měst, a 7000 Wěsac; Lidu má
1,028,770. Gajt Denemarku Němci
bywá gest. Náboženstwi wanagich
tě, wd Zprávau fšest Biskupů.

ni a Kunsty w něm kwětan, a královské
 Důchodky na 6,105,116 vycházejí. Správu
 nad Národem Král vede, který jest Ewange-
 lit, a podle svého Zdáni, Poddané řídí. Města
 hlavnější jsou: Kopenhaegen, w němž Král,
 a královská Správa bydlí, a má zde čtyři Pra-
 dy, krom mnohých jiných Paláců, 24 Kostelů,
 4000 velikých Domů, a 180 Blic. Bydlí w
 něm s Králem na 100,000 Lidu. Má také v
 vysokou Školu. — Sora má též Akademii.
 Sleswik, Kocssilda, Halbork, Odese, Sel-
 syngor, Friedrichsburk, Friedensburk, Kron-
 burk, a jiné jsou zvláštní, a dlema tupecká
 Města, a mořské Přístavy. S Denemarkem spo-
 gené jest, Norwegsko, a Ostrowy Farverské, též
 Island, a Grenland.

Norwegsko, leží výchle Denemarku po Vře-
 ch Evropy k Západu. Dlouhost jeho jest w
 šířce 202 Mil, a Šířkost od severu, až do severo-
 výchle. Vnitřní Obsah 5250 □ Mil, vynáší.
 Vnitřní má zdramé, ale studené w Zymě, a w
 létě velmi horké. Podle Vřehu Norwegie jsou
 přemnohé Ostrowy, a ještě více Skalí z Mo-
 ře vyhledájet. W královské jsou mnohé Řeky,
 Sežera, a Wody. Země jest nevrodná, a oby-
 watele, kterých na 728,058 býti může, žijí se
 z chování Dobytka pro něž Pastvy mají, z Ry-
 bářství, a Rupectví obživlají s Dřevem. oby-
 watele, lidé přívětiví a pilní, Ewangelického
 jsou Náboženství, a Krále Denemarkého Pod-
 daní. Hlavní Města jsou, Krystyanya, Kron-
 burk, Toursberk, Bergen, Drontheim, Ward-

Faroerské Ostrowy gsau w Počtu 25, ale gen 17 obydlené. Ležej w půlnocním Morí, Norwegčanům na Západ. Powětří magi wždy mra né, a Howada wždy pod holým Nebem gsau. Ostrowy tyto gsau paubá Státa, na Swrské Zem, na geden Loket manich, gsau wssat vrodné, obzwlášt k chování Dwec přihodné. Obywatele, kterých okolo 4774 bít může, gsau Ewangelicij, Denemarští Poddani, a živi se chováním Dwec, a Dobytká. Handlugi také s Pěm gistého Písa ta, genuž, Eidergans, Rémcy řitagi.

Istand, leží k Západu, 120 Mil od Norwegska wzdáleny. Gest Ostrow 2781 Mil welitý, ale toliko od 50,000 Lidu obydlený. Za leží z přewelkých Hor a hlubokých Dolin. Me žy Horami gsau některé genž Oben wřívají, obzwlášt Sekla a Krabla. Wřívají gsau mnohé Wodny, Řeky a Sežera. Wřívá Středem některé tak horké gsau, že se wřívá w mř y hned wstá; zase gsau Prámeny z kterých Woda wysoko do Powětří stá. Obywatele wzdle gi we Wšech, ale každý osobně gsau Ewangelicij, a Denemarští Poddani. Wřívá gsau ani Dřewa, ani žadného Dřwa, a živi se y oni chováním Dwec, wřívá gsau Zwěra, obzwlášt bílých Medwedů, a wřívá gsau ři k nim začasté na welitých Dřewech s Dřewem připlowau. Tě wřívá gsau Korffem se též zehřívají.

Grenland, gesté dál na Západě, wřívá gsau noc leží, a bezpochyby s Amerikou gsau. Gest Země studená a nevrádná z kterých Hor zátežgich. Obywatele, kterých gsau gest, a křej dilem Ewangelicij, a živi se gsau, wzdle gi w pobýváních z wřívá gsau.

lowenim Ryb a Zvirat, obwylássi mořských Psi
 a Medwědu, kteří y tujm na Rusých Ledu při-
 házegí; též zaodiwagi se gegich Kožessinaw.
 Mezy Norwegian a Islandem daleko k púlnočnj-
 mu Bhu leží Země, Spicberk řečená, z Pro-
 mad mnohých a lonětkých Ostrowů záležegich,
 přikrytá Sněhem, a Ledem, neobydlená, a gedi-
 ně od těch, genž Welryby lowj, někdy nawstřj-
 wená. W tomto Okoli, gako y w Grenlandsku
 a Laponni, Slunce přes celé Lěto nezapada, a
 přes celau Zymu newychodí, a dlanbau Noc,
 from Měsíce, púlnoční Záře oswěcuje.

S. 31.

Šwedsko gest Země přewelká, dlanhá 200;
 šíroká 160 Mil. Leží mezy Norwegian a Bal-
 tickým Mořem. Wnitřnj Obsah 13,500 □ Mil
 wynássi, ale přicinan Zymy, Močar, Hor a
 Kef sotwa z puly obydlená gest. Wina a Co-
 li na strže nemá, a rožného a owčeho Dobytku
 nemnoho. Oblj málo se rodi, a mnozy z Oby-
 watelů neznagi gakowé gest. Y Owoce stromo-
 wé wšitk strowné se nalezá. Ale na řádné Kowy,
 obwylássi na Zelezo a Měď, Šwedsko w celé
 Evropě nebohatsši gest. Má též hrubé Lěsy,
 s gegich Dřiwim, gako y s ginými Kunstem Sbo-
 rowenými Wěcmi, handluje a kupčí. Záležj pak
 Šwedsko z třech Kragin, totiž z wlastné řeče-
 něho Šwedsta, Laponni a Finny. We wšech
 třech Znam gedině púldruba Milliona Lidj by-
 dli, tawj wšitk, některé Lapončany wygmauc,
 Ewangelického gfau Náboženstwj, pod Zprávau
 gedného Archybyskupa a čtrnácte Biskupů. Šwed-
 bowé gfau Lidé solum, bogownj, Wlasti a Krá-
 le a Náboženstwj mrtowj, pracovní a merni

Lapončané gsau Náród chudičtý, nesege, ant
 nestěpuge, nepřede ani netká, bez Chleba a bez
 Domu. Sediné gebo Bohatstwj gest Zwiké Re-
 nar. Na tom se wojó y nosó, od toho má Mlé-
 to, Sýr, Máslo, Chleb, Raicho, Postel, Při-
 bytek neb Stán, z Kostí vděla sobě Gehla, a z žilj
 cwerneu, tím Raicho swé sfige, a z spodku Roh,
 Nádobu ku pitj sobě vdělá. Kteřj Kenate nema-
 gi, žiwj se Poňbau Redwědu, Wikú, Sobru a
 Liffel rozličné barwy. Těž y Ryby lowstwj.
 Mrawy Lapončanú gsau blaupé, a newytwičené,
 a Osoby malé a sřcěné. Mže nich bydlegi ži-
 ny, gim w mnohém podobnj, ale sřdnatěgšj a
 mrawněgšj. Každj z těchto Náródú, swúg wlast-
 nj Gazyl a Raicho má, a nadewšsemi Zpráv-
 wede Král s Radan, a s přičiněním Stawú Kra-
 ginstých. Nejhlawněgšj Město, Sřtokholm,
 sluge, w němž Král a Stawowé Zpráv-
 cy bydlegi, wzbudowané na Ostrowych. Má 82,000
 Obywatelú, genž z Kupectwj a Gabryl žiwj gsau
 těž y mořstý Přistaw. Za tím gsau Upsala,
 w němž Arcybyskup bydlj, y wysoká Škola,
 také bohaté Báne železné se nalezajj. — Lund
 Ubo také Akademie magj. — Gosenburk, gěl Per-
 nost, a má 12,000 Obywatelú; Karlskrona, Mě-
 sto s welikým mořstým Přistawem, př čemž
 kě giná Kunstem w twrdě Státě w švédské
 dnina se nalezaj, do které se mořské Wody
 stitj, y wen wypumpowati můž, t pohnat
 mořstých Lodj slaužjch. Selsyngor, a Land-
 Króna, gsau těž Pevnosti; Tornea pak, gěl
 dálšj na Půlnoc w Šwěte Město.

[Handwritten signature]

S. 32.

Rusko, neb gál se wplně nazjwa, gěl
 nejwětšj w Evropě Krájiná, z gěl

ny Evrovy záležejících. Má totiž 72,000 □ Mil,
a přičtemeli k tomu Kráginy z Urye sem přináležejících, tak můžeme říci, že Rusko jest největší w Světě Panství. Neb s těmi, 330,000 □ Mil obsahuje. Sanežedé geho gfau Poláci, Preisové, Šwedowé, Kozáci, Tataři, Turcy, a žur lé Mě. Powětří těchto Zemi a Brody, Zvířata a Bohatství velmi rozdílná gfau. Na Půlnoc jest příliš žyma; a na Poledne příliš horko; na jednom Krágl gfau Benari, Losofy, Medwědi, Lisky, na druhém, Welblandy a Dromedári. Polední Strana přináší wšeliké Obilí a Oseň, Ovoce a Zboží, kdýž Půlnocnj, krom Kowů, a Zvířat nic nemá.

Obywatelů těchto velikých Zemi málo jest, nebo jen na 30 Millionů vycházejí, a záležejí s mnohých Národů, z vlastně řečených Rusů neb Rusnaků, kteří jde přednost magi; z Kozáků, Samogedů, Tatarů, gat Kozaitských, tak y Kromských. Rndleji také w Ruské Zemi wšelikých druhů Národů Kupců, Remeslniců a Kunstjů, a w Kráginách, od Šweddska a Polska odřihnutých, Liwončané, Kurlendri, a Poláci. Y z Němců se již také mnozí osadili, jako y Francouze a Hollendri, které Cár Petr I. šwalně sám wzywolal, a zde osadil; a kteří půwodních Obywatelů tak proměnili, že nepřehloupějích dosti skoro mrawnj, možněgši a bohatěgši se stali. — Gfau w těchto Zemjch veliké a k Kupectwí přihodné Řeky, totiž: Wolga, Dona, Dniper, a Dwina, pročej po těch na wšedky Strany wšeliké drabé Kozessny je Sobolů, Hermelánů, Kun, Lisek černých, Bibrů, Medwědů, Pačků, a Wlků, w ywážejí. Kupci tak é s Mědi, Želzjem, kameným Sklem, Medem, Wostkem, leno

lenových a rybčích Olegem, Rybami, Howady, Obilím, Lenem, slonovými kostmi, a Dřevem.

Záleží pak Ríše také následujících velikých Zemi, dílem w Evropě, dílem w Azii ležících. Rusko, Liffland, Bylá Rusſya, s Kraginami od Polska odtrhnutými, jako y Krymia gsau w Evropě. W Azii gest, Syberya, Kragina přemeliká, též Kazan, a Ustrakan, Království při Kasspičím Moři.

Zpráva Národů a Kragin těchto gednomu w Katách gest. a ten se, Cár neb Cýsař, gmenuge. Wogsko gebo na půl Milliona sylvné gest, a Důchody každoročně na 30 Millionů vycházejí. Náboženství gest křesťanské, a někde gestě Pohanſké. Rusové přidržejí se Řecké Chrtwi, a gmenugí se Starowěrcy, gíným wšak Swoboda Náboženství vplná gest. — Gajst Rusů, gest Slowenſký, a gest podobný Polſkému. Slawní Města gsau: Moskwa, je wšech největší, w němž 290 Chrámů, 29 Klášterů, 2000 Domů, a 400,000 Obywatelů gest. — Pátrges gest na ten Čas sydelní Město, slawně wšobumane, a 170,000 Obywatelů magicy. Archangl, gest lubecké Město, a Pítstawa na bílém Moři. Narwa, Nemnost w Lifflandu, Kromlitz, Jaroslaw. O gíných Zemích a Městích w Ríši, se, w Azii wyprawowati budeme.

S. 33.

Turcya, Turcká Ríše, záleží s Rusi w Evropě, Azii, y Affryce ležících. Zdá se, že Turckům tobo Casu w Evropě. Bohemské, Srbſké, Bulgarſké Království do čela gest.

matské, Chorwátské, a neb Krobatské z částí; jatin Moldawské a Oláské Knížetství, potom Kragin Albanya, Romanya, Mace-donya, Liwadya, a Morea, k tomu nescíslné množství Ostrovů na Řeckém Moři, mezi nimiž, Kreta, hlavní jest, též y Negropont. Co Turcy w Aji, a w Affryce mají, to se na svém místě připomene.

Evropeská Turcy může tak velká býti, gat Hyspanya, ale Obywatelů nemá, jedine okolo deset Millionů. Hlavní Řeky těchto Zemí gsau: Dunag, Dniester, Pruch, a Sáwa, Powětrí jest velmi přigemné, a Půda nevrodnějšj. Cokoli ne jen k Potřebě, nýbrž y k Pohodlí přisnalezí; tobo všeho zde Hognost, a to gat z Říše Zrostlin, tak y Kowů, a Životčichů. Obzvláště, Obilí, Keyže, Tabak, Rozinky, Cytrony, Pomeranče, Jíky, Datle, Med, Cuker, Hedbám, Zlato a Strěbro, Koně, Wolý, Buzwoly, Osly, Welblandy, Dromedáře, též dvě Zvěř wšeliká a Ptactwo, pak w Vodách Ryby gsau w hognosti.

Obywatelé Kragin gsau rozdílni. Předně: Turcy; Národ panugich, a na wětšim díle wkhon, a přiwěstiwý. Kauchogech Polskému se rovná. W Náboženství Mahometa následují, a Ženy w ponížengstí drží. Gazně swúgwlastní mají, a Bmění posawád nehrubě milomali. Za těmi gsau Řekowé, genž před tím Pánowe těchto Zemí byli, ale před třema sty lety od Turků přemoženi gsau. Sich jest wíce než Turků, a obiraj se s deláním Pole, a ha wětšim Díle, po Wesníchch bydlegj. Gsau Řekowé Řecký neb wýchodní, a Řek gegich jest

zka.

řazená stará Řeckina. Předce naležaji se v
 ruských teměch. Městech, Armeni, neb Ormini,
 dle obchodu Kupců, v mramových Tartum, v
 Náboženství Řekům podobnj. Naposledy bydle-
 gi tu Žide, Němcy, Francouz, Angličane, Wla-
 ši, gichžto ruských, krom Židů, žde Franky na-
 žiwagi.

Celá Turecká Říše stoji pod Zprávou ge-
 dnoho, gehožto Turcy, Sultánem, my pak
 Císařem, gmenugeme, který žde vplný gest Pa-
 nownjt. Geho nepředněgšji Ministar, Wezyr,
 nehwyššji Rada, Diwan, a wyslanj k zprawo-
 wání Poddaných Ministrowé, Beglerbegy a
 Bassowé, se nahnwagi. Duchodků ročně ac Mi-
 lionů přigimá, které na wěcšim díle od Křesťa-
 nů bere. Hlawnj Turcy Ewropšké Říše gsau:
 Konstantynopel, že ruských nepředněgšji a š-
 delnj, w němž y Řeckj Císařowé bydlel. Pra-
 wi se, že w něm krom Předměstj, 200,000 Do-
 mů, a 22 křesťanských Šchrámů, pak geden Mi-
 lion Židů se naležá. Ležj na Břežu mořském a
 na končinách Ewropy. Palác Sultánů, gemoj,
 Saray, řstagi, gednu Mili w okolku má. Š-
 dlj w něm Sultán, geho Ženy, Rada, Mini-
 strowé, y Janičari. Křesťané magj žde swého
 nepředněgšjšho Kněze, gehožto Patriarchem na-
 žiwagi. Lež y Turcy swého Maffty magj. Ve-
 ra, a Galata, gsau Předměstj, a při Můři,
 které žde aukté, gest, mořšh Přístaw šbaj.
 a Mor, teměč wždy w tomto Měste se
 gato y Zemětřesenj.

Adrianopel, gest Město w Turcy na
 morji. Bydlel w něm Sultán, počtá se
 Konstantinopel nehwýbogowal. —

hlavní Město w Grbku, a Pewnost proti naš-
 ſi Wlaſtj obrácená, kde Sama do Dunage te-
 če. — Teſſalonika, nyní Salonychy řečená,
 Město hlavní a kupecké w Macedonii. Pawel
 Liſty dva pſal k ſtarým geho Obywatelům. —
 Skutari, Město w Albani, w němž Baſſa by-
 dlj. Dorazo, w němž Kupcy, a Dolcygno, w
 němž Lotři ſe zdržaji. — Aeeny, a Korynt,
 gſau w Puloſtromě Morea, Měſta w Pamětech
 křeſtanských powěſtná. — Dardanelli, gſau čty-
 ři Zámky při Moři, k obraně Měſta Konſtanty-
 nopoliſ, z nich dva na Ewropſkých, a dva na
 Aſpjanſkých Březých ſtogi. Randya, před tjm
 Kréta, Paros, Andros, Stalimene, San-
 toryn, a mnohé jiné, gſau Oſtrowy na Re-
 ckém Moři. Bukareſſe, geſt Hlawau olaſkého, a
 Taſy s Choeymem, moldawského Knížetiſtwj. —
 Měſta Turecká w Aſyi, na ſwém Mjſtě připo-
 meneme.

S. 34.

Wlady, latinſkſh, Italia, ſlugi, a gſau
 Země, z třech Stran proſtředzemním, a adrya-
 tickým Mořem, z čtvertě pak, Francauzy, Hel-
 wety, a Němcy, obmezené. Rozdělené gſau na
 mnohá, dilem wětſſj, dilem menſſi Paňſtwj a
 Obce, které prv než Porádkem wopisowati bu-
 deme, něco wůbec o gegich Půrozenoſti powjme.

Wlady, pro ſwau Brodnoſt a Přjgemnoſt, ra-
 gem zemſkým gmenowati ſe mohau. Powětři
 maſi welice pohodlné, gehoſto horkoſt rozliění
 Wrchowé mezy ujmiž Alpes, a Hory Appeni-
 ny, řečené, neplawněgſſj gſau, gaſo y Moře,
 ſme ſlugi a ochlazugi. Půda geſt welice prod-
 na.

ná. Rodi se w nj wšelké Obili, Reyže, (Rim- cum Ris,) Len, Rozputy, Wino, Oliwy, Si- ky, Mandle, Ssafrán, Manna; rostau celé Lé- sy pomarančové, cytronové, rozmarinové a t. d. wšeligatá Howada domácí, y lita Zvěř, w Moři bognost Ryb, a w Zemi wšelké Kowp.

Národ Wlašský byl za starodáwna, geden z nehywcwičenéssich. Nynéssí Obywatelé bogá- cni, podezřelí a newlidi, a nepřiznawí se wypl- sugi. W Muzyce wšak, w Malirštwi, a Změlo- stí t stavení, své Sausedy přemyslugi. Saz- yl wlašský z Latinciny wšel, má býti dosti libi. Wšickni Wlašši přiznawali se posawád t Řimské ka- tolické Wěře, wšak proto giného Náboženstwí Li- bém mezy sebau patugicým a žustawagicým, ob- tížni negsau.

Obladuge pat wlašská Země w sobě dwoge Králowstwí, několik Knížetstwí a Republiky, a gedno duchowní Panstwí, totiž Řimského Pape- že, o nichž Pokádkem, počnau od Benátek, wy- prawowati budeme.

§ 35.

Republika neb Obec Benátská, lež wšelá při adryatvčém Moři, wšak také y s Řimem, Mašendry, a Helwety mezuge. Segi Ze- mi Wšelkost, posawád 800 □ Mil wšelá, a počet Lidu na 600,000 wycházel. Budoli stá- nynéssí Wognu wmenšena neb rozšširěna gěst se newí. Zpráwu Obce této posawád Zemané w w Počtu wedli, gegichž Hlawu, Doze se gěst wšelá, a o těch se křkalo, že sobě wysoce wšelá t cnyým nedůwěrní byli. Ostatní, Zemané

šťané, a Sedlácy, byli oněch Poddani. Nej-
hlavnějši Město této Obce, Benácky, sluge. Le-
ží na Moři, na 72 Ostrových vybudované, pro-
čež každý téměř Měšťan, Moře přede Dveřmi
má, a Ryby lovití může, a geden druhého
navštívití chćege, na Lodkách, gimž Gondely
řikagi, a kterých zde na 20,000 pohotově stoji,
se plawi. Gediné suché Místo to gest, na něž,
Styň, a Chrám S. Marka stoji. Obywatele
gsau na 160,000, a magi mnohé Paláce, Fa-
bryky, a Kufodilně. Padua, Verona, well-
ké Města a Pevnosti, posawád také k Benát-
kám přináleželi. Magi také Benátčane w Dal-
macy, a Albany pěkný Díl Země, a Ostrowo-
wé, Korffu, Ceffalonya, a Zante, také gegich
gsau.

S. 36.

Republika Genuenská, w Březích prostřed-
zemního Moře leží. W tu také Remanský,
Obec prawuge, gehožto Plawa, také Dože slu-
ge, a na dvě Léta zvolená býwá. Obec tato ge-
diné 90 □ Míl weliká gest, a na 400,000 lid-
ná. Gegi hlavní Města gsau: Genua, Sa-
wonna, a Remo.

S. 37.

Lukka, gest také swobodná Obec, a Město.
Podobně při prostředzemním Moři leží. Wpů-
há gediné deset □ Míl, na kterých ale 120,000
lidu bodej. Ant neymensši Kus Země newyděla-
nóm, a žádný z Lidj nezabáji, pročez žádně-
wé mezjimi Zebráka není. Druhá Obce kaž-
de dva Měsíce wolen býwá.

S. 38.

Veliké Knížetství, Toskana, řečené, gest
 Krag vtěšený a vrodny při prostředjemním Mo-
 ři, 860 □ Mil veliký, a 1,180,000 vřlného L-
 du obsahujících. Brody a Bohatství Země gsau
 z každé Ríše veliká. Řeka neyhlavnější gest
 Arno. Pan Země gest Bratr našeho Cysáře,
 Gménem Ferdinand. Hlavní Města gsau, Floren-
 cya, Piza, a Livorno. We Florency křehvá
 veliké Kníže, a s ním 104,000 Lidu, w němžeb
 se nalezají všeni Lidé, Kustýři, Fabrykanti, a
 vřelligacy Remeslnicy. W samém Měste gsau
 mnohé nádherné Palace, Clauhy a Obrazy tesa-
 né y malované, a jiné pro Wěť a Starozitnost
 pamětné Wěcy. Piza, má 20,000 Obywatelů,
 a wysokou Školu. Livorno pak gest swoboda-
 ný Přístaw mořský, a spolu obydlí 48,000 Lidu,
 mezy nimiž 12,000 Židů a nad to po Odkrowěch
 wřellického Národu a Náboženství gest. Gest tu
 také mezy jinými Dine a Fabryka na Korale,
 Lazaret pro vřecsných, genž z Kragin Morn po-
 drobených vřicházegí, teč Wěže mořská plaměčny
 se k dobrému, wřidy w Rocy ořwjena.

S. 39.

Země a Panství Papeže, křelí vřlné
 dle prostředjemního, a adriatického Moře. W
 nášeli 860 □ Mil, ale Obywatelů gedine 1,180,000
 měl. Strj Polog R o t u 1797 s Francouz-
 vřiněny, Papež některá Města, a mezy nimiž
 raru, a Bolonu, w Swobodn vřofuší, a
 Země gebo vřeměsseni wřaly. Gsaw pak
 ny wřo velké vřodné, a bahnitě, teč
 wřidů Swřrat bognost magj. Řeka P...

Tyberys geť Rupectwi a Plawbě způsobné čis-
 m). — Pán Země gest, Řimský Papež. Ten-
 gi dostal dílem od Řimských Čňarů, dílem kau-
 pil. On býwá 372 duchowních Osob, gimž Kar-
 dynali řířagi wywolen. Obywatele žiwj se mi-
 w ginihmi, prodáváním Obrazů a Patriků, kte-
 ré daleko a široce po Swětě roznášegj Welich
 Pánowě obdržugj z Země této swé zpěwaly, to-
 řiž okleštěné Muže, kteříž y w starosti detinský
 Glas magj. Nyněgšsi Papež Pius VI. se gme-
 nuže. Řim, gest nehlawněgšsi Zemj těchto,
 y celé Čhrkwě Katolické Město. On byl giž ja
 starodáwna téměř celého Swěta Hlawau. Ne-
 bo w něm dlell, genž nad Národy panowali,
 nepřib Říakowé, potom Republikani, a těmi,
 Čňarowé, a nynj tak řečeni Papežowé. Le-
 ži při Řece Tyberis, na 12 Wřřich; býlo 750
 Lětý před Narozenjm Krysta wgbudowané, a
 ja času Čňarů, wssě pul druha Milliona Oby-
 watelů mělo, gestto nynj sotwa 160,000 se w
 něm halezá, mezy nijníž 6840 duchowních Osob
 gest. Býlo giž mnoho'rát od Revřatel dobyřé,
 a wplundrowané, wssak předece weliký Počet sta-
 rozitných Wěcy, pamětných Slawpů, Staweni, Ry-
 tů, a Obrazů, zadrželo. Sem přinalezji Sta-
 weni, Panteon, řečené, a nynj w Kostel obrá-
 cené, také Divadlo Čňarů, Wesspasjana, w
 němž 100,000 Diváků místo mělo. Kostel S.
 Petra gest mezy wssemi neyhlawněgšsi, nebo 700
 Střemie gest dlanhý, 280 široký, a 142 wyso-
 ký. Gest w něm 29 Oltarů, a nescíslné wnjřé,
 y zewnjřé Obrazů. S Čňramem tímto spogend
 gest, Palác Papeže, Watikán řečený, w němž
 1,000 Swětnic, neb Pokogů býti má. — So-
 kora, a giné, byly tež Wěta Papeže. —
 Wěchya, gest mořský Přístow, gale

y Ankona; Loreto, pak Misto to, na němž onen Obraz Panny Marie byl, k němuž se velké Pouty daly, — který ale nyní, gať se prawi, do Paříže přenesen gest, a který předtím zde takowa bohatstwi měl, že krom drahých Kamenů, Perel, a nekowaného Zlata a Stříbra, tak veliký Kapital w hotowosti měl, že Brot každoročně 30,000 wynášel.

§. 40.

Královstwi Neapolské mezuge s Zemí Papeže, a w ostatním gest obličená prostředzemním, a adriatským Mořem. Ostrow Sycylia k němu přináleží, s kterým 1850 □ Mil wynáší, a šest Millionů Lidu, mezi nimiž 100,000 Duchovních gest, chová. Hory, Apenniny, přes celau Zemi gdau, která welice vrodna na Obli wsselké, y na Dwoce, na Romu, y na Sowađa gest bohata, ale častému Zemětřesení poddaná gest. Hora, Vesuw, zde, a na Ostrowě Sycylii, Kena, Oheň je sebe wybaňuje. Hory toto, kdýž poněkud pokogné bylo, začnaji neyprw hustý Dym ze sebe wyvauštěti, a ných pak slýssi se temný a tupý Šumot, kterého galo y Dymu wíce přibýwá. Nyni gž wšak hrozně Wrech ten, a z něho přehrozný, welký obitwý Glauw, geden za druhým se wynáší, pak zase dnu sedá. Si Glauwové tak se wšak wydáli gedené Míst, w Koch psané Wřim, geho Swětlo čísti se může, pak w tom směru třesku, welký Kamenové až do Středu, kdýž to několik Dnů trwalo, potom wyřetowat. Por až do Města Sca, a w němž wřim wřetím halnau, a Kamen, pak oba, a se přehrozně třesá, welký y menší.

do Povětrí vyhazuje, a husté, černé, popelné,
 Slunce zasténugich Oblaky vypaustí, nad kte-
 rými brozné Bleskání a Hromobití gest. Napo-
 sledy valí se z něho Potoky horké Rody, a tak
 to brozné Divadlo se skončuje. Rdyň odpočívá,
 Lidé na něj ležau, a ne geden Wšetěčnjí,
 do Pažerádla geho wstúpuge. Lito Běinkové
 Přirození, ač brozní, wšak vžitečnjí gsau. Ne-
 bo okolnjí Kraginy od Zemětřesení zachowáwagi,
 a onny popelné Oblakové swým Popelem Zemi
 zahnogugi. Pročež wúkol těch Hor gsau ney-
 krásnějšj Pole, Winice a Štěpnice, Olegnice a
 celé Lesy mandlowých, cytronowých, olegných, po-
 marančowých, Šitowých, a morussowých Stro-
 mů, a dokonalé vrody wšeligakého Dříví. Nad
 Královstwjím Neapolským Zprávou Král mede,
 genž se Králem obogi Sycylie gmenuge. Města
 geho gsau: Neapolis, w němž Král přebý-
 wá, gest gedno z nejwětššich, nepozdobnějššich,
 a neplidnějššich Swropejššých Měst. Bydli w něm
 400,000 Lidu, gest w něm na 400 Chrámů, též
 přemnoho Fabryk. Domové zdejššj wšickni ma-
 gi Štěchy, po nichž se choditi dá. Obywatele
 přes Den, že welké horko gest, málo dělaji,
 ale w Nocy tím wíce. Při Měste gest Přístaw
 moříš, a z druhé strany Pole rozkošsáe, za nimž
 stoji ten Wrch, Bezum. Salerno, Letse, Ta-
 rento, gsau také weliká Města w Neapoli, pak na
 Ostrowě Sycylia, Palermo gest Město bla-
 wni, a za nim Messyna, které Roku 1783 Ze-
 mětřesení podwrátilo. Katanya, gest pod Ho-
 wau Etia, genž rowně, gať Bezum, že sebe
 Oběi wydáwá, a gest od této mnohém wětšj.
 Gest pak Ostrow, Sycylia, welice vrodň, a
 zohledu wšech Wěcy mnohých Národů Špižirně.

§. 41.

Malta, Ostrov nedaleko Sycylie, má 20 Mil w Okolku. Záleží z východu býlé Skály, na které Země vrodná, šest Cítnů hrubá leží, kterau na wětšším díle nanosyli. Rodí na Ostrowě tomto 130,000 Lidu, genž vlastóm a řeckým Jazykem mluwí a Římské Katolické Náboženství následuge. Pánové Lidu gsau Řytíři, kteří odsud Maltenští slugi, a zde swého Zoráwce magi. Segich Powinnost byla, ustawieně proti Newěřichm bogowati, obwzástě tēm, genž na Běžych Affryky bydlegi. Předtím proti Sarcenim bogowati měli, a obranowati Křestany do Palestíny putugich. Město hlavní Waletta slugi, a spolu Powinnost gest, y Přístaw s 20,000 Lidu.

§. 42.

Korsyka, též nedaleko Sycylie, Ostrow hornatý sčce, ale welice vrodný. Rodí se w něm mnoho Oleae, y pusspanowého Dřawa. Obywatele gsau Lidé pilní, přiwětími a počtiwi. Francauzy panugi nad nimi.

§. 43.

Ostrow Sardynya, a spolu Království, 514 □ Mil, na nichž 425,000 Lidu přebowá, wellké. Pán Lidu tohoto, Králem Sardynie a gmenuge, ale nebydlí, zde, nžbrž w Království Piemontu. Nejlepšij Město Cagliari se wu-
nuge.

Knížeství Piemont, neb Piedemont, leží mezi prostředním Městem, a Krájinami Helvecy, Savojs, Frankrejskem, Genuou a Mailandem. Velikost jeho 624 □ Mil vynáší, na kterých půltřetího Milliona Lidu přebývá, který, některé Waldenské wygmauce, katolického gest Náboženství. Řeka Po, neb Padus, Semí tuto stolažnae, která na větším díle rovná, a na větším díle Obilí v Ovoce prodná, pak na Kovy a na Hovada bohata gest. Náleží Králi Sardynskému který zde v Měste, Turyn, řečeném přebývá. Hosta, gest Město v hlubokých Dolinách. Lukarne, a S. Martin, řečené, v nichž Waldensští přebývají, aenz dárno před Reformací, od Cirkve Katolické se oddělili. Nad Ludolím jsou veliké Brchové, na nichž divé Kovy, a Popelice v velikém Počtu se nalezájí.

§. 45.

Knížeství Safogské v sousedství leží, a též semuz Panovníku přináleží. Gest pak Safog, Kraj vrchovatý 160 □ veliký, a 300,000; Chyvatelu magicy, kteří na větším díle chudí jsou. V Lesích jsou Srny, a divé Kovy, Medvěde, a Vlky, a Zagice magi: pak doma, jsou dva Kone neb Woly má, za bohateho se počítá. V ostatním životě jsou ověsným Chlebem, a v ten nehojně magi, pročez daleko a široce chodí, a všem Keykljstvim, všem prodává, a některých věcí, lepší živnosti nadobývá. Hlavní Město Sambery, (Chamberi) 12,000 Chyvatelu myti má.

§. 46.

Mojlandsko, giučé Lombardya řečené, bylo přisááno Knížetstwi, Domu Rakauskému, a tak našemu Pánu Zemi, přináležející. Gest gen 193 □ Mjl veliké, ale předce 1,100,000 Lidu magič, vrodné a wšestké Obili, Kopy, Wino, Ovoce, Hedwáb, Med, a Wost, vlnášegej, též na Howada, Ryby, y Kopy bohaté. Majland, neb Medvolán, gest hlavní Město s 140,000 Obywateli, Město veliké a pěkné, muohé Kufodilne a Fabriky magič. Chrám předni gest z samého Mramoru wystavený, a sobě podobného nikde nemá, neb gest w něm 4000 rytých Sloupů. Pawia má 30,000 Lidu; Kremona, 26,000; a Mantua 24,000. Každé z těchto Měst, gest spolu Pevnost.

§. 47.

Parma, a Placencya, dwuge Knížetstwi, gšau Kraginy 90 □ Mjl veliké, par 250,000 Lidmi obydlené, pod Zprávau wlastního Krale. Krag, gest vrodno, a na wšestké strany. Parma gest hlavní a šedelni Město, má 40,000 Měšťanů. Placencya, má 14,000 Obywateli, a wysotau Školy.

§. 48.

Knížetstwi Modena, y měšť y lidmi předestloch, ale rovné vrodné, má 25,000 Lidu. Ho Pána Zemi, geuz w Modeně Město, y w Modaniji a Měšťany přebýwa.

Španielská Země. Končiny její od Východu
 jsou Hory, Brenner, a Francouzská Země; od
 Poledne, prostředzemní, a atlantické Moře; od
 Západu Portugalsko; od Půlnocí Díl atlantické-
 ho Moře. Záleží dílem, s Kowin, dílem s Hor;
 na oných panuje vstavičné Teplo, a jediné hor-
 natá. Stolí něco Zymu poznají. Její Švřstet
 8500 □ Mil vynáší.

Gest pat Země tato velice vrodná. Chová
 v sobě krom všeliké Zvěřiny, a Konj, Oslů,
 Mezků a rozličného Dobytka, 9 Millionů Dveč-
 gegichž Wlna v tenká, a měká, v dlouhá veli-
 ce gest, s které potom Holendry, a Angličané
 vyborné a tenké Sukno dělají. Obilí, a Osení
 a zahradiho Ovoce mají, ač Obilí ovšem k
 potřebě není, proto že Obyvatelé za Worbu se
 spídi, jako v za hledání Kowů, které též v hog-
 nosti Země gegich v sobě obsahuje. S Risse
 Šroflin, jsou zde nejmětší Bohatství, nebo
 ne jen winny Kmen vyborný, mandlového, oli-
 wového, citronového, pomarančového Štro-
 mu celé Léty, jako v Myrtu, Cyprusu, Roz-
 marinu, takowa hognost, že ho k Palivu, mi-
 sto Dřeva potřebují: Ale v Kasstany, Fily,
 Aprikozne, Štréssné všeliké, Granaty, Datle,
 cukrové Duky, Dumbir, Šaffrán, Tabak,
 Šen, a Konopě rostan. Obyvatelů deset Milli-
 onů býti může, a ti z rozličných Narodů, Go-
 tů, Arabů, Římanů, Židů a jiných pocházejí.
 Jsou oni všickni katolického Náboženství, a kto-
 mu se přine švata Inkvizicy vřidzí; ta za-
 sstí s katovích Šardeců zaleží, kteří v celé Ze-
 mi svých Wyslanců mají, ani na všickny Štats-
 ky a Šlwa Lidj pozor dávají, a cokoli Nábožen-
 ství tomu odporného naležají, přísně, Zalařem,
 Čbněm,

Ohněm, a Galegemi trestaji. Obyvatelé této w Mravoch svých gsau vážni, a pišni, w mlusweni, y činěni tagemni, zpozdlí w Radách, ale stali w wntonáni, k nižšim pd sebe, a k vyššim vyššaj. Worati se štýdi, ale žebrati niteli. W Gedeni, a Pitti mirni, w Naružiwostech bezmjeru, magi své wlastni Raucha, a Gazpt. Zemane holým Okem neradi hledí, ale Brile, neb Okulaře, na Nos kladau. Duchownich Osob gest 300,000; Fabryk, a Kutodilni nemnoho.

Dysspansa gest Obec, s čtrnácte Králowstwí w gedno složená. Těch Králowstwí Gmēna gsau Galieya, Asturya, Bysskaia, Nawarra, Arağonya, Katalonya, Walencya, Kastilia nowá, Kastilia stará, Estremadura, Andaluzya, Granada, a Murcya. Wšsecky tyto Země gsau pod Zbráwau gednoho Krále, který trome toho y w ostatnich Částkách Swěta, obzvláště w Ameryce, welké Královy má. Jeho Nástupník wždy se Pryncem Asturye, ostatni Ditky, Infancowé, pat Předu w Královi, Grandes, gmenugi. Jeho Wogsto na Pen 100,000; pat na Moki 100 wogensloch Rychlyné býwá. Kvoňj Prigmp na 30 Milionu Lolaru vycházegj. Pamětněšši Města Dysspansye gsau:

1.) Madric. W něm wřebýwá Král, a geho swětšké, y duchowni Rady. Hrad trátowšlý má býti wřessené Staweni. Messianů na 150,000 se počita. W Měste tomto před časly nyněššeho Krále nebylo žádného Záchodu. Messiané w Domich Hnüg do Radob křídly, w Wečer metali na Blicy, odkudž Smrad wěšel, ale gim milý, powstáwal. Ny i šeršy w Měste šota se zachowáwá. Také w Měste

sto w Abatelách prodávaji, a měři geg na Rys-
fy, totiž do Střem Howad nalité.

2.) Toledo má 20,000 Obywatelů, mezy
nimiž gest nejmětšij Arcybiskup Španielský.

3.) Estoriot, gest slavný w celém Swětě
Klášter, na němž celých 22 Lét pracovali. W něm
se Králové pobíbugj.

4.) Granada, má 80,000, a Malaga 42,000
Měšťanů a Obywatelů.

5.) Sewilla, bylo před tjm nešťavnějšij.
Tuhj 60,000 Obywatelů, a 70 Klášterů počí-
tuge. Zde gest nejmětšij w Swětě na Tabak
Fabryka, w které 500 Lidu vstawičně, na 80
tabakových Mlynech pracuge.

6.) Kadix, gest slavný a bezpečný mořský
Přístav a spolu Pevnost, s 80,000 Obywateli.

7.) Giberaltar, gest Pevnost na oné Azije
ně, mezy Šwropau, a Afrikau, a mezy atlas-
tickým a prostředzemním Mořem, a gest jedině w
Šwropě Místo na němž se Opice zdržugi; přiná-
leží Anglickému Královi.

8.) Kordowa, má 27,000 Obywatelů a od
něho se náš Kordowan gmenuge. Gest zde mno-
ho Lísne Owec, vstawičně pod holým Nebem.

9.) Walencya s 27,000 Lidu, genž se s bed-
wadem obírá.

10.) Barcelona má 63,000 Obywatelů, kte-
rij mezy všemi Španieli, za nejpilnějšijch dr-
žani bývaji.

11.) Majorka, a Minorka, Ostrowové, s
některými jinými na Moři prostředzemním Spa-
nielském náležejí. Onen gest bohatý a má Město,
Palma řečené; tento neždravý, a středně pro-
stý, Mahon slavnímu Městu říkáj.

Portuĝalsko, nejzápadnějši Evropegská Krá-
gina, Mexem, a Hyspanji otočená; gest také
gedno z nejmenššich Království. Má 1800 □
Míl, a 2,300,000 Obywatelů chová, ale v
Ameryce tím většii Země zavjírá.

Bohatství v nedostatkové, Brody v Nevro-
dy těchto Zemi rovné s Hyspanji, gato v
Řeky Spanielské, Ebro wogmauc, sem tekau.

Obywatele obogich Zemi gsau sobě v Mraz-
wých, v Gazdku, v Náboženství rovní, wšak
předce gedni druhé nenáwiděgi.

Portuĝalsko, gest Království, a mívá Krá-
le obogibo Pohlaví. Královští Princové, In-
fanti se gmenugí, a Nástupníka Krále, Princem
Brazílie. Wogška k obraně Králiny 20,000 se
naležá.

Lisabon, gest hlavní a sčdelní Město, v
němž 200,000 Lidu přebývá. Nemá wšak bčti
krásné. Gsawšak některj Palácové, a Chrámy-
wé, gichž wyše 200 gest; ti geg ozdobj. Ro-
ku 1755 Zemětřesení půl Města, a s ním 15,000
Lidu zřazýlo.

Veliká Britannia, gmenuge se uny Ostr-
w v západním Moři na němž Anglické a Škotské
Království gest. Gest 4000 □ Míl wšir-
ká, a má osm Millionů Lidj. S ní přiléhá
v sausední Ostrw a Království Jertan-
gest 1326 □ Míl veliky, a půl druhý
lidny.

Králiny tyto vrodné gsau. Z prstů
wšelité Obilj, Chmel, Ssafrán, zá-
c 4

je přínášejí; a říše životěchů, dobré koně, rož-
 ny Dobytěk, Ovce. Laupežné Zvěře zde ne-
 jsou žádné, a proto Ovce svobodně pasou. V
 Vodách jsou wsseltké Ryby, a w Zemi, rozličné
 Kowp, obzvláště nejlepší Čha, a Měš, a zem-
 ské kamené Vhly. Přirozené domácí produkty
 bývají zde strže množství Fabrikantů,
 a Remeslníků w rozličné Kunstem sbotowené Wě-
 cy předělaných.

Angličan, jest w swém Těle tuhý, a zdra-
 wý, w Dussi k wsselitěmu Změni schopný, a
 w obogim mráwů přirozených a nempnaučených.
 Mnogo drží na swau Swobodu, též swobodnau
 Wlast, pročez Czozemců potupuje. Nádherno-
 sti Milowni, tu které geg Kupectwim nashromá-
 žené Bohatstwi wůsobného čini. Čistoty zemité-
 ni, y obecný Lid miluje; ale Nemirnosti každý
 Staw oddan jest. Na i za časté diwné Obče-
 ge, a welitau k Základům neb Stawkám Ná-
 klonnost, obzvláště k běhání o Základ na Konj,
 které s mnohýma Cermennemi wykonáwaji.

Národy, Anglický, Škodský, a Irlandský, me-
 žy nevoswycenějši počísti se mohou. Změni a
 Kunstů milují, y napomáhají, a welitau Kun-
 stičů wsselických, a věcných Lidj, Hognost mají.
 Kupectwi, jest gegich největší Obchod, které po
 celém Swětě na 12,000 mořských kupeckých Ko-
 rabých provozují. Hlavní Řeky jsou, Tem-
 za, Trent, Sawene, Sumber, a krom těch
 mnoho Kunstem nadělaných Straub, po nichž
 plowau, se nalezá.

Sprawuje toto Země, Král, gehož wssak
 Woc, dletem Zákonů, dletem dwogim Sněmem
 obmezená jest. Wchnj Sněm, neb Parlament,
 záleží z dwau Arcybiskupů, a 24 Biskupů,
 pat 8190 Pánů a Knížat, gimž Lord, říkají.

Nájsi Sněm neb Parlament, záleží z 558 Wy-
 stoupců královských. Co oboji Sněm a Král
 vrhne, a potvrdí, toť sluge Zákon, pod geho-
 to Obranou vssichnj, y Zebrácky gsau. Král
 Dodnost swau dědí, a nyní Dúm Hanoweran-
 ský. panuje. Nástupník Krále, Princem Wat-
 lis, se nazývá.

Náboženství těchto Nacii gest křesťanské
 Evangelické, k němuž se y Král přiznává.
 Který z nich Ceremonie při Službách Božích mi-
 lugi, gsau nepředněgšsi, magi Krále s sebou,
 a Biskupšsij slugi. Jinj oblíbeni, Služby svo-
 stěgšsi, a ti Staršsich, neb Seniorů magi, gati
 y jiné mnohé Sekty. W Irlandu se také Ka-
 tolicy nalezaji.

London, gest hlavní w Angličanech, a spo-
 lu nepřevětšsi, a nepřobatěgšsi, w Evropě Mě-
 sto. Řeka Temza, přes něj teče. Gest dvě
 Mile dlouhé, a gednu šířké. Gsau w něm
 150,000 Domů, a w Zymě na gedn Million
 Obywatelů, 42 Knyty, a mnohé nádherné
 Chrámí, obzvláště Chrám S. Pavla řečený,
 ze vssich protestantských Chrámů nepřevětšsi, a
 římskému S. Petra Chrámu podobný. Král,
 a královský Sněm zde gsau a bydlí, gati
 y Porladnice celého Národu, Banka, a
 do něj Králové zdegšsi, své Kapitále
 pať za to psané Wpřisvědčení, a rovněž
 přigimají London Město kamenným Oblukem
 obhřívá, a nočně 50,000 Lamp Blice svítí.

Bristol, Město, má 100,000 Lidu, vssich
 Fabryk, a veliké Kupectwí.

Kambridge, a Oksford, gsau Města
 wssolatou Školau, pať w Kanterburku,
 duj, a w Yorku, druhý Arcbiskup bydlí.

Manffester, geſt Měſto, w něm hedwabný, y wlněný Samet ſe dělá, a ten druhý odſud Manffester ſe gmenuge.

Biringham, nejwětſſi w Evropě Weſnice, w ni; neſčislný počet Fabrykantů, od Mědi, Zeleza, Oceli, a Meſazu, bydlj. Gſau mezy ni; mi, gen; Dělníkům ſwým 6000 Tolarů na Týděn platj.

Newkaſtle, Měſto, při něm; ſe kamené Bhlj dobývá. Gſau zde w Báněch pod Zemí a Mořeem celé Weſnice, a ne geden zde ſe narodil, y umřel, gen; Slunce neſpatřil.

Darmuch, **Sarwych**, **Dortsmuch**, **Olymuch**, **Dortmuch**, gſau Měſta kupecká, a Přejſtawy mořské.

Edinburk, a **Glaſtow**, gſau Měſta bla;wnj w Šcoelandu. Gſau také při Šcotlandu přemnohé Oſtrowy, mezy nimi; 46 znamegſſich. Při těch lo;wſwagj Hollendři Herinky, gich; zde welká Hognost. Šcodská Země chowá mnoho Dobytka, neowic Owce, přinášj mnoho Lenu, Dřewa, kameného Bhlj, Olowa, a giných Rowů, ſtrawowého Owoce málo w ni. Obywatelé gſau na dvě Strany rozděleni, — z nich; gednj Dolnocy, druzj Horniacy ſugj. Oni magj byti wli;dnj, a přiwětſtwj, ſálj a bogownj; tito gſau také wſſonj, ale bla;wnj, a miſto Kucha, celj kus Platna neb Sangu, od Hlawy až k Patám wů;tol tela ſtrauceň noſh.

Dublin, **Kork**, **Waterford**, **Limmerj**, gſau Měſta w Irlandu. Dublin geſt bla;wnj, a má 160,000 Lidu, welké kupectwí a wyſokau Školu. W Irlandu mnoho Děſtě přſſwá, a Pomerák geſt wſbré. Bobatáw; Země gſau wſſe; h; Pawada, obwzlaſſj Swine. Kupci také z
Obi

Obilím, Konopau, a Lenem. Irlandri se nám
nepožognj wpyšfugi.

§. 52.

Francouzsko, gest Země 10,000 □ Mil we-
litá, od Wýchodu s Německau Ríssi, a Helweccis
od Seledně s Blachy; na Západ s Hyspanyi;
pak w ostánim s Mořem s dwau Stran spógená.—
Powitří má přigemné, a teplé, Zemi vrodnaú,
přinášegjey wšelité Wrody ze wšech třech Ríssi
w bognosti, obzwláští Wjno, stromowé Dwoce,
Oleg, Hedwab, Len, Konopé, Tabak, má mno-
ho Ryb, Owec, Konj, rožného Dobyška, Osly.
W bognost Korů nechybuge. K této přiroze-
nym, přitrocugj Kunstem wdělané Wěcy, gšau
w Zemi přemnohé Fabryky a Kufodilne, w nichž
to ze Zlata, Stříbra, Mědi, Sntu, Zeleza, a
Ocell, též z Wlny, Hedwába, a. t. d. wšeliga-
lowé Wěcy se wyhotowagj. W Kupectwj také se
nalezá, gaš na Moři, taš po Řelách, galowěšan
Sajna, Lera, Garona, Rhona, Reyn, Ne-
zela, Más, a Šfelda. Ššan také gine plawie
Kunstem wdělané Strauhny.

Obywatelů před Wognou bylo 25 Milliónů,
kteří až do Roku 1792 šwého Krále a obširné
Panownyka měli, pak od toho Casu wšelá
wy fraginské proměnen gest. Wobowině
tim gediné katolické bylo, od Roku ale
wšsem křesťanským Sektám, ano y Židow, a
šum wplná Šwoboda daná gest. Francauzští
wlastnj Šozyt magj. Obsahuge šau Španělské
Země, gine menšj Kraginy, a Wroděg
gatojeo; Menšj Britannyu, Lotwarské
Škardiu, Štrow Šrancyi, Akwiztan, Š
Šardol, Prowenc, Delfinat, Štrow

Zampaniu, Lotringy, Alzacyu, a Niderlandy. — Nalezají se w těchto Zemích 400 velikých, a 1500 menších Měst, pak nad 100,000 Vesnic.

Paryz, Město veliké, leží při Řece Sayne, neb Sekwany. Nalezá se w něm 875 Blic, 40 Kynků, 16 Mostů, víc než 50 Chrámů, víc než 27,000 Domů, a w těch 700,000 Lidu.

Wersal Město, w němž před tím Králové bydleli, má 80,000 Obywatelů.

Orleans, při Řece Likerns, Město veliké, při němž nědy Angličané od Francouzů pomoci giné Děvečky Johanny Orlean přemoženi gsau.

Lyon, neb Lugdunum, za Paryzem nejměšší Město, bylo Kunstičů, a Kupců Obydli. Řeky, Rhodan, a Saona, zde se scházejí, a Město má 125,000 Měšťanů, mezi nimiž mnozy Tladšcy na hedvábné Cayňy, a žluté Trěsně.

Nantes, a Brest, w menší Britannyi. Nantes má 60,000 Obywatelů, a Brest, Přístav mořský, w celé Francyi nejměšší.

Sawre de Grace, t. g. Přístav milosti, gest Pewnost, a Přístav; kde Sayna do M řeká pádá. Na Břehu stoji Wěže, na které Lampy nočním Casem switi. Každá z těch Lamp, záleží z čtyřicete menších, w nichž každonocně w Lěte 54, w Zymě pak 70 Liber Olege sberí.

Burdo, w Alwitansku, má 100,000 Měšťanů, genž nevwie s Němcy handlugi, a jim Cukr a Kasse dowážejí.

Reyns, w Zampanyi, má 40,000 Lidu. Vozob Národ Francouzský Krále měl, toho zde tozandwali, a mazali Olegem.

Marzell, w Provincii gest, a Obywatelů, kterých obolo 90,000 býti může, handlugi s dřevěným Olegem, kerý odsud Prowencowů Oleg
flu.

sluge. Také w sausedstwj Wěsta tohoto dělaji ru-
cážné škremené.

Tolusa, Město s 100,000 Obywatelů, a s we-
litau Školau.

Straszburk, w Kragince Elfasů, na Břehu
Reyna, gest spolu weliká Pevnost; má 200 Blyc,
wysse 4000 měšťanských Domů, a 50,000 Oby-
watelů, kteří dšlem Katolich, dšlem Ewangelich
gsau. Tito magi osm, a oni sedm Chrámů. We-
litá Školo a gest gim společná. Při hlavnim
Chrámě gest Wěže, w celé Evropě nepřewěšši.

Lille, Omer, Kamerjk, gsau Města we
Francouzském Niderlandě, a spolu y Pevnosti.

Nancy, a Mec, gsau w Lotaryngi, podob-
ně Pevnosti. Ostrow Korsyka na prostředzemním
Moři, kterjšto Francouzům náležj.

S. 53.

Schwetšká Země, a Republika, před tím t Ně-
mecké Řissi náležela, pak 1513 swobodná učiněna.
leži mezy Blachy, Frankreichem, a Němcy; gsau
1000 □ Mil weliká, ale toliko dwa Miliony Wě-
du chowá. Kragina gest hřnata; gegj Wěchy
Eněhem přikryté, tak šrmé gsau, je takowě
Eněh jako je Šřechy Domu, do Dolu a An-
doli běžj, a častokrát celé Wěsy, a Města s Oby-
wateli pohrbuge. Wřchy wto gmenngj se W-
pes. Na gegich spodu wšak pěkná Pěse, W-
nice, a Štěpnice, se nalezaji, a Wřchy wato-
nitě, gať na Obili; tak y na Zwjřata, dňwaj y
polnj. Dny weliké Kráwy odsud wychážaj,
takowých některj zde 30 y 40 mjwá. Od Wěsta
se ten Šyr Šwegcarský řecěň. W Omce gsau
a diwoké Zwjřata, mezy nimi bílé agie, šř-
šřšš, Němcům Marmelthier řecěné, Boba,

ajně. Lesných Wšel také Dognost gest, gako y
Ryb w Řetách, a Potocích. Řetů sau: Keyn,
ten se zde při Hoře Jura, začíná, — Rhone, Nar,
Kais, a menší přemnohé. Zahradni Stromové
a Owoce, též wffeligate Rowy nechybagi.

Obywatele Kraginy této gsau swobodni a wshlo-
wni Lidé. Každý Helwetčan gest od narození Wo-
gálem, a od 16 Roku Raicho, y Zbrog dosahu-
ge, a wždy pohotově ruční Prach, Raule, též y
Stráwu na čtyři Dni mlti musy, pat k Regi-
mentum swym vrcitý Cas se ustanowuge.

Zohleda Náboženstwi gsau dilem Ewangelicny
Reformati, dilem Katolcny. Mluwi německým,
pat y francouzským, y wlastným Gazyřem. Ma-
gi mezy sebou wčene Lidj, též y přemnohé Kunstjře.

Záleji pat Obec tato z 13 Kragů, kterým out
Kanton, říkági. Tyto Kantony magi mezy se-
bau wčenanu Smlawu, totiž: Lych, Bern,
Lucern, Ury, Swic, Unterwald, Luč, Glar-
nis, Sciburk, Solocurn, Saffhausen, Appen-
cel. Krom těchto gsau gestě Kraginěy do Smlaw-
wy přigate. Města hlawni sau:

1.) Lych nehhlawněgšji s deset tisíc Obywa-
telmi, genž gsau wffeligatey Kunstjře, a Remesl-
njey od Hedwábu a Bawluy, Zwonu, a Del-
wogenštych. W tomto Měste na památku howá
se Kusse onoho Wilhelma Tell, genž prwnj Grant
k Swobodě Helwetčanu založil.

2.) Bern, gest neutrásněgšji, má 12,000 Oby-
wateli, mezy nimiž přemnožj Kunstjře. Zde ja-
den z Městtanu Raicho Zlatem přetřáwané, aneb
ozdobené nositi nesmi.

3.) Genff, neb Genewa, má 20,000 Lidu,
a wšofau Školu. Geho Městtané gsau přebo-
haty Kunsty, Hodinári wšborni, a následugi, ga-
by y předwypsaná Města, Ewangelické Nábožen-
stwi,

stov, s následujícími Městem Bazel, neb Bazylea, w němžto 25,000 Lidu přebývá.

§. 54.

Republika Sollandrů, sluge také Spogeuyim Niderlandem. Mezuge na Západ, a Půnoc, s Mořem; na Wýchod, a Poledné, s německou Zemí. Dlouhá 30, široká 22 Mil. Řeky Reyn, Sfelda, a Maas, pak wešlé Kunstem v dělájí Straubhy gi swlažugi. Před 2000 lety celý ten kraj pod Wodau byl, pak Lidé, Moře obmezili hrázemi, a w Zemi nadělali Přitop, a tak powstała suchá Země. Po těch Straubách rovně galo po Řekách Plawba se toná.

Hollandsko gest jedna z neychudšich Zemí, ale Obywatelů posarad neybohatšich měla. Obilí sotwa tolik w ni se zrodí, kolik zdejší Ekwice potřebugi, a předce gest Chleba pěkného Hognost. Konopě, a Len, nasrz neroste, a předce magy to neytenšší Plátno. Winice nitde negsaw t nalezení, wšak Wina w Eklepých Hognost. Dierow t stamenj neroste, ale D o m y gsaw neykrasnější. Holendři totiž wšse to odjinud obwzlaště z Wýchodni Indye po moři dowážegí, nebo wšak w otčině kupy. Sedivě tráwa zde roste, a proto nedo- dobytci, a owce, s prospěchem držeti se dají. V zahradnictwím, a opatrowáním twělím ne jedu žiwí se.

Hollandry gsaw na wětšším díle, od narození kupy, a Plawey. W obchodě s ginem Felz- ně, a opatrně sobě přejnagi, při tom wšak wšak gsaw. Čistotu nadewšse milugi, a tato wšak wšak sšho, w geho hléwě, gest podiveni přind. Holendři gest starý německý, Následující

Evangelické Reformátorské; zpráva Obce republikánské: měli vssat nad sebou až do poslední mogny dědičného Gubernatora, neb Mistodržičého. Záležj pat Obec tato je sedm sgednocených Kragů, totiž: Geldern, Solland, Zeland, Utrecht, Frisland, Oberysel, Greninga. Z těchto Kragů, a gegich měst vyslanj vždy wgedno gsau, a práwu w rukau magj. Moc wogenstká Obce této w čas wogny z 40,000 wogatů, a 40 wogenstkých korábů záležj. W čas wogny začasté hráje a přjstopy wútol moře položené překopáwagi, a tat celá Kragina města a wesnice, genž na kopčích stoji, wymnaue, pod wodau přicházy. Hlawni města Hollendrů gsau: Amsterdam, genž gest po Londonu nejslawněgšj kupcké Ewropejské město. Gest w něm 25,090 domů genž wssedky nemagice na bahnitém místě pewného gruntu, na kúlích wzbudowané gsau, a 250,000 Obywatelů. Seding Rádnj Dúm na 13,000 kúlích položený stoji, w něm gest Hollendrů Pořadnice, genž Banko, Suge, a do něhož swé Kapitále kupcy skládaj.

Roterdam má 50,000 Obywatelů.

Saag, gest třetj, w pořádku město, magich 30,000 lidu. Přebýwal w něm posawád dědičný Ředitel a Wyslancey ostatních měst, a Kragů.

Leiden, s 48,000 Obywateli, a s wysokau školau.

Sarlem, zdegšj Obywatelé, kterých na 40,000 bhtj může, kupcy s kwětinami. Magj wssat přitom y sukenné, a hedwábne dílne.

Delffe. Bydli zde 24,000 lidu, a dělaj Porcelan, wssat ne oprawdowný.

Saardam, gest toliko Wesnice, wssat které na tráfu w Swěte rovná nenj. Dělaj tu ten wyborný hollandský Papir, a w samých Papirů 600 lidu pracuje.

Utrecht,

Verecht, kde wysoká škola, a 35,000 obyvatelů.

Middelburk, tupecké město s přístavem, má 24,000 lidí.

§. 56.

Mezi Hollendrij, Francouzj, mořem a německou Říší leží ony země, jimž vůbec Nyderlandy říkáme. Těchto w počtu deset jest, totiž Brabant, Limburk, Luksenburk, Geldrya, Slandrya, Artois, Senegau, Namur, Mecheln, Antwerpen. Země tyto, před tři sta roků, s předcházejícíma sedmi spojené byly, a jednomu Pánu, totiž Rakauskému Domu přináležely. Wšak příčinou náboženstwj oných sedm se oddělilo, a swobodnou Obec učiněno jest. Sínich deset zůstalo pod správou Španělského Krále, pak na počátku nynějšího Stoletj, díl Francouzští Králové, opanovali. Co ještě bylo Domu Rakauskému zůstalo, to w nynější válce Francouzj docela zavgali. Náboženstwj byst zde wšak sawad Římské Katolické. Města hlawnější w dílu Francouzském: Dunkyř, Valenciens, Kameryk, Ronde, Maubese, Kwisnoy, Andrecy, a jiná. — W dílu Rakauském: Geneve, Ypera, Antwerpia, Mellin, Mons, Lutich, Liettich, Nastricht, Luksenburk, a Břitstgenž bylo je wšech nejpřednější.

§. 57.

Německá Říše, w prostřed Evropy, má gi sausedé od východu gsau Prussané, Polj, Uhre, Slowácy, a Kroaty; od połedne Švýdři a Helwetané; od západu Francouzj, a Nyderlandy.

dět; pať od púlnocy Baltické moře, s Denemarskem a Šwedgdy. Veliká gest na 13,000 □ ml. K západu, a púlnocy, gest na wětšim díle rovná, od wýchodu, a poledne hornatá. Mezj wrchy počítugi se nepřw A l p e s, w Tyrolu; Sarc, Turinské Lesy, Sory stříbrné, w Sašch; Cerný Les, a České Wrchy. Zekau z nich řeky, a vody: Reyn, Dunag, Labe, Odra, Wezra, Mayn, Mozella, a giné. Sezesra gsau, Rostnické, neb Bodenskéé, Chyemské, a Cyrknické.

Powětrj w Němčch, něltera studensšj otolj wymanat, gest dosti pohodlné, a půda země vrodná. Z zvířat chová dobytek rožni, koně, osly, mulice, ovoce, kozy, swině. Z diwočiny, gelene, frny, swině, kozy, nedwědi, jagice, wlkj. Z ptáčtwa v domáčcho v polnšho, veliká bognoš. Wybo wšeliké, mořské, říčné, votočné, tež v perlowá matka se naležá. Země přinássi wšeliké obilj, zahrady byliny, a ovoce. V z Risse kowu, celé v polowičné kowj, a from toho syřku, kamené obilj, torff, drahé kameni, a sůl.

Bydlj w Němčch 30,000,000 lidu, a from těch mnozj každoročné ginam se rřestěhugi. Wydlegi pať w 2300 městčch, 3000 městečkčch, pať wšelikých. Němcy giž v wšsem swětě se wšeliky, wšlak také v w gegich Zemich gini Nároboj se osadili, gako Slowacy, Francauzj, židé. Náboženšwj w Němčch trogi gest, Rimské, Šwangelické, a Reformirtské. Včených lidj, a škol gest bognoš; wysoké školy, neb Akademie, gsau w počtu wřidcet. Kwětan také gina v mě-
stch, a wšeliky, a lupectwji se v w wodě, v w sy-
řku, a ginde, provozuge.

Německá Říše, má takowau zprávu, které podobná giude není. Gšan totiž w nj přemnohy Pánové, z nichž každý w své zemi uplnau moc má, wšak s druhym sobě rowným spogen gest, a pod gednau společnau hlawau, gižto Řimským Cšarem nazývagi, stoji. Gest w Němcyh, osm Kurffirstů, to gest Knížat takowých, gimž práwo woleni Cšake náleži, 20 Knížat, tisíce Prabat, 700 swobodných Pánů, a trome toho swobodných měst, na způsob republiky pořádaných přemnoho. Z těch knížat někteří gšan duchovní, někteří swět- ské osoby, pak wšech zjednotě Cšar, ač za to žádných přigmů nemá.

Děli se pak Německá Říše na deset Kragů, neb Okrsků, a to gšau: Westfálský, Swábský, Franký, Reyn wyšší, Reyn nižní, Sasy do- ní, Sasy horní, Čechy, Rakauzy, a Bawoři.

1.) Rakauský Okrsk, kde nepřw Arcybiskup- stwí Rakauské s městem Wídni, a s Lincem gest — Knížetstwi Steyrsko, s Grácem — Kránsko, kde Lábach — Korytány, kde Klagenffurt — aty- col, Prabstwi, kde Jusspruk, města sa. — Widen gest město w Němcyh, y nepřwětsi, y nepřwětsi. Cšar a Král Bherstý w něm přebývau, a ži při Danagi, a předměsti má wětsi, ač gest. Počita se w něm na 6000 domů, a w něm někteří na osm kontygnáců gšau, a trome telů magi. Bydli zde mnoho osob, a w něm stianstwa gest na 250,000. Hlawní Cšar a Král Stěpána se gmenuge, přiněmí přemnoho že, a w té wron 400 centněrů magi, a také wysoká škola, a přemnoho Sa-...

2.) Okrsk Baworský. W tom gšau Biskupstwi Salcburské, s městem Salcbur- Biskupstwi Pasawské, s městem Pasaw- přstwi Baworské, kde Mnichow...

zno, swobodné říšské město. — Knížetství Nais-
burk — Knížetství horního Palatynátu. Kni-
že Baworské přebývá w Mnichově, pak říšský
Sněm w Řezně držan bývá. *M*

3.) Otrřlet Svobody řečený, má obzvláště
němnoho swobodných měst, jako gsau: Ulma,
Augšpurk, w němž Ewangelicy své wyznání v-
činili roku 1530, které odtud Augšpurským se na-
zývá. — Knížetství Wircemberšké, kde gsau mě-
sta: Stutgard švédni, a Würcy, a Tubinga, s
wysokau školau. — Markrabství Bádenské, kde
Durlach. — Pak Koblence, gsau město, w němž ně-
dy Jan Hus, jako káče spalen. byl.

4.) Otrřlet Frankfurt, gebožto hlavní dily a
města gsau: Markrabství Onolcbach s městem po-
dobným. — Kulmbačské w němž Byrc, a Er-
langa města gsau. — Biskupství, a město Bam-
berk, též Wircburk, Knížetství Senneberk,
kde Ssmalkald město. Nienberk pak gest město
swobodné, a slavné, a pod jeho panstvím, Al-
corf, městečko s vysokau školau.

5.) Reyn horní, w němž gsau ovět — Kni-
žetství Bypont, s městem podobným — Biskup-
ství Speir, a Worms, w nichž y města swo-
bodná, a říšská, Speir, a Worms ležegi. — Land-
hrabství Darmstade, a Knížetství Sessü,
kdežto města gsau, Darmstade, Gýsa, Mar-
purk, a Kassel. — Sulda gest město, a spolu
Opatský, pak Frankfurt, při řece Meyne, swo-
bodné říšské město, w němž Gýsař korunován bývá.

6.) Reyn dolní. — w němž Kurffieškové
panují, i nichžto geden gest světský totiž Palatý-
nus, gebož města gsau Manbeim, a Seidel-
berk, — ostatní gsau duchovní totiž Mohučský,
Trieršský, a Kolínský.

7.) Okrsek Westfálský, v prostřed němž knížectví Klíwya, a Fryzya — Biskupství Wenden, Minden, Leodya, Münster, a Osnabryk — hrabství, Mark, Lippa, Oldenburk, Savenburk — s městy podobného gména.

8. Okrsek dolních Sasů, kdežto ověi — knížectví Bremen, Holsacya, Meklenburk, Lavenburk, Lineburk, Salberstade, a Magdeburk, s městy podobného gména, from Holsacy, kde Ryl; a Meklenburku, kde Wizmar, a Kossel města gsau. Samburk pak, a Libek, gsau swobodná říšská města. Kurffiršeství Sonoweránské, kde Sonower, a Betinga, města slugj.

9.) Horní Sasové, kteří následující krajinu, a pamětnější města mají. — Turynská země, kde Jzenach, Gota, Erfurt, Weimar, Mansfeld, a Koburk gsau, v knížectví, v města. — Wísenšská země, w níž města gsau, Weyenfels, Merseburk, Lipsko, Draždany. — Kurffiršeství Saské, kde Wíctenberk gest, město, w němž Mariin Luther učil. — země Brandeburská w níž, Brandenburk, Berlín, a Potsdam. — Pomerany, se Stralsundem, Gütowaldau a Stetinem městy. W Drozdanech bydlí Kurffirše Saský, a w Berlíně Pruský král.

10.) Čechy, tam w Lužice, Slezsko a Morawa přináležejí, také k Němcům se počítají. Česká Království náleží Domu Rakouskému, a opět na menší Okrsky se dělí, jakožto, Bolestawský, dwogi Stradecký, Chrudenský, Slezlawský, Kawčimský, dwogi Bedřynský, Wáclawenský, dwogi Olzencký, a Berounský. — W Čechách hlawnější, tato byti mohou: Wáclaw, Praha, gest město baňské, — w Caslawě Saska, w Olomouci leží, — Německý Brod, a Těboř, w Čechách tu wzbudované, Plzna, Zatec, Království, a

ide kyselá, a teplá voda tekau, a předewšim Pra-
 ho. Praha geť hlavní město, a sowlu Pevnost.
 Záležj s třech stran, totiž je starého a nowého
 města, a s malé strany, kterau od předcházegicnych,
 moť přes Řeku Moldawu wystawený, na 742
 krocegi dlabný, a 14 wysoký, na 16 slaupch le-
 žjch, a wšelkymí obrazy ozdobený, děli. Gest
 w městě tomto wysoká škola, králowský Grad,
 92 Chrany. Lidu křesťanského na 74,000, Židow-
 ského na 12,000 se počítá.

Obywatelé české země Gsaw, Češi, a Němcy.
 Oni mluwějí českym, genž gest slowanský ney-
 čistěgší působ mlatweni; a tito swým gazyltem.
 Obogich 2,000,000 býti může. Přidržegj se křes-
 řanského křowského, tež y Ewangelického Nábožen-
 stwí. — Země česká gest welice vrodná, a přina-
 řj wšelké obilj y owocě, tež jwirata přemnohá,
 domácí, y lesní, čtvernohá y perní chowá, ta-
 ké kowý wšelké, a bohaté w sobě obsahuge. Na-
 lezajj se mezo lidem wšelgacy kusstři, a řeme-
 slnicy, obwzřáště od stla.

Luzice, gsaw dwogi, Hornj y Dolnj; obogi
 gsaw 200 □ míl welké. Lidu magj 394,000, genž
 gest allno a Náboženstwí Ewangelické, dleem y
 katolické následuge. Wanuge nad nimi Sasko
 Kurffest, něde také Pruský Král. Gazyl lidu
 gest německý, ale obwzřáště slowanský, sorabský
 neb srbský řečený. Země obilj málo, ale lenu tím
 nes přinařj. Gsaw w nj hrubé lesy, a passe pro
 dohřek a wčely bognoř. Města gegj gsaw: Bu-
 dweis, w nj 8000 lidu, a w něm na wčerehy,
 Blatno a carygy mnohý Tkadlecj gsaw, — Soers-
 low, Sa, Lebau, Gerlica s 8600 Obywatelmi mezo
 mnohými Sautenicy. Lauba, Žitawa s 11,000
 Lidu wšelmi gest kucecké město, a mnohé carygy
 w takobylae ma. Serrenbut, od něhož geden du
 Swan

Ewangeličňch Křestanů, Serenbutery slowě. Ti místo toto wzbudowali, a zde své porádky, a ruce řodilně magi.

Slezsko, také na horní, a dolní se dějí, a obnaže opět na rozličná Knížetstwi. Leží mezi Čechy, Morawany, Břej, Poláky, a Brandeburey. Pěrami odemšad obkličené gest, s kterých řeky, Labě, a Odra, wytětagi; Welikost země 720 □ míl wynássi, s kterých 640 Pruskému Králi, ostatní Rakuffanům náležejí. Onen má lidu 1,500,000; tyto 250,000. Náboženstwí gegich gest Ewangeličké a Katoličké. W dílu Pruském města gšau známěgši: Wratislaw, genž spolu pewnost gest, a měšťtanů 60,000. Krom těch, Židů mnohých chowá. Ewangeličny magi 28; Katolicey 13 Chrámů. Břek gest pewnost, s Dobywateli w počtu 8000; galo w Szwagdnica, — Lignica, a Sierberk gšau města lidná, a pětná. Glac gest pewnost a spolu Hrabstwí, mezi Čechy, Slezskem, a Morawau. — W dílu Rakuffském gšau obwzlasťte, Troppawa, a Těssin známá města.

Morawa mezi Čechy, Slezskem, Břej, a Poláky, wynássi 396 □ míl, a lidu 1,120,000 má. Tento podle Náboženstwí tu Katolicey a Ewangeličtům, podle Nácy k Morawanům, Čechům, Slowakům, a Banátům náleží. Břej, genž býwagi dosti hogné a rozličné, hromádo rozmanitě a formy wyborné. Hřka Morawa celá na hogně w Břorském, a celá země Doma náležející, a městy, Solomuce, genž pěť řek, Warty, leží, a gest tuze pewné, s 11,000 obywateli. Břera o gest gěstě wětši, má lidu 18,000 a hogně

St. 58.

Prusy, Baltickým mořem, Poláky, a Břej, genž obmezené, na řaré, a na a d w z p u.

ly rozdělití se mohou. Magi tři velké Zátoky mořské, Gdanskou, Wendickou, a Kuronenskou, také tři větší řeky, Wyltu, Pregelu, a Nemelu. Staré Prusy, děli se na tři Okrsky Selerland, Natank, a Sambia. Nowé dělí se na čtyři Palatynaty, totiž: Domeranský, Kulmenský, Marienburk, a Warmiu. Města gsau: Kenksberk, neb Králowec, w němž 54,000 lidu, s králowským Hradem, wysokou školou, a přivozem. — Marienwerder, Tylsyt, Nemel, Ebinga, Kulma, gsau veliká tupecká města, a pevnosti. — Torun, a Gdanskó, ležejí při Wyśle, byla před tím města swobodná, pod ochranou Poláků: nyní již pruskému králi gsau podrobená. Gdanskó má 60,000 Obywatelů, a Torun 10,000. Gsau města tupecká, pevná, a Gdanskó také přístav mořský má. — A Pruskum gesté y glac země, jak w Němcych, tak s Polska nedawno odtrhnuté, přináležejí.

S. 59.

Polsko bylo někdy Kráľina veliká obmezená Řečí, Němcy, Prussany, Rusnaty, Tataři, a Turky. Měla též větší řeky: Wyltu, Warou, Dnau, Dnipër, a Tyrau. Děsila se na Polsko větší. w němž Warssawa sřední kráľovské město bylo, s Wolau, a s Lubline m. Litewsko, kde Wilna, Grodno, Nobilow, Cerkwené, a Bsté Rusko, kde Biala a Ramenék, města gsau. Roku 1770 nowé Prusy od Polska odtrženy, a k starým přivtěleny sa. Rusowé Kurland, a větší díl Litewska, pak Rakassané ten díl, armu, nyní Salicya, a Lodomerya říkáme, a Wyltu a řece Buga, zavgali. Roku 1790 a na

a následujících, Polsko gmenované mocnosti do-
tela rozdělili.

§. 60.

Galicya, a Lodomerya gšau Království
1200 □ míl veliká, a na 2,800,000 lidná, w kterém
počtu 150,000 Židů gest. Náleží Rakusanům
galožto vberškým Králům od roku 1772,
a roku 1792, Krátovským, Gandomirským, a
Lublianským, Beywodstwím rozšířeno gest. Nej-
přednější město, Lwow, slulo, nyní již Kro-
kows rovné bude, při němž bohaté baňe solny se
naležaj. Galicya, a Lodomerya gest země vrod-
ná, y bohatá. Bukowyna gest Krag, ktero Tur-
cy roku 1777 Rakusanům povustili, s městem
Cernowic.

§. 61.

Vhry, neb Země Vberská, leží od Půlnocí
podlé Slezska, a Polska — od Wýchodu má Wok-
dawa, Sedmohradsko, a Olaská zemi; od Pa-
ledne gest Bosenská, Srbská, Slowenská, a Sár-
watská Kragina, od Západu Rakany, a Ma-
wa. Gest Krag 4090 □ míl veliký vřad, a
vrodný. Půlnocní hraný gšau hornat, a
rovné. Dunaj, a Tisa, gšau řeky hlavní, a
pak menší: Wáb, Zron, Ppot, Sisa, a
Sámos, Bodrož, Zernát, Kereš, a
a Dráwa. Nejmenší gšau bez počtu. Dřev
mavé, a mezi nimi Tacea největší, pak
Kacra, Les Bakon také známý gest
vřad genjby w Vhřích se nerodilo. Wřad
wřadské řeky, stromové se svým ovocem,
ně se gen pomyslit dá, kow, y půlnocí

zvířatá domácí v polni, čtvernohá v perná, zem-
ská v wodni w bognosti se nalezaji. Lid w Břích
gest rozličné Nacni, totiž gsau vlastně řečeni Břre,
Slowácy, Němcy, Rusnácy, Olasý, — Spřa-
ni, — Benjini, Židé. Každý z těchto swüg vlastní ga-
zyl vžívá, a wšickni wšec 7,003,000 (podle Sšlé-
cera) wynášeji, a bydlegi w 99 městách, 548 městeč-
kách, 10,777 wesnicích. Náboženstwí následugi
Katolické, Evangelické obogibo wznání, Řecké
a Židowské. Katoliky zprawugi dwa Arcybiskup-
powé, Ostrhomský, a Koločeský, pak třinácte Bi-
skupů, a gini duchownj. Evangelikum předstawe-
ni gsau Súberintendentowé, gichžto wšech osm gest.
Řeky neb Starowěrce také Arcybiskupowé a Bi-
skupj zprawugi.

Mezj Obym a tel mi země nepřednějši gest
Staw Duchownj z Arcybiskupů, Biskupů, a Opa-
tů záležejicj; zatim gsau Magnáššowé, potom
Zemané, a nawosledy Něššané. Wšsem gest před-
stawený Král, genž se Wodštolským gmenage, krá-
lowškau hodnot dědi, a moc welškau, wššat kra-
glaššimi Zákonů obmezenau má.

Děli se Zem Břerská, nepřw na Hornj, a
Dolnj Obey, pak na čtyři Okřšleky, a každý Okř-
šleš na menšj krage, kterýmž Stolicé řjkáme.

Dolnj Břry záležejí s dwau Okřšleš s tétoj
z one strany Dunage, které my, začnau od Za-
dunagškeho, pořádkem na krátce podle Stolic
wypisowati budeme. Gsau za Dunagem gedenáe-
te Stolic.

1.) Stolicé Wossonská, obydlená od Něm-
ců, Břrů, a Chorwatů, rowná a vrodná, ře-
škau Lajtba na dwa díly rozdělená, má tyto mě-
sta: Staré hrady, (Owát, a Altenburk řečené)
leži na Dunagi na cestě do Němců; Grosowát,
Kojka, Rytse, Lajtšalu, Wosson, Wlezpder,
Gols,

Sols, Lundorf. Syl-Toron gest Brad a spolu městečko.

2.) Soproonská Stolice, mezuge s Kaluffanov, obyvatelé má Němce, Bhrý, a Kroaty. Gest gedna z nehyrodnégssich. Soproon, Rusť, a Železné město, gsau města královská. Městečka pat Dundelskyrchen, Esház, Sefflin, Loreto, S. Margeta, S. Martin, Welký Morcin; Uik, Purbach, Keresstur, Grafno, Kákoš, Čeprek, Čorna, Esterház.

3.) Kábská Se. na wěssim díle Bhrý obydlená, mnoho wina přinássi, a tyto mjsta má. Káb, královské a swobodné, a spolu pewné město. Klášter na Soře S. Martina wyzdwižen, a Opatkwi zrušené gest.

4.) Romárnanská Se. leži na obau březích Dunage, s hora wrchowatá, s dola rowná, obydlená od Němců, Slowáků, ale předewssim od Bhrů. Města gegi gsau: Romárno, bewné a wolá královské město, leži w kantsku na Ostrowě. Ssit. Guta a Nader, Tóta, Tawarow ten městečka. Sene gest obydli Zemanů, Uimás, a Nesmél, wesnice pamětnégssi.

5.) Železná Se. leži dle Styrska, — má wěssy y rowiny, oboge vrodné. Ned na wěssich gsau winnice winným kmenem a Sambarů přiwesným wysazené. Obyvatelé gsau Bhré, Němcy, a Slowácy, gimžto Wendy, a Kroaty tla gi. Města gsau: Rysel, královské a swobodné při řece podobného gména — Pátekafeld, Káminik, S. Michal, Rechnicz, Sedas, Sombelbel, Sfarwár, Plewár, Gisynt, Čerwona Wěže, S. Gothard, Kermend, Železné město, Plešháza.

6.) Wesprymská Se. obydlená od Němců, některých Slowáků, a Němců. Krag gest město

na obilí, wjno, dřewo, y kowý. Les Bakon zde gest. Wesprym, gest město Biskupské — Pápa, bylo před tím pewnost. — Palota, bywale milé obydli Ma tēge Krále. — Wázon, Dewetser, Wáffárbel, Tiffkewár, gsau městečka.

7.) Ostryhomská St. s obau stran Duna-ge na wyššim dile hornatá, od Bhrú, Němců, obydlená. Ostryhom, gest pewnost a Archbiskupské město. Parkan, S. Dur, a S. Tomáš gsau městečka.

8.) Saladská St. dlouhá 20, široká nejm- wje 4 mile, leží na hranicích Štyrka, vrodná na wsecko, obydlená od Bhrú, Kroatů, a Slo- wáků. Balaton gezero, a řeky Drawa, Sala, a Mura jí swlážugi. Sala, Kanjza, a Čas- katerna, gsau pewnosti. Lehrad, Lindwa, Egér- sek, Teplica, Strihowá, Rác Kanjza, Oro- mossd, Palastraw, Nowý Ztjn, Kesthel, Sa- lawár. S. Gothard, Lobanc, Sygeth, Ko- pornat, gsau městečka. W Siredu a w Rékku- cu, gsau kyselé wody.

9.) Belehradská St. záleží na wětšim dile s rowin mokrých. Obywatele má Bhrý, Němce, a Slowáků, zemi na wše vrodnan, a k Chowánj do- but'a janců. Wertes a Bakon, gsau znamenit- tégši wrchy. Město má gedné, Sornj, neb Krá- lo wský Belehrad, město králowské w němž před tím Králowé korunowaní, y pohřbowaní byli. W ostatním gsau zde wselnice, mezy nimiž ja wět- ši se počitaji Cykwár, Mohr, Kečestúr, Er- če, Adon.

10.) Tolněská St. s pahrbků, lesů, a ro- win záleží, má zemi vrodnan, potokami swláženan. Bhrý, Ráců, Slowáků, a Swábů, gsau oby- watele. Tolna, Pačš, Feldwár, Selsárd, Bata, Ozora, Tamáš, a Pincel gsau městečka.

11.) Sfo-

11.) Ssomošská St. leží níže Balatona, obydlená od Uhrů, Slováků, Chrwátů, a Němců. Zemi má na všecko vrodnan; ale powietří pro mnohé morasti nezdravé. Sygeť gest ta pověstná pevnost, w které malý počet Uhrů s Hrabětem Zrýnjm, mnohá tisíce Turků zameštnávala, a při něj y Chsař turecký Soliman zemřel. Ssimegh, Koppan, Kesthel, a Komárné, gsau městečka.

12.) Baranienská St. leží w koutku, kde Dráwa, do Dunage teče, všem hornatá, všem rovná všudy vrodná, obydlená od Uhrů, někteřích Němců, ale nejwíc od Ráčů. Péc Kostelů, gest zde místo Biskupské y s hradem. — Péc Wár, Přepořstwi, — Ssíkloš gest hrad pevný — Modbác pak to městečko, při němž Kral Ludwyt II. w bahně z bitky vstřage zabynul.

2. Okreslek Před-Dunagský, w němžto 1.) Presspurská Scolice, dlabá 12, široká 8 mil, leží mezy Raťauzy, Dunagem, a Bahem, gal na suché zemi, tak y na ostrowě Čalókez, obydlená od Uhrů, Němců, a Slováků. Presspursk, gest hlawnj, ne gen této, ale celé Kraginy město králowské, a s ním Trnawa, Modua, Pezypet, swatý Dur. W Presspursku bydli lidu wisse 60,000 a gest také králowský hrad. Městečka swobodná gsau: Kéca, Čelkš, Senc, Grynawa, Častá, Sumpital, Oressany, Ssomolany, Sspacince, Wajka, Bolerač, Galanta, Středá, Sformorjn, Čtwortek, Stupawa, a některá gura.

2.) Nitranská St. je všech nepřetši, dlabá 16; široká, dvě, čtyři, y osm mil něde. Saztra až sem dosabuge, a tu giž bilhina horatá gsau. Obywatele gsau Slowacy, Němci, Uhři. Vrodná gest na obilj, y na owoce. Nitran a Wáb, tefau přes něj. Skalica gest gediné město.

lowské město; Nowé Zámky, Frayssat, Nowé Město nad Wáhem, Welké Topolčany, Přizwidze, Solíc, Sastijn, gsau městečka, Leopoldsstadt, pewnost.

3.) Trenčanská St. leží podle Morawy, a Slezka, dlahá 12, šíroká tři, a někde y wíce mil, gest Krag hornatý, někde wíce, někde méně urodny. Obywatele gsau Slowácy, a některj Němcy. Trenčjn, gest gediné králowské město; městečka gsau Ilawa, Puchow, Rysuca, Žilina, Kasgec, Bistrice, a Beckow. Kyselých a teplých wod zde hognost gest.

4.) Drawa, leží od Polska mezy Tatraw. Gest ze wšech neynerodněgši. Obywatele gsau Slowácy, a žiwj se dosti nužně chowáním dobytká. Řeka Drawa odsud do Wáhu plyne, a Grad Drawa s Welkau Wsy, Rubjnem, a Twardossjnem, gsau městečka, která se gmenowati mohou.

5.) Liptowska St. mezy Spissem a Turcem osm mil zdlanži leží. Zemi má na wětšim díle neyrodnan, ale powětří wšudy zdrawé. Řeka Wáh zde se v wesnicy Wásec, počíná. Obywatele gsau Slowácy, kterich žiwnost gest z dřewa, z negakého dělání pole, a chowání owec. Nemeská Lupča, S. Mikuláš, Ružomberk, Zybe, a Boca, gsau městečka. Zde kyselých, a teplých wod nagdeš.

6.) Zwolenská St. gest 12 mil dlahá, tři neb čtyři šíroká, a řekau Zron řečenau, wesměs swlakená. Y zde gsau paupy Slowácy, některé měšťany Bistrice wygymnauc. Žiwj se děláním pole, chowáním dobytká, a hledáním kowů. Měst králowských má pět: Brezno, Lubetowa, Bistrice báňska, Zwolen, Krupina, a městečka: Slowenská Lupča, Poinjky, Ocoswó, Starina, Dobroniwa, Radwan, Sása.

Zámky některé pozůstávají, Lupčanský, Bistrický, Zvolenský, Wyglesský, Dobroniwský, Teplých, a kyselých wod bognost.

7.) Turec, záleží s rowjn, horami, a mých, na způsob Zabrady, otočených. Malá gest Stolice, a ač vrodná, wssat k wyžiwenj Dbywatelů, genž Slowácy gsau, nedostatečná. Wáb, a potok Turec gi swlažuge. Městečka gsau: S. Martin, Mossowce, Sučany, Turany, a Slowenské Prawno. W Estubny gsau wyborné Teplice.

8.) Tekowská St. gde podle Pronu, a gest 10 mil dlanhá, tři, čtyři, někde y wic široká. Wyšší strana gest wrchovatá, nižší rowná, a wssady na wssako vrodná, y na rowy bohata. Při wessnych Slinjě, dobývají, a wydělawagi se mlynšh kamenowé. Kremnica, a Nowá Běně, gsau města králowská, a háňsta. W Kremnicy bigi se penize obwylášt dukáty. Sachsenstein, Lewice, a Ghýmeš, gsau hrady. — Swatý Benedek, gest kapitulsh klášter s městečkem. Malé Topolčany, Morawce, Wrable, a Tekow, gsau také městečka.

9.) Sontanská St. děli se na wěssi, a na menšij Sont, a mezy těmi dily celá Neogradska Stolice leži. Wěssi Sont od wěstwy k polodni osm mil dlanh gest, tam hornatý, a na rowu nahatý, zde rowný, a vrodný. Slowácy bydlí zde Bře, a některij Němcy. Sfeiatowica, Běla, a Pukanec, gsau králowská města, pak Sebechowy, Bátowce, Beržen, a Sfaby, městečky. W menšijm Sontě, genž na pomezj tohoto otšstka leži, a tři mile dlanh gest, gsau na wěssim dluhách, s nichž potok, Rymowa wyteka, a gest dle městečka, Rymawská Cobotu, a Tisowce, a předně vrodný gest.

10.) Neogradská St. mezi malým, a velkým Hontem, od Zvolena, až k Pešťanské a Pešťanské Stolicy protažená, a řeka, Tpolca, genž se zde v počíná, v končij, gako v Zádwaui svlažena. Města, a městečka saui: Lucanec, Silekovo, Sečany, Darmoty, Divjn, Wadfert, Neograd. Zámky saui: Modrý Kamen, Soltókö, Somoškö, Salic, Esalgó, Zádwa, Bugak.

11.) Pešťanská St. gest s Dilišskou a Solcanskou spogena. Gsaiu w nich hornatá a rowná okoli, wšudy wrodná. Obywatele gsaiu Bře, Slowacy, Němcy. Na dolnich stranách gsaiu velké pustatiny. Při Pešti gest ona rowina, Késkos, řečena, kde před tim traginské Sněmy držiwali. Budjn gest zde neyblawněgšsi traginské město, má 25,000 Obywatelů, a kralowstý brad, též v pewnost. Peše z druhé Strany Dunage, přes něgž zde dřeweny lodni most, má 14,000 Obywatelů, též v wysokau špeli. — Kalocsa gest Arcybiskupské, a Wacow, Biskupské město — Kecemet, Kireš, Cegléd, gsaiu weliká, Afod, Szoda, Gedelow, Solt, Dataj, Swatý Ondřej, Starý Budjn, něcomenšsi městečka. Wyšsehrad, a Sambek, gsaiu hrady. S. Ondřej, Cepel, a Margaretha, gsaiu ostrowy na Dunagi. Wesaje welikých boguost gest.

12.) Rumanya menšsi. Gegi Obywatele ma gi bti potomcy starých Rumánů. Krag gest na pastwu, a obilj wrodny. Run: Sent: Mikloš, Gabad Sálás, a Silep Sálás, gsaiu zdegšsi města.

13.) Báčská St. 8 mil dlawhá, mezi Dunagem a Tisau. Wrodná, ale gellé nedobře obyblená. Dřewo nemá, ktery nedostatek, v zde, v w předchazegich Stolicich hnogem vyplnowati musigi.

sej. — Báč, Baga, Bandur, Bačmonoffera, S. Mara, gsau města.

14.) Bodročská St. w kautě mezy Dunag m a Tisau, plná močár, a marasů. Dřeva též nemá, ale ryb hognost. Bydlegi w ni Kácy, a nětřej Břowé. Šfánce, a Násypy Řimské posawád spatřiti se mohou. Nowý Wydek a Zombor, gsau města. Tytul, Sutač, Senca, Palanka, Bece, a S. Martin, městečka.

3. Okresleť před Tisau, w němžto i.) Spišská St. na pomezí Polském pod Tatrau, má wrchy y rowiny. Tatra, Wolowec, a Králowá Sola, gsau hory z nichž řety, Poprad, Soronac, Snilec, a Smolnské wytelagi. Obhmatele gsau Němcy, Slowácy, Rusňacy. Brady w obilí negsaw hogné, ale w lenu, a dřewě wětš, pať w lowých negwětš. Města gsau rozličná, a.) Králowská gsau Lewoče, a Rejmarč, b.) Šfestnácte měst, sam přináležj: Nowá Wes, Poprad, Spišská Sobota, Welká, Matagowce, Stráža, Bela, Lubica, Werbowo, Tarojná, Ruskynowce, Wlasčy, Podhrad, Snazdo, Wodoljniec, a Lubowa. Města, Wágendrišel, Šwedlár, Gelnica, a nětřej gsau baňská městečka, a w Smolnské Komora, y Winca.

2.) Šfarišská St. na pomezí Galicye, a Podomerye, šhor y šrowin záležj. Toto gsau dost wrodné, ony gen dřewo a owes magj. Obhmatele gsau Slowácy, Němcy, a Rusňacy. Města králowská gsau, Dressow, Bardigow, a Sabi nowo. Kapy, gest brad, a městečko, galo y Dotsce, Taryssa, Šfároš, Šsebeš, Ššowar, a Ljbany.

3.) Zemplinská St. od Later dola wytečej, w horních místech ničemná, w dolajch dřewo a. Obhmatele gsau Němcy, Břre, Slowácy, a Ru

šňácý. Řeky Šornád, Bodrož, Šajó, a Tis-
sa, gi swlazugi. Wino se zde rodí, má býti w
Bhrých nejwzhláštnejši. Městečka gsau: Šár-
roš, Pataf, Toliwa, Tála, Mada, Tarcal,
Tokag, od něbož nejznamenitějši Wino wbersté,
w tom okolí rostaucý, Tokagšým se nazýwa,
Wranowo, Nad Nibál, Keresstur, Terebeš,
Zempljn, Středá, Dibel, Tarkan, Serené,
Bjena, Selmec, a gma.

4.) Ungwárská St. od Bhrů, a Rusňáků
obydlená na wětšim díle wrchnatá, a nevrodná,
má tato města: Ungwár, Sobranc, Rapoš,
a Winna.

5.) Ubojwárská St. na 12 mil dlaubá a
na tři něde y wje šířlá, š hor y šrowin jále-
ži, a má Obywatelů Bhrů, Slowáů, a Rusňáků.
Zemi má wrodnau, Rekami Hernad, Zolysša,
Šajó, a Bodwa swlaženau. Hlavní město gsau
Kossice, město Králowské, a spolu perhošt. Za-
tím gsau Necenseif dwogi, Sepsy, Genc, a
Sylsawa. Zámku gest wje.

6.) Gemerská St. od wústocý a západu wr-
chomatá, na poledne rovnějši, a proiw rozdilně
wrodná; ta na kowp, tato na oblii bohatšj. Oby-
watele gsau Slowácý, Bhre, Němcy. Řeka Ša-
jawa gi swlazuge, a Hon tu se počíná. Městeč-
ka gsau: Košnowa Biskupské, Stjensf, Dop-
šina, Olessowce, Gemer, Belssawa, Kewu-
ca, Katkowá, Rimasec, od banžků, a řemesl-
níků obydlená. Gsau y zámky některé, obzwlášt
Murán, a Brásnaborčka.

7. Tornanská St. gest 4 mile dlaubá, a tři
šířlá, čela hornatá, a středně narbilj, a owoce,
y wino wrodná. Obywatele gsau Bhre, Slowa-
cý, a Rusňácý. W wršich zdejšich naležaji se
welké prázdny. Torna gest, gedně městečko,

při němž starý hrád podobného gména, gabo v Sfadwár.

8. Borssodská St. mnohém wětšší, má mnohá pole, wrchy, a lesy wšsevrodné, a Dobywatele z Uhrů, Slowáků, a některých Němců žal žegich. Mnoho wina, a obilí se rodi, a mnoho dobytka chová. Města, a městečka gsau: Kiskowec, Keresztés, Kewezd, Alsó, Szent Péter, Edeljn, Borssod, SENDEROW. Gsau v zámký některé.

9.) Sewešská St. wrch Maera sem nehwyje přináleži, pod kterým má rowiny vrodné, ač Zisa někdy močare po sobě zanechává. Bydli zde Uhře, Slowáci, Rácy, v Němcy, a dělají pole, chovají dobytka, též s winem se obírají. Jäger gest město Biskupské s hradem, potom Dindés, Pastuchow, Daca, Syrakwár, Seweš, Krós, Dečka, a Satwan.

10.) Solnokská St. neweliká, a wšsá rodná. Leží podle Tisy, a mnohé močare mwa. Dřeva nemá. Dobywatele gsau samy Uhře, Solnok gest hlavní město a wernost, za tím Tibus, Dorosó, a János Sydša.

11.) Congrádská St. podobně rowná, a mnohých mšstch wodau zatopená, w obitím vrodná, a na ryby bohata. Slowáci, Uhři, Uhře, a Němcy, pole dělají, a stáda hovádo chovají. Segedin gest královské město, a wernost, za tím Wássarhel, Sentes, Mánafin.

12.) Fásfág St. rowně vrodná z rowny žal žegich od Uhrů obydlená, má města: Akos, Alás, SÉN Sarwa, SÉN Dúrd, Mihál, Jásberjn, Apáthy.

13.) Kunsság St. z druhé strany Tisy, rowná, na obilí vrodná, a na dobytka bohata.

Bydli w ni Bhré: w městech, Madarás, Kolbásék, Karcagvisálás, Kunhelség.

4. Okreslek za Tisau, t němž se počítá Banát, 32 mil dlouhý, a 10 — 20 mil široký. Krag gest vrodny, a bohatý, hornatý, y rovný, t přiuássenj wšelikých vrod, též na zlato, a giné tomy dostatečný. Bydlegi w něm Olasj, Bhré, Němcy, y Slowácj. R. 1779 rozdělený gest na tři Stolice, t nichž 1.) Temesšská St. Zde se nacházy swobodné královské město, a pewnost weliká, Temesšwár, při potoku Bég, též Lippa a Weršsec městečka; y mnohé wesnice nové, kteréz přichozy Němcy wzbudili.

2.) Torontálská St. má městečka, Uadsentmiklós, a Uadsbeckerek; weliké wesnice Káckaniža, a Ujpéc, a mnohé giné Němcy osaděné nové dědiny.

3.) Krassowská St. w kteréž Lužoš, a Karasssebeš y též Grawica, a Dognáská, báníské městečka.

Potom následugj Stolice giné gakožto gsau:

4.) Čanadská St. celá rovná vrodná a od Bhrů, a Káčů obydlená, má městečka, Čanad s Bradem, a Káčó.

5.) Uradská St. na wýchod hornatá, potom rovná, wšudy vrodná, má Obywateli Olachy, Káce, Bhré, y Němce. Města geho gsau: Nowý Urad, pewnost, Starý Urad, a Kadná. Keta Marusse tuto Stolicj, gako y předcházejicj od Banatu dělj.

6.) Zarandská St. dlouhá 12 mil na wětšim díle rovná, obydlená od Olachů, a Bhrů, též vrodná s městy, Zarand, Gymand, Boroš, Jenó, Pantora, a Salmad. Woda Kereš, tudj teče, a pospichá do Bétéšské St.

7.) Be:

7.) Békéšský St. y tato z rowin záleži, tu y tam mokrá, ale wšudy vrodná. Obydleti gi Bre, a Slowácny; Oláshy, a Rácy řídký san; y Němcy neč'bugj. Dula gest zámet, a pemnost. Garwaš, Čaba, Komlóš, Dula, a Békéš, gsau městečka.

8.) Biharská St. z hor, a z rowin záležejic, na wšedo převrodná, a potoky, Beretš, a Röröš, swlažená; obydlená gest w rowinách od Bhrů, w horách od Oláchů. Debrecyn, gest královské, a Welký Waradjn, Biskupské město, a toto spolu pemnost. Nowý Wárad, Bybat, Telegš, Čatar, Besermjn, Beleneš, Nička, Dioseg, gsau městečka.

9.) Krasnenská St. dvě mile dlanhá, půl mile široká, na pomezj Sedmohradském, má welké Wrchy, a z nich wyteklagjch potoky. Půda země přinassi wšelké obilj, a šřewa wšelké kow. Obywatele gsau Bre, a Oláshy. Městečka: Ssomló, Krasná, Nadšalu, Sent. Margita.

10. Střednj Solnok St. 4 mile dlanhá, dvě široká, celá hornatá, wšak bez kamene, na obilj a ovoce ne welmi vrodná, ale na lesy a wěřina něco bohatš. Bydlegj w ni Bre, a Oláshy. Sylá, a Časnad, gsau městečka, kromě některých zbořených hradů.

11.) Róvár St. celá hornatá, šest mil dlanhá, čtyři široká, Bre a Oláshy hrad, a městy Berkes a Kapnit.

12.) Saemárská St. 14 mil w dlanhoš, a sedm w šřice magjey, na wětšim díle rowná. Na hory a lesy od wýchodu, a řeky také swlaženy; obzvláště Samoš. Nad. Bána glato a gme kow wy wptovává. Vrodnost země rozličná. Obywatele Bre, Slowácny, a Němcy, a na wýchod Oláshy, a Rusňácny gsau. Nad. Bána, a S...

Báňa gšau města královská. Před, Předöd, Nad: Káról, Majtyn, Matolé, Darmat, Felete: Báňa, Aranyos a Medes: Cenger, gšau městečka.

13.) Saboléska St. 14 mjl dlouhá 8 šířka leží podle Tisy, rovná, ale močarami naplněná, vrodná na vssé, obydlena od Bhrů, a Rusňáků, a mnohých Sygánů. Má ona bagdučka, města, totiž Wámos, Peré, Satház, Besermjn, Dorog, Polgar, Nánás, Soboszó. Krom těch gšau: Mandol, Bátor, Náda, Káló, Menssi Wárad, a Sabolé.

14.) Beregska St. pod Tatrau, hornatá v rovná, dlouhá šest, šířka čtyři mile. Vledek strana rovná gest, vrodná a od Bhrů obydlena; půlnoční hornatá nevrodná, v mochy Rusňáků, a Oláchů. Lesu wssak, a w nich bydlích žweřiny má mit bognost. Munkács gest brad a pevnost, v prostřed rovnji. Pod nim město podobného gména, gako v Beregsás, Selmec, Wary, a Muzay. Tisa gi swlazuje.

15.) Vgoéska St. hornatá, v rovná, dvě takto mile dlouhá, od Bhrů, Slowáků, a Rusňáků obydlena, středně vrodná, a močarami tu y tam přikrytá, má městečka Nad: Sáros, a Salmi.

16.) Narmaróšská St. w nezjadnějšim kautu Bher, k Rusyji, a Moldawij položena, zálezi na wětšim díle z hor, z nichž Tisa wptela, a w nichž se bohaté bánie na sul nalezaji. Krag gest krom toho na wsséto vrodno, a od Bhrů, Rusňáků, Oláchů, také některých Němců obydleno. Su st. gest zámeč, a Wylk, Tetse, Sygeth, Dlabé Pole, Rapton, Khóna, Urmeze, Narmaróš, a Doroszó, gšau městečka.

Každá z těchto Stolice Bherké Země, má swého osobního blawního Vsspána— Wice Vsspá-

nú dwau, a swých Perceptorů; každá gest na
menší díly, gimž otoli aneb y Procesus ije-
kagi rozdělená, a z těchto opět každý svého Ze-
manského Rychtáře, genž Slaviny, neb Služno-
dworsty, aneb y Solgabiro sluge, představeného
mývá.

S. 62.

Bhrům vřindalejši gestě y Dalmitsko, Choro-
watsko, Slowansko, a Sedmohradsko.

a.) Dalmatsko leži na wřichodním břehu mo-
ře Adryatického. Bylo někdy celé Království. Na
ten čas jediné Sewerynská Stolica, a některá
mořská města, a wřistawy, z něho k Bhrům při-
nálezegi. W tomto dílu stogi Sypme, Segna,
a Karlobógo, genž gsau města s přiswožj mořskými
mi. Ostatni mnohém wětšji díly Dalmácie Euro-
pům, a posawad také Benátčanům náleželi.

b.) Y Kroacya nemj z cela Bherška, ale tak-
té Sureská. Co k Bhrům přináleži, w tom gsau
města: Karlstade, Zagrab, Warasdin, a Sy-
sel; a cela země gest rozdělená, na Wogenšké
Okresky, poněwadž zdejší obywatele gsau wes-
měš Wogacy, gimžto Kroacy, a Sanduki, či-
kagi. Isto nedávagi žádnau dan, ale w čas
nepokojů, každj osobně na woonu tábne.

c.) Slowansko, z cela Bhrům náleži, a me-
zoge na západ s Kroacy, pak s ostatních třech
stran, Dráwau, Sáwau, a Dunagem řekami
zawřito gest. S bherškým dílem Kroacye, sw-
lu 879 □ mil wynašl. Od západu má hory a
lesy, a též na nich wšestké vrodné stromy, a wř-
no, pak gsau potom rowiny na wšestké obři, w
rodné, wšak také močarami, tu y tam wřistoty.
Wřda země bez funkowného hnojení wšestko při-
nášl, gať z říše zrostla, a obři, tak též y na
zwěřjau, ano y na rowy bohatá gest.

čho dobytka, obzvláště volů a koni hognost gest. Obywatele gsau: Illyryjski neb Slowacy, Olásky, Němcy, Břre, Čygáni. Wsšeč spola na 235,000 počitagi. Každý z těch swým mlawi gazonem. Slowanský wšak y zde, y w Krocavi a Dalmacyi gest neyobšrnějši, a domácý. Podle Náboženstwí, Obywatele zemí těchto gsau Katolicy, Řecy, a někde Ewangelicy. — Slowánsko dělí se na dwa díly, z nichž jeden gest wogenský, gehož obywatele wšickni, tak gako w Chorwatich powědjno, Bogácý gsau; druhý pak opět na Stolice, gať w Břřich rozdělen gest. — Města Slawonski gsau hlawnějši tato: Gradiska, genž gest spola pemnost, Posega, Brod, Diakowár, Nassic, Welicka, Werowica, Walpo, Esek, pemnost při Dráwě. Erdőd, Nossár, Peter Waradin, pemnost, Nitrowicza, Zemlsn, též pemnost, a Karlowica.

d.) Sedmohradsko, welké Knížetstwí, leží na wýchod mezy Břry, Moldawany, a Olásky. Welikost geho na 1000 □ mil se počjá. Wškol něho wšsudy hory gsau, pročez powětří má adraiwé, wody dobré, a zem welice vrodnu. Přinášš totíž země wšelike obili, y zrostliny, stromy, a gegich owoc; chowá wšelika hováda, y ptáctwo, y na to wy celé y polowičné bohata gest. Hlawni řeky sa: Marusse, Sámoš, a Ota; meššich potoků bez počtu. Obywatele gsau; Břre, Sykuli, Sasowe, Němcy, Olásky, Brmini, Řekowé, Rusňacy, Něacy, Židé, a Čygani. Wsšeč 1,250,000 býti může, a tito wšickni w 235 městech, městečkách a wesních bydlejí. Náboženstwí gegich gest Katolické, Ewangelické obogibo wyznáni Sochubánské, Starowěrské, ano y Nowočeské, a Židowské. Rozdělení na fragmsté Časy, třetí z Prelátů, Magnáššů, Zemanů, a

Měšťanů, tak jako v Uhrách záležejících, prá-
vování bývají od svého Velikého Knížete,
a Krále Uherského, krze vlastní královský Sněm,
Kancelář, genž gest ve Widni, nehmýššij Guber-
nium, které v velkém Sabinově gest, a krze Ko-
moru. Duchodky královské, a Knížecy gsau, gda-
ně, meyt, soli a ková, a 3,041,707 zl. 17 š fr.
wynášejí. V právných W e c e h města svých
Saudců, a Radních Pánů, Stolice svých Ofi-
cyrů na způsob Uhrů, — a Sýkali své zvlášt-
nj Wechnost magj. Církevní věcy, gdaň na
svoje Consystoke. Knížetstwj toto dělji se od roku
1689 na tři díly.

1.) Dewět královských Měst: Velký Sa-
binow ze wšech nehmýššij — Mešeš, Bra-
ssow, Bistřica, Segešwár, Uaimark, Kars-
burk, Kološwár, a Sáswároš.

2.) Na gedenácte Stolice, aakožto gsau: Kars-
buršská, Suniadská, Jarandská, Sabinowšská,
Kofelburšská, Soğarašská, Burcenská, Ober-
helská, Lorenburšská, Klausenburšská, a dwo-
gj Solnokšská, střednj totiž a wjstřnj. Každá z
těch Stolice má svých Wšwánů, přednjho, y dru-
hého, — tež Perceptora, a Zemanských Komptarů.
Gsau w těch Stolichch přemohá města.

3.) Na wogenšké D y š t e r y k e y na pomezj
Moldawni, a Walachyj, kam obywláštj Wdolj Sa-
ceg přináležj, w kterém 81 Oláštch wesuje, a
některá městečka, jako: Saceg, S. Mara,
Wärhel, a Železná Brána se nalezajj. Gde
se tudy do Walachye.

Kapitola Třetí

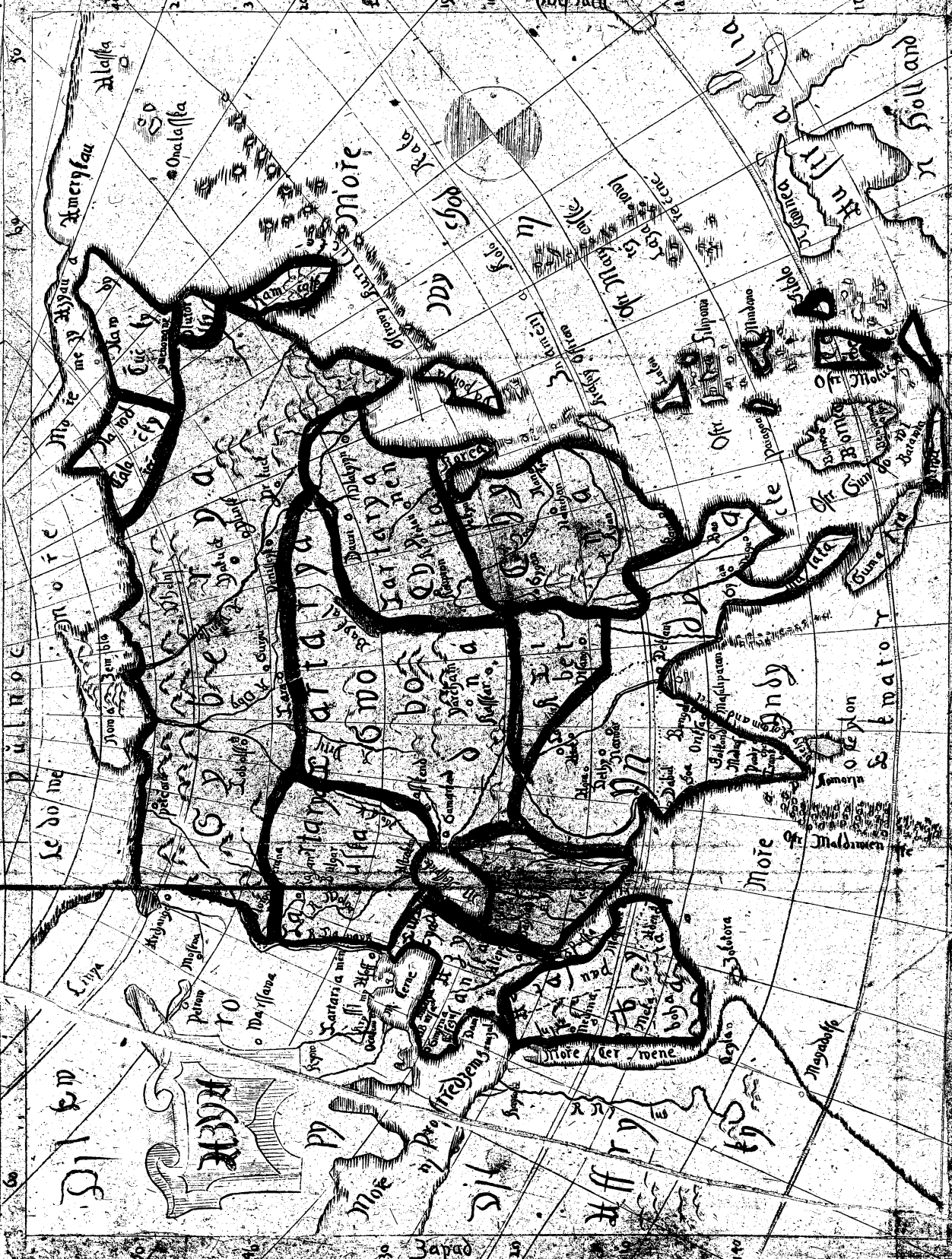
O Uzvi.

§. 63.

Uzvi je, čtyřikrát od Ewrohy větší, 641,000 □ míl dlouhá, 1200 široká, leží na větším díle w mýněm pólnočním prameni. W ni bydlí nepravěgí lidé, a nestarobylegí Náródové, jako stran: Babilonští, Assyrští, Syriensští, Židé, Medčané, Persané, Parthý, a Scythové, a w posledněgích částech Hunové, Arabý, Mogoli, Tataři, Turcy. Chynenský Náród, až posawád tentož trvá. Evropané se již také zde obydli, nebo Portugalcané, Španielové, Angličané, Francouzý, Holendry, Denemarci, Šwedové, a Rusové, mnohá a dílem velká pole zavgali, a posawád drží. Wšech Obywatelů Uzve, můž na 304 millionů býti. — Strany země znaněgí stran: Turcký, Arabský, Perský, Tatarský, Indický, Chynenský, a Malabarický.

§. 64.

Uzvi gest také ze wšech stran Swěta nehyrodná. Bonneho kořeni, cymetu, kardemomu, kanehu, kanehu, dumberu, muskátových ořechů, kanehu, pepřu, aloe, balzamu, kořené číny, kanehu, rebarbary, kašidla, indika, kurlume, gumi

gumiguta, reyže, káwny, thee, wina, wffelitého obitř, a owoce, drabého kameni, zlata, stříbra, a giných wěcn, salmiakau, a salpetru, y wffelité soli, wlny a hedwábu welikau bognost přináš. Která w Evropě zwiřata, domácí y lesní glau, y zde se nalezejí, from toho slony, nosorožce, welblaudy, lwy, tygre, panthery, byeny, černé lišky, sobole, hermeliny, žybety, owice, wctactw, wffelité, obwzlaště ostrusy, a papaušky, y rybo, gatowé gen bñti mohau.

§. 65.

Hlavní řeky Ulye glau, Ob, Jeniseg, Lena, Zwffrac, Tiger, Indus, a Ganges. Nejwětšší jezera, Kaspické moře, Urad, a Bajkal, Nejwětšší wřchové slugi: Taurus, Kaukazus, Imaus, y Altaické, a Uralické hory w Rusfyi. Kraginy Ulye glau přemnohé.

1.) Rusfya Ulyatycká, gmenných slugi Kragin, které Rusowé w Ulyi magi, kterých wšest welfost gest \square myl 244,000, které wšat forma přemillionu Obywatelů magi. Wolga, Ob, Jeniseg, Lena, Anadyr, Amur, a Bral, jsou hlavní řeky. Brody na půlnoc chatrné, aneb žádné, a wprimo, a lesu bognost; na połední wšeho bognost magi. Sem přináležejí

1.) Králowstwí Kazan, w něm hlavní město podobného gména gest, a též slugi R a G. W ostatním Obywatetě, kteří z wšestnácti měst du pocházejí, radějí w stánc, než w městech, a dlejí, y chowáním, a pasením dobytka žijí.

a.) Okrselel Orma, bohatý na mědnu, železo, a solné Wáne, s městem Katerinburgem, a jinými.

3.) Kráľina Kuban, glnáč Kaukazya, s městem Rupil. Gest zde hora Kaukazus, a Obywatele Tatarj, Čerťasj, a Kozácy.

4.) Kráľowstwíj Astrakan, w němž Astrakan, hlavní a lupecké město, kde Wolga do moře Kaspičké w teče. Ryslar gest město na končinách Perťasj. Zde přebýwají Kalmucy, a Euwasy, tóto w domích, onino w stáňch.

5.) Okrěsek Suratow, s městem podobného gména, též s Careptau, genž gest město od Swangellku Derenbateru wzbudowané.

6.) Ode wšech neywětšij gest Syberya, genž gest Kráľina púlnočnj, jyníá welice, a nevrodná. Začíná se při Swropenské Ruswpi, a gde až k wychodnjmu moři, které gest mezy Azpau, a Amerykau. Bohatšwíj a Brody této země záleži w Tojessinách zwiřetčích, obywlašstě černých lišek, sobolů, her nelinů, nedwědů, a gínčch. Lesy, w kterých tato zwiřata bydlejí, hrubé gsau, a w těch y dvě koně běhají. Má také Syberya bognošť žiwů, obywlašstě železa. Děli se na četolít Okrěsků, z kterých Tobolsk, Irkuc, Púlostrow Kamčatka Ostrowy Kurilické, mezy Azpau, a Amerykau ležejy znamenati slusij. Města a wesnice gsau na sta mlj od sebe wzdálená, a z těch hlavníj gsau: Tobolsk, hlawa celé Syberij, jazym Genzzejk, Mangazea, Irkuc, Rychta, a Ustcinsk. Na Kamčatce gsau nižnj y wšim Kamčatka, a Bolssereckoj.

11. Georgia, mezy černým, a Kaspičkým mořem. Kráľ gest na wšse bohatý, ale Obywatele chudj, ač bogownj, řeckého Náboženstwíj. Magj četolít Knjaz, která přissae nad nimi panuj. Děli se na 1.) Na vlastní řečenau Georgij, kde hlavní město Tifllyš 20,000 Obywatelů má. Knjaz země poddalo se ochraně Rusšu. 2.) Kráľ, Imyrete,

reče, řečený, w němž sydelnj město Kotatys sluge. 3.) Mingrelia tde otcové s swými dcerami a syny handlugi, a ge Turkům prodávaji.

III. Turcya Azjanská mezy prostředjemním a černým mořem, tež mezy Georgián, Persián, a Arabián, může na 300,000 □ mlj veliká býti, w nichž 30 millionů lidí přebýváti má, gerž z Turků, Arabů, Řeků, Armijnů, a Židů záležejí. Kraginy tyto gsán převodné, w nichž nepravděgsi lidé bydleli, kdyby gen nyněgsi Obywatele pilněgsi byli. Záležj pak Azjanská Turcya z těchto hlavních kragin.

1.) Malá Azya, gináč Natólia řečená, vtešeny Kraggeft, gžhož lanky, lesy, a pole, z neydrabšsich kwitků záležejí. Šselitého obilj, y omace, olege, wjna, hedvábn, bawlny, tež žwirat, obwzlasště welblaudů, y omec s dlabým, a širokým ocasem, a Angorvšsich koz weliká bognosť. Ležj Kragina tato mezy černým a prostředjemním mořem na suché zemi, y na ostrowých. Města hlawnj saú: Culaq, Bursa, Smyrna, Antiohra, Effezus. Na ostrowě Rhodus gft město podobného gména, při kterém stál nad mořem kamenný obraz, Kolos řečený. Na ostrowě Cyprus, hlawnj město Nyzozya sluge.

2.) Syria, nynj Sorya slouze, s městy Salep, (Alepo,) w němž rostouc sibi křoviny Laodykya, Damassk, Sur, Tyrus, a dle před tím Sydon, Geruzalem s 150000 křesťany, mezy nimiž 5000 křesťanů gft, a 10000 židů, lehem, Sebron.

3.) Menšsi Armenya, neb Turcká, slouze, sud wpteká Ewfrates, a tde gft město Van, také Kony, Armjni, řečeni, odsud přebýváti.

4.) Kurdissean, před tím Afsyria slouze, w němž město hlawnj, Byerkya, a dle před tím

5.) Irak Arab, dil staré Assyrye, Babilonyi, a Chaldehy. Zde se Lwoffrat, s Tygrem schodj, a tak tu měl býti Kág. Wege w těchto Kraginách častokráte obnivy witr, geň lidi y howada w okamženi vumrtwuge. Smennaji geg Samum. Bagdad, a Basra, gsau welika ta, e-
da města.

6.) Alděsyre, před tim Mesopotamia, wlast Abrahamama. Dyarbekyr, Dersa, a Mozal, gsau hlawnj města. W ostastnim bydlegi zde Národy, gimj Turkomany, Araby, a Kurdy říkaji, a s swyma stady a stány města přebhwanj proměnu ji.

IV. Tartarya Azyanská, gest Krag weliký mezy Syberni, Mongolij, Hindostányi, Perskany, Georgiany, a Turcy. Sibon, a Syrcajo, gsau hlawnj řeky. Nalezaji se w ni welicy wrchowé, y rowiny, a pustiny. Obywatele gsau Tatarstij rozličnj Náradowé, mahomstánského Náboženstwi, dílem pod rozličnýmá Knížaty, dílem swobodně bydlegicy. Některá částka žwi se dělanim wole, wětši ale chowanjm dobytka, a lo-
wennim diwých žiwětu. Hlawnj dil zemi těchto gmenuge se Bucharya, w kterém Buchara, a Samarkand města sau. Země tyto a gegich oby-
watele, nám málo známý gsau.

V. Arabya, gest půlostrow mezy čerweným, a Werským mořem, 85,000 □ mil weliký, pro-
stý, a wšecna města na poly nevrodny, předce
to křuhem díla wšestké vrody wyháwagicy, a od-
ta w křowu lidstwa obydleny. On gest wlast Ká-
wo, ktera tu neywybornějši gest, a tram toho
manna, rýže, kadidlo, bassam, bawlina, ořechy
černý, wito, rozny, a neywybornějši přimo-
we wwoce. Z wětu žiwat neylepši kůň, ošl, šibaly, wěblaudy, dromedare, owce, kozy, li-
šy, liže, leopardy, sakaly, gazelli, psůwo. 42

Wšelakých kovářů, obzvláště zlata hognost. Vír
 S a m ů m y zde věge, a mnohé vmtwngé,
 pak Robylky gsau y sauzeni těchto zemi, proto
 je prvdy baby a kazy, y dobrodiní, ponevadž
 k gidlu Obywatelům sauzi. Obywatele gsau po-
 tomcy Abrahamowy z Ezawa, welich mlouwnicy
 čistoty, a Náboženstwy Mahometánského. Segich
 obchody gsau, děání pole, tupectwý, loweni žwi-
 rat a chování dobytka. Někteří bydlegi w mē-
 stch, a milugi umění obzvláste, Swězcárské, a
 Karšké; gini nemáie stáležo bydla, s swobmi
 a d. y sem tam putugi, aneb žiwj se laupežni-
 ctwim, které v nich mezy roctiwé obchody se počí-
 tá. Gsau a nebo tureckému Cšari poddani, a
 nebo swobodni. Dělj se pak Arabya na tři díly.

1.) Arabya pustá, podobná gest moři z pi-
 sku záležejícím, na němž miska tranau vros-
 stá tu y tam gď w moři ostromy woblidagi.
 Obywatele gsau nemnozí, gienagi se Beduiny,
 a gegli knize, gemuž onl, Emir, čtági, by-
 dli začaste w městě Laħsa.

2.) Skalnatá, w které synové Izraelští wy-
 towali. Hora Synai, a Soreb, zde gsau, a
 magi býti rozdílnj wchowy neb horn. W pautě
 Saran, zde gest. Mekka, gest město, kde se
 Mahomet, před 1200 roky narodil, a Medina
 w kterém gest pohřben, pročež častě puto-
 w nich od Mahometání se děgi.

3.) Štastná, aneb Bohatá Arabya, gest
 y půlostrowa gest nehyrodnější. Od ní
 Madrec v Mat. II. Sana, Aden, a Moskwa,
 gsau idejší města.

VI. Děstá Země leži Arabie k východu,
 podle Turcký táhne se až k moři Kaspiánskému,
 k východu stran Georgii, Syndostánské, a
 k západu obličena gest. Ma býti na

mjl weliká. Powětří poživá zdrawé, ale suché, proto je déšť tu velmi řídko bývá. V zde také onen vsmreugich wjtr, Samum řečený, wěge. Země není gednostegně vrodná; wšak na wětšim die přináší bognošt wšech wěch, obilí a owoce, olege a wina, soli a kowů. Také weliké množstwj dobytká chová.

Obywatele, gichžto 10 millionů býti může gsau Mahometány, kterich wšak Turcy za Kacyře držejí. Nalezají se také, genž Boha w obraze ohně čtí, gať starobylí Peršané činili. Kunšty, umění, a řemesel gsau milownicy, gaťo y kudectwí. Gazyň swůg vlastní magj, a rauchó podobné tureckému nosy. Pokrm gegich nepřimléšší gest, reyže, kaffe, opych a tabak. Města hlawní gsau: Isspahan, w němž půl druhá milliona lidu bydlí, a s těmi y Král. Taurys, má 500,000 Obywatelů; Syras a Kesse.

VII. Wýchodní Indya, ginač Sindostanya řečená, gest kraj ten, do něhož Ewropčane od mnoha sto lét pro Zlato a gina Žoží chodiwáji. Leží mezy Pershi, Buchary, Chynu, a mezy posledním mořem. Welikost gegi gest brožná. Nebo 70,000 □ mjl wynáší, a nescíslný počet lidu má. Přiwodní Obywatele gmenugi je Syndus, též Gentos, a ten již před čtyři tisícce léty tak dořonals byl, že k němu gini k nabyti maudrosti chodiwali Národowé. Summa gegich Náboženstwj gest: že toliko geden gest Bůh, a ten w lásce a w dobrých činech wětšší zalibení má, než w obětech. Gsau lidé přiwětíwí a lastawí, čistoty těla a raucha welich milownicy. Bohatstwj země činí, že přehodně, a pohodlně žiti, a rauchó zlatem protkáwané a drabým kamením zdobené hospiti mohou. Dělí se pat Nácyje tato na čtyři Stawy, gimž oni Kasty, řkají. První gest z

Bramjnu zálezegicy z těch, genž se z Náboženstwj a wšelikým Změním obyragi. Druhý gest Wogaků, kterých Rajach neb Sotry nazývagi. Třetí gest Kupců, a čtvrtá Dělniků, gimž Suder-řitagi, a tyto opět na mnohé částky rozdělent gsau. Všicknj tito Stawové k' změni a řemeslům wedeni býwagi, a magi Bčitelé, kteří obyčegně pod holým Nebem wčedlnjky wynawčugi. — Krom domácy Nacyt gsau gessťe ginj Obywatele, mezy njmž Moğoli, Mahometánske Náboženstwj následugi.

Indya gest země převrodna, a na wšse přebohata, y wšelikým žiwotčichem wplywagicy. Zálezi pať z mnohých a wšelikých Kragin, s kterých každá swého Panownika má. W Hindostanyi vlastně řečené, gest Republika Sayt nazwaná, s hlawním Městem Lahor. Za tu gsau země wšelikého Moğola, s městem Delhy; potom Králowstwj a město Ugra; pať wšeliké Králowstwj Bengala, do něhož Ewropeané kupci, s městy, Kalkuta, Daka, Mafsudabat, a Benares.

W Púlostrowni Dekan, genž gest druhý díl Hindostanyi, gsau gediné břehy Matabar něco známé, na nichž kragina Moratů, gegich Rije w Puna přebýwa — Králowstwj Golkonde dymantů vlast; s městem Basnağar; Králow. Mifore na ten čas nehmocnějši, gebož Pán w Ceron ġapatan přebýwa; Karnatik, s městem Ubeet. Panstwj Ewropeanů, gakožto Engličanů, s hlawním město Madras; Francouzů, tde Pondicherry; Solendů, tde Palikate; Portugálců, w němž Goa; Denemarcánů, tde Dansburk; Trankebar, města a pemnosti gsau. — S druhý stran řeky Ganges, nalezagi se mnoha Králowstwj, obzwlášt Tunlun, Uwa, Pegu, Siam, Laos, Kocinjna.

Naposledy přináležejí k východní Indii, mno-
 hé ostrovy na Indijském moři, jakožto 1.) Maldy-
 wické Ostrovy, gichžto na 12,000 gest, a rozsechy
 pod jedním Panovníkem stoji, genž na ostrově
 Maldywia bydlí. 2.) Ostrov Ceylon, genž gest
 vlastě Cymetů, který se jde z mnoha tisíce stro-
 mů zbírá. Hollendry mají mořské břehy, a ně-
 která města, jako Kolombo, a Trinkonomale,
 wystawěli. Wnitřní zemí wládnou domácí Ná-
 rodové. 3.) Nikobarské Ostrovy, w kterých se
 Denemarcané, y Rakussané, obzvláště Perrenhu-
 teri osadili. 4.) Sundowý Ostrovy; mezi ni-
 mi Borneo, Jawa, a Sumatra, nepřewětší
 gsau. Holendři a Angličané na nich se rozklá-
 dají. Batawia, gest Hollendřů město a perwnost
 na ostrově Jawa. Bydlegi pat na wětším dj-
 le domácí Narodové. 5. Ostrov Celebes obla-
 huje w sobě dwogaté Králowství, a Hollendřů
 Panství. 6.) Molukycké, ginač Korenné ostro-
 wy, gsau tež pod správou Hollendřů. 7.) O-
 strowy Filipowý, staré, y nové, které Magelan
 byl našel, gsau pod Panstwjím Španielů, ja-
 to y Maryanské, ginač Lazarowý ostrowy ře-
 čené. Wšecko toto k východní Indii se počítá.

VIII. Cysárství Japanké z několik ostrowů
 mezi Japau, a Amerykau ležících, záleží, nám
 gest velmi málo známé, proto že Ewropané, a
 Křesťané, from Hollendřů, žádného do něho nemají
 od roku 1640 přístupu. Má býti na 8600 □ we-
 líké, ač ne tak, jako Indya, vrodné. Nad oby-
 watelmi panují mnohá knížata, kterých wšech hla-
 wau a zprawcem gest tak řečený Japanké Cysár.
 Náboženství obywatelů gest Pohanské. Reč a
 gaadí vlastní mají. W umění a funstech, a w
 kupačstwj zběhlí gsau. Města hlavní gsau: Jeddo,
 w sebožie ofoltu 20 mjl býti má, Meako, a
 Nanso

Mangazak?. Ostatních měst na 13,000 byti má. Křesťané odab vypověditi gsau, a Holendři ge-
diné do Mangazaky přigiti směji, a y tu pod přis-
snau strazi gsau.

IX. Cýsařstwj Chynenské, též Sýna řeče-
né, mezy Hindostanji, Tibet, Tartári, a Sy-
berji podle východního moře ležien, gest Kragi-
na přewellá, a nad gíné, s východnj. Jád y t-
pamětná, 460,000 □ mil wynásegičy. Na půl-
noc delj se od svých Sausedů jdi, která nitke w
Swětě sobě podobnau nemá. Gest ta jed. a s-
šierwje (šiby) wysotá, 240 mil dlauhá, 3000
wězmi a bastami wperwéná, a tať šieroká, je wč-
geždci u po nj podle sebe přišodnué gežditi může.
Řiká se, že 215 roky před Narozěním Krysta Pa-
na wystawná gest, a je w wých wězch, a ba-
stách 200,000 wdgška wstawiené k obraně gestit.
Chyna gest tať Krag welice wrodno, a na wě-
wbzwláště wšellké obli, tjm bobatšji, je brá-
(pluh) we wěllké gest početnosti, a šaršitě ge-
taždorocně gisto bil pale ore. Strom obšerwěno-
štomowj, nalezá se jdy tať stroměch šte, w-
wostkowj strom, z něbož wost wyteka. W šer-
a Durách gsau nesčislni hauffowé sloně, wšer-
cú, a glných diwých wěčů. W zemi gsau wogast-
žlata, a kamenú, a w moři maoslawj wšer-
Řeky Chynenské gsau nesčislne, a wšer-
Soangó, a Syang řečené, něčes, maoslawj wšer-
15,000 počtá. Obywatelů zeme na 200,000,000
byti má. Wdlegi ti w 1572. wěrněšlě wšer-
městách, 1193 rewnostech, a nesčislno wšer-
Škol se počtá w zemi na 2338, Školanů wšer-
Klassterů 2600. Waboženšwj hlawni gest wšer-
žene, podle hawčeni gíšeho mudrce, Kow-
te eniho. Lid wšer obecný, Woba wšer-
Wšer — Narod Chynensko byl a gest gšer-
f 2

líe tisíc let oswícený, a mravný, a nyní mezi
 nejwpowicenější počítati se musí. Má swůj
 vlastní a libý gazyl. Kunsty, umění a řemesla,
 dokonalé woj, miluge a následage. Práwu nad
 nim weđe Pán, gehož Cysarem gmenujeme, který
 800,000 w o gá k ů do pole postawiti může, a 400
 millionů přiginy má. Gebo Pán st wj obsahuge
 předně: vlastní kečenau Chynu, w nž gsau bla-
 wni města: Pekynk, pět mil w okolku magicy,
 a s milliony lidu obsahugicy. — Kanlynk, to se
 místa tle gessťe wětšij, a wězi, genž z kmého por-
 calánu gest, vzdobené, také mnohé Fabryky, a ři-
 todjlné magicy. Kanton proto gest jamětné, že
 sem Ewropané chodi, a kupěj. — Za tm přinále-
 žnau k Chyně Kraginy podmaněné, gako gsau: We-
 ie ká Tartarya, mezi onau powěstnau zdi, a me-
 zym Spbernau ležicy. Menšij Bucharya, s mě-
 stem Perken. Země Amur, ginač Tungus ře-
 wěna, s městem Lihylar. Pulostron Korea,
 na němž weliké Králowstwji leži, které wšak daň
 Chynenskému Cysari oddáwá. Město hlawnj
 Kyng: ky: tao sluge. — Země Kalmuků, Chy-
 ně na západ ležicy. — Králowstwji Tybetánské,
 které owšem swého vlastního wplného Panownika
 má, wšak pod zprawau Chynského Cysare. Ten
 Panownik Tybetánský, gest Kněz Dalaj Lama
 kečený, gehož oni za nesmrtdlného Boha drži,
 a ctí. — W této zemi na wšecto wrodné a boba-
 té ten obyčej gest, že žena wje mužů mřwá. Hla-
 wni město Kraginy, Lassa se gmenuge.

55 60 65 70 75

Turca

Azyan sta Azge

Persia Beme

Medina Tab

Salota Persia

Beme
Dan
Gama

Mora
Mela
Gama

Satota

Sabel
Gadine apramono

Magadof

Drara Pate

Melinda
Mabace
Benzibar
Monsya

Amiloa
Mongale

Made galle

Sanchere
chou

Borbon

Sate
Monometa
Sialao

Symbao

Jayamban

Michod

Handwritten scribbles

DNL

10

15

20

70

75

80

85

90

95

100

105

110

115

120

Kapitola Čtvrtá.

Uffryce.

§. 66.

Uffryka gest weliký Půlostrow, wúkol mířem otočený, a na východ negafau Uzínau s Azjau spogený, 1080 mil dlouhý, a k půlnocy tak široký. Celý gegi swršet 530,000 □ mil wznáš, a ten, wúbec říkajíc, méné gest vrodny, než Azja neb Swropa. Gsau jagíte w Uffryce přewelké pustiny, w nichžto pro weliké horko, a nedostatek wody nic neroste, ale lité zvěřin, jakožto gsau lwowé, tigrowé, pantéry, leopardowé, nosorožecy, opice, hady, pštrohy, tazirare, orly, tm wíc se nalezaji. Hory Uffryky znamenitejši gsau: Hory Atlas, od nichž moře zahadně lantychým se nazýwá. Řeky wětši gmeny Senegal, Cayte, Gambia a Nyl. W obywatelů náležicé wyšetřití se gaste wířiti wšak bez pochyby wyše 200 millionů a wířiti a ti gsau na rozličné Republiky, Swrowstwy, Paustwi rozděleni, dle Náboženstwy na wětš dle Pohané, a Mahometány, wšakní Kristjáni a Židé. Kraginy Uffryky gsau:

1.) Egipt mezy čerweným a proštědým mořem, a mezy paustj Sarau, tate Řeč Nubye, leži. Swršet geho 6260 mil wznáš, a 6 millionů Obywatelů Gowa. Řeka Nyl wířiti wročně se wpléwá, a Krag tento, gest

pisčitý a suchý gest, v jahnoguce, a svlažuge, a
 tak vrodným čini, že dwogi Obywatelům dáwá
 žatwu. K tomu cělí gšau okolo řeky kúnstem wy-
 hotowené wate, a w zemi přemnoho přilop a straub.
 Od Mage až do Grana wody wždy přibýwá,
 ktera wdy na gířý stupený wyšla, s mnohými cere-
 monyemi, geden neb drubý staw w hati odwstragi,
 a waz woda do úruh a přilop swobodně tece. Po-
 wěří w Egyptě horě gest, a w en chniwý witr
 Samum y de Iskodi. Wrody Egypa gšau wšes-
 lík, obilí, reže, lea, cukr, gumy, balzam, dat-
 le, pomaranče, cyrony, fily, kaffe, a co ginde
 není to gest, že kromček magi w Nblu rostaucy,
 z geshžo gádra papir dělali. Gšau y wšelíká
 Zwířata, diwá y domáco, howada y ptáky. W
 Nblu budí wodní kún a krolodýl, a tohoto ne-
 přitel, Saranowá myš, též Chameleon a Jbys.
 Egypští, nedáwagi slevicym wegca wylibat; ale
 magi kúnstem wdělané s hnoge diry, do těch slevi-
 ci wegca kladau, a tu se teplem hnoge mladé wy-
 lhať. Egypt y k Risse kowu má wšeho hognost.

Obywatelé Egypa gšau Křesťané Řecký, genž
 w městě Kayro swého Patriarchu magi, Arabo-
 Turcy, Židé, a někteří Ewropejští, panagien
 Naboženstwi gest Mahometánské. Panem
 země gest Turcký Sultan, genž gi škrze swého
 Bassu, tento pať opět škrze Begů, kterých wšubec
 Mamelucy, nazýwagi, řidi a prawuge. Gšau
 pať Mamelucy takowí Židé, genž Křesťané a ma-
 ny holi, pať Mahometány se stali, a propustře-
 ni gšau. W horním Egyptě některá Arabská
 Kazata wplně panugi.

Dělí se pať země tyto, na dolní, střední a
 horní Egypt. Dolní gest neprodučnejší, a má
 města, gakožto: Alexandrya, kupecké město při
 úmři prostředzemním, má dwa přitoky a 20,000
 oby-

Obywatelů, mezy nimiž mnozy Evropeští gsau,
 a své předkavené Konfessé magj. — Damiate a
 Rosete, gsau také kupecká města. W středním
 Egypťe hlavní město celé země, Kayro gmemem,
 flogi. Má wit wyšše gednoho milliona, a 800,000
 Obywatelů mezy nimiž y Spráwce země neb Bassa,
 a Křesťanský Patriarch aest. Nedaleko tohomě-
 sta gsau ony věže neb raděgi wršky, Piramides
 řečené, v spodku široké, čtwerhrané, a v wrchu
 špicaté a koncite. Někteří ge ja dilo rukau lid-
 škůch od spodku až k wrchu drži; gini se domní-
 wagi, že byli přirozené kamené, dšlem wyšší,
 dšlem nižší wršky a pahrbky, kterým lidé zewnět,
 rukau a kinstem otesaným tu twárnost dali, pat-
 wnitřně gestoné a dšlem potoge nadělali, a w nich
 se pohřbowali. Nejwětší z těch věží neb hor,
 500 šřewiců wysoká, a v spodku tak široká
 gest, že kdoby sylný muž, na koncitem šwršku,
 kamenem před sebe hodil, tenby předce na spodek
 gegi padl. — Suec město, leží při čerweném mo-
 ři, na oné suché země genž Afryka s Arabi
 spogage, a gest 17 mil. toká. Nedaleko od něho
 má býti gezero Neoroy, a stawení, Lab řečené,
 řečené, w němžto posawád 3000 potopů býti má.
 W horním Egypťe, gediné město, Gize, hawé-
 né gest.

a) Nubya leží wyšše Egypťe, s oban stran ře-
 ky Nylus, a na wětším dšle je samych. Nubya
 leží, na nichž litá zwěr bydlj. Má wšak
 rá vrodná pole, na nichž wyšelité vrodny
 a domácí howada. Dšl země Turckem
 tánowi náleži, wětší částka wlastního
 ta má. Obywatele gsau černj, a wšak
 šlého Náboženstwj. Sennar gest hlavní město
 3) Barbarya: Tak se gmenugi Regia
 vstě po břehy Atlantického, a křesťanského

moře až k Egyptu, které na 29,000 □ veliké bůti magi. Pověříj těch zemi gest horké, ale půda na podiv vřodná. Růže, proso, obilí wšelike, datle, palmy, olivy, řiky, brozno, cukr, wšelike vonné koření, bavlna, indyk, stromowý owoce gatowé gen bůti může, žiwé a hověda, koně, osly, welblandy, owce, pbyčegné, y s hrubým a tlustým ocašem, buwoly, krávy, woly, swine, diwé y domácy, nedwedy, optce, lwy, pantéry, tygry, hyeny, Chamelony, zlato, střebro, a wšelike kowy, sul, a wšelike dřevo w hognosti. Obywatele gsau nemnozy a lenivy, Arabowé, Turcy, Mauřenjnowé, Žide, Křestané. - Menstarssi gsau a neydáwněgssi Berberi řečeni. Mauřenjnowé obyragi se s laupežnictwim na moři, a každý zdegssi Obywatel ma swé many, a otroky, gegichž staw nětde bídny, nětde Inesytedlny gest. Náboženstwý Mahomerá:ské w těchto zemich panuje. Nálezi pak Barbarya z těchto zemj:

1.) Z Republiky Tunys, Trypolis, a Algýr. Gsau ony pod práwau Turckého Sultána, ma gi wšak doma swúg an t. g. neywyšši Wřchnost, gegič hlawa Běa, též Deg sluge. Republika Algýr gest 200 mil dlauhá, a sto mil široká. Hlawni mělo Algýr sluge, gest pewnost na břehu moře prostředzjemnyho, ma 100,000 Obywateľů, z nichž mnozy sau mořssi laupežnicy, ginž Korsari, řikagi. Saupj ont toho mohau, a a vkradené y dlavené lidi, na trhu gat hověda prodáwagi. Tunys a Trypolis, gsau také města weliká, a swobodné Republiky. Konstantcya, též weliké město gest. Bastion de France, nálezi Francouzům, Oran pak a Mazalkwiriw, Španěľům.

2.) Z Říše Marokánské a Fezské. Lezi na západním břehu Afřyky, gest 7405 □ mil. weliká, pro-

vrodná gať předcházegicy, mnohýma řetami swla-
žená, má lahodné powětří, ale leniwé Obywa-
teli. Pán země, Chsarem sluge, má s rodu Ma-
hometa pocházeti, a zde vplně a přisně panuje.
On y geho poddanj gsau Mahometánského Nábo-
ženstwi, a tyto powázegj z rozličných Národů,
Berberenslého, Arabslého, z Mawrů, Negrů,
Židů, a Křesťanů. Mawry gsau mezy wssemi
nepřilněgssi a y to wmenich žběhli. Sec, Maro-
ko, Mekynes, Mogador, Tanger a Salec,
gsau hlawnj města. Ceuta a Tetuan, Spanie-
lům nátežegj.

3.) Sara, gest nepřwětssi w Swětě pausse, tak
welká, gať Chyna. Neznámá gest teměr žcela,
a gediné to se o nj powěditi může, že některá A-
rabská a Mauřeninská Pokoleni tam se zdržegj,
a krom těch, litá žwěť, obwzlássi lwy a psů-
fy. Kupcy obsud mnoho zlata, gummy, soli,
homěžých kožessin, a nadewsse ukradených žbi ma-
wážegj.

4.) Nygrycya neb obydlj Negrů. Tato je-
mě také Ethyopia t. g. Mauřeninská sluz. Leží
w prostřed Affryky, od Atlantického moře ži
Rubji. Zelené Předhoří, sem přimákeji, a ři-
ka nepřwětssi Negr se nazýwá. Země tato gsau
welice vrodne, wssedko co sme o vrodach Bada-
ryni powěděti, to se y zde powěditi má, a na-
to, má wodné koně, krokodpy, a obrowé hady,
pat z Řisse žrostlin mastnýsown, kofolow, an-
tow, cytronow, palmow, ábenow, a ži.
Obywatele gsau Mauřeniny a Negrů. Wsady
gsau malické postawy, wlasy mají wssy černé
a barwa ne doceia černan, a gsau Mahometánsky
týto gsau gať whel černj, wlasy mají wssy
ně, krátké, a kadeřawé, žuby gať snich bý, nar-
střob, a sřačeny, výstly náduť. Chybi se te-

la nazý, někdy kus katanu na sebe vvrhnan, ruce rošťat, brdlo, a vši zlatem, perlami y gí-
 nat rádi ozdobují; střámy také na těle rádi ma-
 gi. Šsau na wětšim díle wesělí, a tance mi-
 lownicy. W plowání, gsau welmi způsobnj, a ge-
 gich soljá ramena welká břemena nésti mohau.
 Wětši ale gesté gest gegich nechtědnost a trpěli-
 wost při neytwrdšich prácech, a neywětšich mu-
 tách. Nežr pracuje celý den w tom přewelkém
 horku bez nápoje, a kdýž práci dokoná, gde ně-
 kolik míl w noci k sobě rovným na tanec. Žen-
 ške pohlawj gest rovně nechtědné, a rodj gat lwi-
 ce bez bolešti. Totož gest ten Národ, s něhož
 každoročně na sta tisíců wplaweno, prodáno a kau-
 peno, a do Ameriky odwedeno býwá. Králowé
 prodáwagi své poddané, a Swropčané, obzwlášt
 Holendry, a Angličané, ge kupují, pak opět Špa-
 nielům prodáwagi. Cena wyrostlého otroka 160,
 ženy pak neb otrokyně sto tolarů býwá. Těchto
 wídnělů gedně, gedna třetina při životu zůstáwá,
 druhá pokud do Ameriky dogde, želem a litostí
 mře, pak třetí nesmýrným robotám podrobena bý-
 ne. Nedáwno Denemarcané neshluffnost toho cō-
 tře, nelidské supectwí toto zastawšti, pak y osta-
 tni Národowé ošklwiti ge sobě začínagi. Ten
 dílemě Nežrů, genž w srdcy Affryky leži, a wla-
 šně Mauréninskau zemi sluge, gest nám docela
 neznámý.

5.) Swinea leži po březích západního moře,
 které se zde Mauréninským gmenuje, a mezy ze-
 mi, která nám docela neznámá gest. Nalezagi
 se zde welké haufy ovce, a mezy nimi díwí lidé
 gímž Orang Utang říkagi, též wšelich hadowé,
 mezy nimiž některá pokolenj litagi. Gedno poko-
 lenj s nich gest člověku welmi příznivé, pročž
 yd poklcau šurši žádný ho zamordowati nesmí.

Šsau

Gšan y giné vrody w zemich těchto w bognosti. Obywatele gšan Negry, Ewropčané, a Mauřenjnowé. Wnjitř w zemi bydlegi Národowé genš wstawičně wognu mezy sebau wedau, a lidské maso gedj. Magi swých Krála a wůdca. Gwinea děl se na hornj, a na dolnj Gwineau, a j gedné y j drubé, gediné břehy nám známé gšan, které podle těch wěcy, s nimiž se tupectwji promoužge, vepřowé, slonowých kosti, zlaté, otroků břehy se gmenugi. Zavgali ge Francouzj, Angličané, Denemarčané, Holendry, a Portugálčané, a na nich swá města, a pewnosti wstawěli. Magi wšak y domácj některá města a Králowštwj, gawowá gšan: Králowštwj Angóla, w němž y Portugálské město Loanda de Sant Paulo ge št — Králowštwj Loango, s městem podobného gména — Král. Kongo, při řece Cayro, s městem Portugálským Sant Salvador. Tato Králowštwj gšan w dolnj Gwiney.

6.) Mauřenjnská Země, leží wnitřně w Afryce, a gest nám docela neznáma.

7.) Kaffrerija, gest djl Afrcky nejposledněgš. Na nejdelším gegim koncy, stoji to Dředobří dobré Náděge, wůkol něhuj řazdorčně mnoho tisíc Ewropčanů se plawj, a na něm sobě potřebné wěcy kžiwosti a krlawbě, na sobě nakládá. Země tato welká, má mnoho hor, s kterých wšak gediné dvě, Wrech Seolo, a Wrech Dabla řečené, nám známé gšan. Půda zemi gest vrodná, na wšelité domácj y Ewropgštwj wšedj. Mezy žiwjaty domáčimi y j Ewropy wšak zegichmi gšan obzwlášt zde, rebra, a gšwěš pamětné. Obywatele nazývagi se Kaffrowj, a nichžto nám ti neznáměgšj gšan, gšwěš křentoty křagj. Oni negšan tak černj, gšwěš křowé, wšakby rádi byli, a proto se wšak

černými barvami barví. Chodí docela nahý, a pastýřský život vedou, neb gegich bohatství gest w dobytku, s kterýmžto po pássi z místa na místo putují, a své stávy, které jako koflíky včelařské vyhledávají, přenášejí. Národ tento gest příliš hlupý, a málo o Bohu ví; však na čarodějných mnoho drží, a také život po smrti očekávají se všelijak. Čistotu nemiluje, ani nezachovává, a bmyž, genž z jeho krví se žijí, jí. O lásce, slusnosti, a cti, málo drží. Někteří pokolení Potentotů se obřezují, pak všickni rozličné ozdoby na audech těla zavěšené nosí. Každé gegich s hlasem hušm velmi se rovná, a proto těžký gest k navčení. Dělí se Kaffrerya na rozličné Kráginy, obzvláště ale tyto:

1.) Na Panství Solendru, které posahád 18,000 □ mil vynáše. Hlavní město gest na Předhoří dobré Naděje, kde Zprávce Solendru posahád bydlel, s 10,000 býhlými Obyvatelmi, a 50,000 Negry Otcy. Konstancya gest druhé město.

2.) Království Monomotapa, před tím mnohem větší, velmi vrodné, a na rozličná menší království rozdělene. Zde gest Řeka Duchy S. nazwaná, a Království Maniko řečené.

3.) Kráginy na východních Březích Affryky, obzvláště Mozambika, kde město pevné podobného jména — Cangwebar, Uyan, a Udel, w nichžto města Mongale, Monbace, Melinda, Brawa, Magadolfo, Bandel a Ceyla znamenati se mohou.

8.) Abessynya, gest Krag vrchovatý mezi Rubhau, Nygrychau, Uyan, a červeným mořem. Před tím 34 Království obsahovala, nyní 1800 □ mil vynáší. Řeka Nyl zde se počíná, y také udeřením svého na gartal se rozmnožuje, je Egipťská řeka.

svlažowati muže. Powětří geš velmi přigemné, a wstawičné garo zde panuge, pročez y bohatštwi země, gaš w zrošlinách, taš y w howadách, ano y w kowých gsau weliká. Obywatelé negsau doce-
lá černi; a gsau Křesťané. Segich žiwnost žales-
ži z howání dobytká, dělání pole, a z kupectwí. W městech a domých nebydlí, ale gen w stáních
pročez zde žádného města neni. Magi swého Ch-
saře, který tež s nimi po zemi wstawičné putuge,
Ewropané gmenugi geg **Veliký Negus**.

9.) Přináležegi gestě k Afryce wsseliké Ostro-
wy, gegichžto obzwlášt k východu weliké množ-
štwi gest. Některé zawnamenati můžeme.

1.) Madagasskar, je wssech nepřwětšší, to-
tiž 10,500 □ mil magich, vrodná, a na howada
bobatá, stoji pod pětimi domácími Králi. Ři-
ká se, že tu celý Národ vidimužiti bydlí, ač to
gisté newíme. To gisté, je mezy Obywatelmi
gsau Negry, Mawry, a gestě gih Národ, a je
mezy sebau wstawičné wognu wedau.

2.) Ostrowy Nasskarenské, genž Francou-
žim náležegi, mezy nimi gsau hlavni, ostrow
Buron, s městem Denis, ostrow Maurycya,
s Port Louis. Gsau welice vrodné.

3.) Ostrowy na západni straně Afryky, geš
gest ostrow Seleny, Angličanům náležegich s mě-
stem James. — Ostrowy zeleného Předhoří,
gichžto deset gest. Náležegi Portugalcianům, a
gsau velmi vrodné.

4.) Madera, a Portofanto, ostrowy, kte-
ré některý k Kanarštwým počítaji. Gsau tež Por-
tuğalské, magi na 60,000 lidu, a město Funchal,
w němž Zprávce přebíwa.

5.) Kanaršské Ostrowy dwadcet w počtu,
na wno a cukr velmi bobaté gsau wlasti w
přácti, které Kanaršty gmenugeme. **Náležegi**
Špa

Esbanielum. Palmas, gest hlawni město, na ostrowě Kanarya. Na ostrowě Teneryffa gest wysoká hora, Dižo řecená. Powětří gest velmi mirné, a wždy gasné.

6.) Azorytské Ostrowy w počtu demět, prodne na wšedko, náležejí Portugalčanům. Ostrow Terceyra, gest mezy wšemi neyhlawnějši, a město neylepši, Angra, sluge.

Kapitola Pátá.

W Ameryce.

§. 67.

Ameryka gest 800 mil od Ewropy na západ vzdalena. Gegi známá dlahost 2000 a neymějši šířost 1000 mil wynáší, pročež celá 572,000 mil oblahuge. Nalezl jí roku 1492 Krysseoff Kolambus, pak od Ameryko Wespulcey gmeno dostáta. Ona gest od ostatních částek Swěta w mnohém rozdílná. Roztahnutá přes wšedky pramene leží, má neywětši w swětě řeky, gakožto gfaurek Wawřince, Nysysyppy, Maragnon, Oronoka, Pláta; též neywyšši hory, a wroby, giny Ferdileras, a Hudés řřagi. Vroby má mšellé, a tařowé, gichž ginde aned nebylo, aneb bolapad, deni. Zeměata odsud wšeli, gato kufur, a slabat, pak šura chyna řecená pasarad wšeli se nalezá. Ameryka před přichodem Ewropanů domácí zwiřata, obzwlášt wolow kra-

ILCOB

RO

PU

Portugal

Mor. pr. p. d. n. e.
Algier

Agypte

Mor. a

O. Kanark

Atlantice

Mor. Za

pa

Senegambia

Affry

fy

Spina

Maragon ze toff
w bade newwass

30 40 50 60 70

S. de
paragba

Saluator

Porto Seguro

Pole onj

Sebastian Ascensio

wo, koně, a vslj, neměla žádná, ale nyní toho
 toho neskárnau vydává božnost. Sedmá zví-
 ře většii domácí bylo to, gemuž Láma, ržlaji,
 w něčem ovce a w něčem webláudu podobné. Bro-
 dy Amerýkánské gsau tak mnohé, že se téměř sci-
 ſti nedají, wšelité totiž obilj, wjno, bawlna,
 hedwáb, cukr, kaffe, balzam, indyk, wšelité ovo-
 ce, a stromy rozličné, nadewše ale zlato, ſrebro,
 a drabé kamenj. W horách a lešch wšelité ži-
 wá zvíř gíž se nalezá.

Volet Obywatelů Amerýky bezpochyby na
 160 millionů wcházy. Z těch většii pole děla-
 gj, gini se lowenim zvířů a ržb žiwj; gedinj by-
 dlegj w městech a wešních, gini w stánych. Gsau
 od přirozenj dobrotiwj a opatrnj wšak od Ewrop-
 čanů se také vkrutnosti a podvodu naučili. Gsau
 wat oni rozdílnj 1.) Půwodnj a domácí, z kte-
 řich Španielowé hned z počátku wic než 20 mil-
 lionů zmordowali. 2.) Od Ewropčanů w Amerý-
 ce osedlých possj; tžto gmenugj se Kreoly, a ně-
 domácí gmenugj Indyanj. 3.) Negry, genž
 každorobně w Afryce kaupent, a do Amerýky
 gátožto Otrocy wedeni bywagj. Dělagj oni do-
 le, a bání, aneb v bohatých odency gsau. 4.)
 Mulaty, gsau potomcy Negra a Ewropčanky
 a neb Ewropčana a Negercanky. 5.) Mesticy
 gmenugj se ti, genž z Ewropčanů a Indyanů
 wcházejí. Krom těchto bydlegj w Amerýce
 mnoho Ewropčané, kterj se tam, a neb
 že přestěhowali, anebo tam se přichmá-
 zdržugj.

Půwodnj Obywatelé Amerýky považeni
 ni saú. Když Ewropčané k nim přišli, zá-
 ſti oni z dwau hlawních, a nescílných mješitj
 rodů a Nácyj. Mexýkáncané, a Peru-
 byli hlawnj Národowé; z mješitj mohau

zvláště Trokezy, Suroncy, a Karebčané zajnamenati. — Barva těchto lidí jest cyhelná, a měděná, vlasy černé a hrubé, tvář široká, oči malé. Přirozenou tvárnost začasté kunstem a nasyllim proměnují w ginau; neb barvami se dilem obarvuhmá muži, a hlavu dítěte mezy desky řískenauc, ploškatau, neb končitau, neb vhlaskau činí. Karebčané, sobě vsta gine, krom přirozených, pod spodnj gambu přerězují. Ozdoby wsselké na těle, hlavě, nosu, vssich, ručích v nohách, rádi pověšují — také někdy do kůži rozličné figury wvřezují, a tím se honoší. Čím kdo wic strámů, obzvláště na tváři má, tím jest ozdobjněgší. — Nesčetlnost tedy při nich a trpělivost jest přeweslitá, a w této obzvláště gegich Wudcowé a Knížata, gimž Racyk říkají, příklad giným dáwati musěgi. Kdo takowým knížetem býti chce, předivně muhy wystáti musy, a začasté ohněm pálen, a řezán býwá. Než wúbec wssičnj Amerykany necytedlni gsau, a weliké muhy wystáti musěgi. Wněgji také dlanho se postiti, pak když něco k gidla dostali, hogni gsau. Nymilssi pokrmo-wé gsau gim, masiti, a masnj. Spogny nápoj také milují, žkařice, kterau ženy žwikají, a s plnami do nádoby mech, dělají. Nebo ta žky-fá, a tak připraveny nápoj, Chyfa, gmenují. Bohatši navělli se giž na Ewropegské opogné ná-poge. — W běhánj, loweni žwěru a ryb, přeweslitau mají způsobnost, a slepege swých nepřatel, gako v nás lowecky psy, žwěru nagiti wněgi. Woge s welikau wkratnosti wedau, a žgimané nepřately na wětsim dle mordují a gedj. — Nábo-ženstwji gegich bylo nehblaupěgší molárstwji; ny-nj giž mnozý na křestanskau Wiru obrácenti gsau. Ameryka děli se na dwa dily, na Důlnoemj to-tiž, a Polednj Amerykau, a ty spoguge ona any-
 řa

tá suchá země, genž se Darya, a Panama gme-
nuge. — Půlnoční Ameryka gestě do cela zná-
má není. Největšij wšak gegi této gsau: Kry-
styna, keta Wawrince, Wyagca, Mysysypy,
Ohyo, a Konecykut; největšij jezera, Su-
ronské, Ober, a Krya; nejvyššij hory Apala-
chy slugi. Kraginy Ameryky půlnoční gsau:

1.) Grenland. Njewj se geli Grenland ostrow,
aneb pewná suchá země, neb t půlnočy posawad
přistupu nebylo. Wýchodni strana Země této oby-
dlená gest, a gž roku 982 byla wynalezena. Feit
Kochkopf gi wynassel, a tu y město byl wysta-
wěl. Wýchodni břehy Grenlandu, a něco též z
západního, náležejí Králi Denemarskému, kde
Ewangelicy, Herrenbuterl nazwani, některé osady
postavili. A půlnočy země tato gest do cela su-
hem příkrytá, a nevrodná. A wýchodu a boled-
ni gest poměří stěsytelné, a země něco z orod, ob-
zwláště wšelgaté gabudy wdává. Největšij
wšak žiwnost Obywatelů gsau howada, a žiwja-
ta, gako y ryby. Magi totiž rožného dohledu ne-
co, a Renare držejí, gako y owse. Wěžeby,
lisťy, gelena, gsau gim též t žiwnosti, a ow mly
konj potřebugi. Geden díl Obywatelů nazwá se
Eskymos, genž gsau mali w postawě, ale hro-
bh, a weslelého ducha. Oni gsau přiwodaj Ob-
watele, a Pohan.

2.) Země Labrador, gnuč Nowá Brantia,
a Nowy Wáles, gest giž něco teplegij a bo-
nigšij Krag, gehož wšak největšij baharowj, sa-
leji z žiwjat, a ryb. Obwatele gsau Eskymosy
a Krech. Wšak y Angličané přiešman kowecy
giž tu osadili, a některá místa wzhudowali, ne-
gdy mimiž Yorkfoce hlavní gest. Přiešman
tu také bydlegj, a magi místa, obzwláště
a Ollat.

3.) Terra Nowá, gmenuge se geden welikh, ale nevrodný ostrow, předessim zemim t poledni. Má welikau hognost ryb, a příčinau těchto, mnoho tisíceu rybáři zde se zdržuge. Říká se, že gich 14,000 býti může, a ti gsau z Angličan, Hollan-
du, a Francauzské země.

4.) Kanada, země přeweliká, w které ty we-
liké řeky, a jezera se nalezaji. Gest dílem stu-
dená a nevrodná, dílem také pohodlná. Fran-
cauzy mnozy a Angličané tu se obydlili. Půwo-
dnj Obywatelé gsau; Irokezy, Suroncy, Otas-
tawcy, Chykasawcy, Cherokezy, a Chataw-
cy. — Kde Angličané bydlegi, gsau některá města
obzwláští Kwebek, s 14,000 Obywatelmi, též
Montreal.

5.) Nowý Šotland 1847 mil welikh, stude-
ný, wšak vrodny. Nalezi Angličanům, a Sali-
faks, gest město hlawnj s 12,000 Obywatelmi,
a s přístawem. Selburn, gest také město, a má
přístaw. Lineburk a Nowý Brunsswik, gsau
města od Němců, genž se zde osadili, tak nazwaná.

6.) Republika Amerýkanská, zálezi s třináct-
te šgednocených, a roka 1783 od Narodu Angli-
ckého w swobodu propuštěných, Kragin, které
43,000 □ mil weliké býti mohau. Mysysypy, a
Delaware, gsau hlawnj řeky; — Apalachy též
hlawnj horn. Země této na wětšim díle gsau t
bydlení pohodlné, krom půlnočnej w nichž we-
liká zima panuge. Obywatelů Republiky gsau dwa
milliony, a 850,000, kteří gsau anebo Ewropeané,
anebo od Ewropanů, Negru, a Indyanů possli.
Má bo ženstw gest wšsem gatowěfeli swobodné,
Ewangelien wšak gsau neyšlněgssi. Boston gest
město hlawnj, gako y Siladelfia. W Nowem
Yorku přebýwá neyššji zpráwa.

7.) Floryda gest bliž k poledni, a má 3100 □ milj veliká býti, ačkoli Obywatelů gedině 20,000 gestí. Země gest welice vrodná, a přináší wšeliké obilj a ovoce, tež kowy, chowá dobytká, a zvěřiny hognost. Ptáček Kolibrj, genž se s kwětin gáť wčela žiwj, zde se giž nalezá, a w řekách zwiře Krokodyla podobné, genuž Alligator rítagi. Gsan zde města, Swaty Augustjn, a Penzako-ka. Domácn bydlejí w stáncch. Floryda náležj Králi Španielskému.

8.) Lowýshana, gest dále k západu, Krag převrodnj, w němž y zlata a štribra hognost se nacházo. Dil země náležj Španielům, ostatni domácn držegj. Nowý Orlean, gest hlawnj město. Komáry Moskety řečeni, gsau Obywatelů weliké sanženi.

9.) Nowé Mexyko, a Kalyfornya, gsau na zapadnich březpch Ameryky, země vrodná, a bobaté. Náležegj Španielům, kterj zde město Sancefe magj. Wětšj dil držegj domácn.

10.) Staré Mexyko, gináč Nowé Špšpanja řečene, gest posledni Kragina w půlnodni Ameryce, a mezuge s aužinau Darienskau. Wověst zde gest welice horké, ale ne odewšad zhorá. Země gest dosti vrodná, a přináší wšeliké obilj, wydává hognost zlata, štribra a giných kowů. Obywatelů může na 2 milliony býti, genž gsau na wětšim dile křesťané Katolickj, poddan Španielskému Králi. Mexyko gest hlawnj město, magj 150,000 Obywatelů, a 20,000 le. Akapulko má přístaw. Gwadalakskau wysotau štkolu.

11.) I n d y a Západnj, gmenugj se w námořné ostrowy, na které byl Kolumbus wšpřednatrefil. Ewropeané, ge sobě téměř wšedky wědomili, Španielové totj, Francanzy, Anglickj

né, Hollendři, Denemarcy, a Švédové. — Jamajka, s městem Kingston, Barbados, S. Kryštof, Antigora, Lewis, Monserrat, Angwila, Tortola, Barbuda, Bahamowy Ostrowy a jiné mnohé náležejí Angličanům. Domingo, Martynyka, a jiné Francouzům patřejí. Ruba, Domingo, Portoryko, Trynydad, a jiné jsou Španieli.

Dolejší Ameryka, začíná se při oné aužské zemi, kterou aužinou Daryenskou a Panamskou nazývají. Má býti 1050 mil dlouhá, a 600 mil široká. Běží země jsou následující.

• 1.) Terra Firma, jinak Nowá Granada nazwaná, mezíže s starým Mexyko. Běží hlavní řeky jsou: Oronoko a Daryen. Powětří jest velmi horké, země špatně dělaná, a předce vrodná. Bohatství její jsou vrody, a ovoce wšeliké, též hognost zlata, a jiných kowů. Z zvířat také přeweliké množství w lesích se nalezá, obzvláště opic. Jsou též welicy ptácy a hadowé žbusta k nalezení. — Země tato náležejí Španielům; nebo Obywatelové byli šce gho Španielští zvrhli, wšak opět roku 1783 dobrowolně se mu poddali. Z domácích Nárůdů, nejhlawnějšj gmenují se Otomachy, a mezi nimi nalezá se tak řečeni Katerlacy t. g. lidé jak mléko bílý, a bílým mechem porostli. Bydlej zde také Rareby. Města weliké země této jsou: Santafé, w němž Bicekrál s 16,000 lidu přebývá. Jest w něm p wysoká škola, a Arcobiskup. — Popojan, při němž se kow, Platyna řečený wykopává, zlata podobný, gakowého ginde w šwěte gessně nenalezli. Malé Benátky, neb Westenwela, Warina; Kartagena, jest hlawní město s 25,000 Obywatelmi. — Panama, na ústí Daryenské, která zde jest deset mil široká jest

gest. — Kwoyo, město v Provincy v celém svě-
tě nejvyšší ležící. Neb zde jsou hory Andes ře-
čené, a ten v celém světě nejvyšší vrch Cymbo-
raso: Gwagawil má mořský přístav.

2.) Gwyana, od některých se řezí k Terre fir-
mè počítaje. Gest z ohledu na povětrí, a gals-
nosti vrod, v Obyvatelů podobná. V převeli-
tých lesích, jsou nescislní, pomarančový, kofos-
vý, tamaryndový, a jiní výborní stromové.
Orono, a Magagnon, jsou zde veliké ře-
ky. — Dělí se pak Gwyana, na Španielskou,
Holenderskou, Francouzskou, a svobodnou. V
Španielské hlavní město gestit Svatý Tomáš;
v Holenderské, Paramaryba; Rajanna náleží
Francouzům; v Svobodné bydlí mnozí do-
mácí Národové.

3.) Království Amazonek, ležící z obou stran
řeky Maragnon, a mají Portugalčanům náležeti.
Nazývají se tak proto, jeby podle některých
zpráv tam se našli Obce ženské, v nichž mužské
osoby trpení nebyvají. Ženy ty jsou bogov-
né, a pravý přísah je sobě ohněm odvolávají, aby
zbrog tím lépe užívati mohli. V mužské
Obce vyšetřiti se nemohli, a proto
všesse smyšleno bylo.

4.) Království Peruwanské 700 mil dlou-
hé a 200 široké. Prostředkem jeho táhne se vln
hory vysoké Ande řečené. Vrch Cymboraso,
jenž gest jeden z nich, má mít 16,985 stěnie v
vysokosti, a čtyři dny se vyhledávají, aby ho
něg vystaviti mohl, následovně gest na celé
mi nejvyšší. — V této zemi galsko v
forem ležící, den a noc vždy rovní jsou, a pro-
to povětrí gest mírné, a vřavěné gals a leto
v těchto zemích panuje. Zemi přináší toliko
vrodů, mezi nimiž gest v stůra stromů neb vr-

by, kterau Chynu nazýváme, a užitečně proti zym-
 cem užíváme. Největší rýsat bohatší země
 zlato, a stříbro, a jiné kovy; ovce Amerýkanská
 lama, řečená, tuto nalezená byla. Obyvatelé,
 prv než od Španielů podmaněni byli, měli své-
 ho Panovníka, genuž Inka říkali, a který všdy
 z familij pocházel toho muže a ženy, genž tyto Ná-
 rody spolu spojil, w zprávu wvedl, a Nábožen-
 ství wyvítil. K Království Peru se y země Chy-
 li řečená počítuje, a oboje náleží Králi Španiel-
 skému. Lima, Kussko, Sankt Jakob, a
 Waldýwya, gsau hlavní města. W Kussko
 před tím bydleli Inkové, a w Lima nyní bydlí
 Vice-Král, Arcybiskup, wysoká škola, a 50,000
 měšťanů.

5.) Brazylia, 500 dlouhá a 200 široká na
 březích východních polední Ameriky leží. Kra-
 jina tato bohatá na wšlecko, ale nejwíc na dya-
 manty, a zlato, náleží Portugalčanům, kteří od-
 sud každoročně na 14 milionů tolarů dosahují.
 Obywatelů gest málo, totiž 900,000; a ti gsau
 ne gen domácí, nýbrž y Negry a Ewropané.
 Mezy domácími nejznámější gsau Tupinamby
 řečení, genž w roztláčeném nosu krásu zakláda-
 jí, pročež dítkám narozeným geg roztláčení, a
 wůli wstý- gím promrtáwají, aby tam budau-
 ně ozdoby powěšiti mohli. Z Brazyltanských le-
 sů pochází ono dřevo, k barvě příhodné, genu-
 my proto Březulka, a Fernabuf říkáme. Para,
 Olinda, Salwátor, Rio Janeiro, a Sebasti-
 an, gsau města Brazylj.

6.) Paragway gest sousední země Brazylj.
 Nál z Španielům. Řeky veliké má, a ty gsau:
 Plata, Paragway, a Draquay. Benos-Ay-
 res, Asuncyón, Santafé, gsau města toho-
 to země přebýbatého Krage.

7.) Pa

7.) Patagonya, leží na posledním konci Ameriky, vzhledně oné mořské úžiny, kterou Ferdinand Magelan, když první vůkol celé země se plavil, do vstoupného moře a potom dále k Azvi prošel. Španielové sobě v na tuto zemi právo osobují, ačkoliv zde z nich žádný nebydlí, proto že povětří jest ostré, a země ne tak jako v předesských zemích vrodná. Obyvatelé Patagoncy řečeni, byli za předesských časů za Obry vyhlášení. Nyní lépe známo, že tam žádných Obrů není, a že Patagončané nejsou než dobře vyrostlí, a vlecití lidé. Oni dvou bohů mají, jednoho dobrého a druhého zlého. Žijí se lovením zvířů, a mezy sebau vstawiťně bogují. Zde žádného města není.

8.) Země Ohně řečená záleží z rozličných větších v menších ostrovů, z druhé strany Magelanové úžiny. Málo se v těchto zemích poznamenáno nachází. Mají bít studené, a chudické, aniž jiné, krom některých jelin a stromů zříse rostlin vydáwají. Sedně po březích mořských, něco obyvatelů se nalezá, jimž Pesseras říkají, a kteří masem mořských telat a mussel žijí ašau. Léto zde takové jest, jako v nás žijma, a předce tento národ napoly nahý, žijma se netřese. Zde nejdubší den, 21 Prašnce, jako v nás v Čerwna.

9.) Jestě dále k poslednímu vblu ležejí tři vly dva větší a několik menších, které se přičejně Falklandovy, Malosynické, též Debov Ostrowy nazývají. Španielové položili zde Osadu Port Soledad řečenou, a Angličané v dnau, která Port Egmont sluje.

Kapitola Šestá.

W Indyi Polednj.

§. 42.

Indya Polednj, gest wátá částka swěta, bodli-
 tedlného, kterau také Australiau, gako y Poly-
 nezyou někteřj nazývaji. Ona gen w nyněš-
 ťim Stoletj dobře wyšetřená gest, a záleži z
 dvou hromad Ostrowů, z kterých jedna na hor-
 ťj, a druhá na dolnj polowičty zemi nassj leži.
 Gest částka tato, co se zemj a Kragin dohře we-
 lka, a gedině toliko ostrow, Nowý Solland re-
 čeny, Ewropě celé se rowná. Obywatelů wšak málo
 má, kterých bezpochybny wyšše dwau millionů není.
 Tito gsau wšickni modlaři, a gakowanoli wěc za
 Boha vyznávaji. Žiwj se mašem žiwřat a ryb,
 a také owocnyu gakowanu magj. Na wětšjím dí-
 le nazy choděgi, a gen někteřj galešj přibytty ma-
 gi. Kunstů málo wědj a vyzwagi, a někteřj z
 nich se obřezaji. Země známějšj této částky swě-
 ta gsau následujicj.

1.) Nowý Solland, gest ostrow 143,000 □
 mil, a tak téměř, gac Ewropa, weliký. Nako-
 lit znám gest, záleži z rowny a z lesů. Žiwřata
 gsau w něm nemnohá. Neb krom vsů, dwých ko-
 rek, smraducha (Stinkthier), gistěho pokolenj ža-
 gac, kterémuž Kenguruž zde žijagi, a který we-
 litost

likost owcy má, a netopjru, žádná gida se ještě
nemynasla. Z stromu gsau wffelita posteleni,
obzwlássi smrekowé, gedlowé, a nadewffelito onen
vžitečný kapustowý, neb želnj strom, gehožto swr-
siet k gidlu gako kapusta neb želi slauži. Ptácy,
husy, kachne, pelikány, tetkowny, čápy a wolaw-
ky, papanisky a giné, gsau, gako y wffelité ryby,
w hognosti. Na březvch perlowá matka w hog-
nosti se nalezá. — Obywatelú w této melité zemi
málo gest; gsau oni dobře wyrostli, wlasú černých,
hrubých, a dlouhých, nos není stlačený a štíroty,
ale wysoty, a pysky malé a libé. Barwa těla,
poněwádž se wždy rozličnými mastmi mažau, aby
před wstřknutim lomárú, gimž mostoty řitagi,
wšli, náležitě se poznati nedala, wšak kastano-
wá se býti zdá. Shodi docela nazý, wšak rodi
se šperlugi. Šperkowaní gegich záleži w gile-
losti, kterau strže chruptu, genž nosowé dšely de-
li, propicháwagi, a tak položenau nosy, což gim
přawnau twárnost dáwa; a oni aby oddychati
mobli, wsta otewřené držeti muségi. Tělo ho-
žita se, mági mpcné, hbyté a ždramé tělo, w
řdy nemocný neb mdlý mezy nimi widiti býti.
Ostrow tento byl nepřw strže negalého wšak
Djmen řečeného wynalezen, od něhož ten až do
konce k poledni obrácený, jeme Djmen stuge. W
něgšijho Století častěgi ostrow tento od Ewro-
panú nawšstjwen gest, a gmenowité k abtí k
Koož, na swých třech wúkol jeme towarow
stách, byl zde několikráte, a gšij byl Dracy Sed-
walles, pak geden jatokan Boren y, a wšak
Jaksonowau, nazwal. Konečně roku 1787
y gsau sem z Angličan někost ríše stá-
s nimi wogácy, kustiři a wffelita žwir-
cy, aby zde se obydleli. Gegich vsady gsau
tol jatoty Jakson, a ty bezpochybny nowé

dobnými osadníkŷ s U n ě l i ě a n rozmnožené budau.

1.) Nowá Gwinea, nalezená gest již roku 1528 krze Španěly. Gest také ostrow, po nowém Hollandu, w této částce světa nejwětšŷ. Chowá swyně, vavanšky zelené, a mezy stromy, kofosowý, a chlebowý strom. Obywatele gsau mocnj lidé; gegich kůže se blisstj. Ozdoby wšselké na ošst, nosy, ruce a ramena nawěšsené nosęgi, mezy sebau wogny wedau, a stálého bydla nemagi.

3.) Nowá Brytannya, Nowý Irland, a Sanower. Tito ostrowové ležęgi dále na wýchod a gsau welmi vrodné, plné palmowých, kofosowých, chlebowých, a musskátowých stromů. Obywatele gsau černožlti, a wlasy kadeřawé magj.

4.) Nowá Kaledonya, weliký a dlouhý ostrow, na němž domáčch zwiřat a ptáků krom ševic není, ale tím wíce lesnjho ptactwa a w moři ryb. Z rostlin naležagi se, pisang, cukrowé hulkj, a kofosowý, též chlebowý strom.

5.) Nowý Zeland žáležj z dwů ostrowů welikých, mezy nimiž gest mořská aužina, cestau Kofowu, proto že on gi wyšetřil, nazwaná. Krom plů a potkanů gina zwiřata čtvernohá se nenaležagi, kromě žeby se z těch již byli rozmnožili, kterę Kook sem přivezl, a tu zložil, swyně, owce, a kůň. Ptactwo obywlášt kachně a křepelky w boguostj se naležagi. Stromové wrooce wydawęcy žádnj nebyli. Obywatele gsau lidé listiwi, a listké masso z nepřatel swých gedj. Mažowé magj bři dobře wyrostli a ozdobji, ale ženy űhawné. Mažcho nosy, listim z gistě byliny přelamene, ozdoby milugi, a do lalučka vcha, kterę dlouhě a wyšęcy magj, rozřezanébo, wšselké šperkačę węcų, psů neb člowčęj zubų, též železnej klince od Ewropčanuů káupeně powěšęgi.

W lasy masní hogně mažau, a gístaú bílan a žlutau zemj pudruzi, pať na wrchu hlawy w gedno wážagi, a w to pěři, neb kofci, neb co gíněho wstrfagi. Do kúži těla rozličné figury sobě wyřezugi. Welice masné wěcy milugi, a rádi gedi. Roku 1772 gístěho Kapitána Francouzského Marion řečeněho, s 16 Plawcy zabili a sředli. W tomto Národu nemocni a mdlj uegsau k nalezení, ale každý, aneb mdlobau starosti, aneb mečem nepřátel padá a zemjrá. Obywatelé Nowého Zealandu, nobama proti Esparielum stogegi.

6.) Pátelské Ostrowy, tak nazwanj gsau, že se Obywatelé k cyhým a přichozhým welmi přiwětíwě a lastawě magi. Gest gich wíc než 150 rozličné welkosti, a wšedky gsau obydlěné. Powětří gest welmi pohodlné, země vrodná, a strže své Obywateli pilně a bedlně wydělaná. Strom swjň a psů, nebyla zde gíná domácnj zvířata, wšak Kooč y tu woly a kráwy, owce a kozy gím k přichowku zanechal. Pátctwa gest welka hognost, a rýb, raků a korytnáčů množstw. Wřezb zrostlinami nalezá se chlebowý a kofosowý strom, cetryny, a cukrowé hůlky. Obywatelé gsau w obogjm pohlawj dobře wyrostli, a pěknj. Mají černé wlasy, pěkně a bílé zuby, welke gasty a ohníwé oči. Barwa těla gest kasstanná, w rauchem málo se odhwagi, a gen w pált těla sčím se okrancegi. Do lalněka wcha přetěsňowě wšeliké wěcy nawěšegj, a své wlasy pudruzi w drem wšelikých barew. Do kúže těla wšeliké figury k ozdobe wprawugi — a to wyřezowagj w dítkách nástrogem hřebení podobným, na kěm barwu černau trau, a ten na kúži položen, w dítčím kladiwtem bigi, a tak kúži až do křemě přetěsňowě. Tuto operacy gmenugi Tewotání. W dítčím gsau lidé tito welmi dobři, a k hostům wřezowagj

Evropčany vždy gať své bratři přigali, a wšim potřebným zaopatřili. Pilnost a pracovitost při nich se nalezá, y způsobnost také je wšema. Voblawi ženské omi pěkné canýy dělali a barwiti, též wšeliké rohože a kosičky z tráwy a byliny strogi. Gsau oni owšem Nobané, wšat žiwot po smrti také očekawagi. Wšecky tyto ostrowy, magi gednoho Cýsaře, a pod tímto gini gakožto Králowé ostrowů gsau. Y toho, y těchto, lid gako otce milugi, a oni opět s lidem gako s dítkami obcházegi. Města a wesnice nemagi, ale bydlegi w stanych, které sobě, kde se jim libi, wdělagi. — Meywěšši těchto lidi chyba gest, že k žloděgstwoi welice náchylni gsau, a ždorabů Ewropegských, co mohli, tagně brali.

7.) Towaryšské Ostrowy, gsau také mnohé w počtu, a nám Ewropčanům nelep w známmost přišli. Mezy nimi gsau známěšši Subayne, Barabora, Nimeo, Olietea, ale nadewšecky Tabyei, neb Otabyte. Tento gest 25 w otolku veliký, a spolu s ostatnjma, powětří pohoďné, a půdu země téměř vždy zelenau, lesy vtěššené, a potoky čerstwě tekouce má. Krom stwů a psů, a vottanů nebyla zde žádná gina žiwčata, ale Ewropčané, přivezli Obywatelům owce a kozy, woly a krawy, y koně, též husy a pulky. Ptáctwí lesního a wodního weliká hognost se nalezá, a Obywatelům, spolu s owocím chlebowým, kofosowým, a s řepau neb kořenem, wam řečebním a zemčakům podobným, k ždrawé žiwnosti slau. W y a swinské maso Obywatelé ždegši, gako to z wolatných ostrowich za žwláštni lačůdku, a potrat neywěborněšši držegi. Škodliwá žiwčata žádná se nenacházegi, krom negatých mrawčat. Gako země tyto, tak y Obywatelé gegich wšim wěborni. Gsau oni, gako y Obywatelé

Prátelstých Ostromů dobře vyrostli, pěkní, lasta-
 wi a přívětiví; náchylnost wšak k krádeži y de-
 gest weliká, Barwa těla brunatnan neb počernan
 magi, zuby bílé a pěkně vyrostlé, wlasy černé
 a dlouhé, které mužové w kadeřinách a lokněch
 nosěgi, ženy pak odřezugi. Čistoty jsou welich
 milownich a následownich. Raucha magi a nosy
 z gitého cagnu, který ženy z kůry morussowé v-
 měle pripravowati, a wšeligať barwiti znagi. D-
 zdoby gegich z ptáčeho péřj, z mussel, perel, a
 prowázků z lidstých wlasů wdělaných zalezegi. Y
 mezy nimi Tetowánj gest obyčegné, a čím tdo wys-
 ššihó stawa gest, tím wíce figur na těle swém wy-
 bitých mjt musy. Gegich přibytky raděgi stá y
 než d o m y gmenowati se mohou, a w sínu stromů
 položené stogi. D zymě a sněhu nic nezradě oby-
 watelé, a domů jim gen w čas dšstě potřebo;
 třikrát každodenně se kaupagi, a život swůg vo-
 hodlně, w snadném dělání pole a zahrád, lowent
 zvířu a rýb, při wstawěných hrach a tancech tra-
 wěgi. Plawcy, genž giž několikráte tento ostrow
 nawšstiwili, rágem geg gmenugi, a Obywatelů
 nad mjr wychwalugi, a giž několikráte nastli se
 w Angličanech lidě, genž tam se plawiti, a vsaditi
 omjaili. Staloli se to skutečně, budawcy co-
 sy nás powěti musěgi.

R e g i s t r

Kapitola I. Woyšani Dřiviti zemského wibec	3
Kap. II. D. Ewropě.	15
Denemark	17
Norwegsko	18
Farerske Dřtrowy	19
Island	19
Greenland	19
Šwedsko	20
Ruško	21
Turcya	23
Mačy	26
Benatská Rep.	27
Genua	28
Lilla	28
Konstana	29
Reme a paňstoj Wape	29
Napolsko	31
Malta	33
Korsika	33
Sardinia	33
Wien	34
Salco	34
Wolano	35
Manua	35
Parma	35
Placencia	35
Modena	35
Spantská Země	36
Portugalsko	39
Welsh Britannie	39
Wales	39
Škotsko	42
Irland	42
Francouzsko	43
Wlašská Země	45
Španělská Země	47
Wolano	49
Welská Země	49
Wlašská Dřiviti	51
Wlašská	51
	52

Frankſky
Neyn horni
Neyn dolni
Weſfalſky
Sasů dolnich
Sasů hornich
Cechy
Luſice
Slezko
Morawa

Prusko
Poľsko
Salicva a Lobomerya
Nherſká Země
Dalmaſſko
Chorwaſſko
Slowaňsko
Sedmohradſko

Kap. III. D. Azij
Ruſſko Azjatycka

Perma
Kuban
Ukrain
Curytow
Syberya

Georgia
Tureya Azjanſká
Armenia

Syrya
Turkeſſtan
Kurdſſtan
Irak Arab
Aldersyre

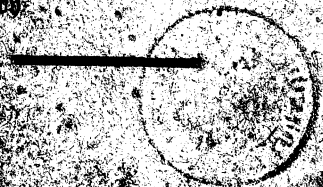
Tartarya Azjanſká
Arabya
Pereſtá Země
Indya wyſchodni
Japonya
Chyna

Kap. IV. D. Afryce

Egipt
Nubya
Barbarya
Tanus
Troyolis

50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Ugole	88
Maroko	88
Szj	88
Sara	89
Nyurycza	89
Gwinea	90
Maurensijska Zemē	91
Kafferya	91
Abessynya	92
Dzirowy Affrykánstē	93
Kap. V. D Ameryce	94
Greenland	97
Labrador	97
Terra Nowa	98
Kanada	98
Nowy Skotland	98
Amerycaniska Rep.	98
Floryda	99
Pensylwania	99
Nowy Meksyk	99
Kalifornia	99
Stary Meksyk	99
Indya Zapadni	99
Terra Firma	100
Gibiana	101
Bragiina Amazonet	101
Peru	101
Brazilia	102
Paraguaj	102
Polakonia	103
Zemē Dnie	103
Dzirowy Kalkandowy	103
Kap. VI. D Indyi Poledni	104
Nowy Holland	104
Nowy Gwinea	106
Nowy Gwinea	106
Nowy Jelan	106
Nowy Gwinea	106
Nowy Gwinea	106
Nowy Gwinea	106
Nowy Gwinea	106
Nowy Gwinea	107
Nowy Gwinea	108

Protokol

[Faint, illegible handwritten scribbles and lines]

$$\begin{array}{r}
 12 \overline{) 2000} \\
 \underline{12} \\
 80 \\
 \underline{72} \\
 80 \\
 \underline{72} \\
 8
 \end{array}$$

Florian